

Toimintakertomus ja Tilinpäätös 2010

SISÄLTÖ

TOIMINTAKERTOMUS | 3

IFRS-tilinpäätös 2010

Konsernin laaja tuloslaskelma | 9

Konsernitase | 11

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista | 12

Konsernin rahavirtalaskelma | 13

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot | 14

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet | 14

Segmentti-informaatio | 23

Riskienhallinta | 28

Muut liitetiedot | 40

Tuloslaskelman liitetiedot | 40

Taseen liitetiedot | 49

Konsernin tunnusluvut ja tunnuslukujen laskentakaavat | 68

Tilintarkastuskertomus | 70

TOIMINTAKERTOMUS

Alan kehitys kotimaassa

Henkivakuutusmarkkinoiden maksutulo kasvoi runsaat 56 prosenttia edellisestä vuodesta ja oli 5 miljardia euroa (3 vuonna 2009). Myytyjen vakuutuskappaleiden määrä väheni kokonaisuudessaan, koska yksilöllisten eläkevakuutusten myynti tippui noin 11 900 kappaleeseen (48 600). Säästöhenkivakuutuksia myytiin noin 40 100 kappaletta (33 300) ja kapitalisaatiosopimuksia noin 7 800 kappaletta (4 800). Vuonna 2010 myydyistä yksilöllisistä eläkevakuutuksista noin 75 prosenttia, säästöhenkivakuutuksista noin 89 prosenttia ja kapitalisaatiosopimuksista lähes kaikki oli sijoitussidonnaisia vakuutus-kappaleilla mitattuna. Riskihenkivakuutusmyynti kasvoi vuosimaksuilla mitattuna 6 prosenttia ja oli noin 79 miljoonaa euroa (75).

Henkivakuutusalan vakuutussäästöt kasvoivat kertomusvuoden aikana noin 10 prosenttia ja olivat runsaat 33 miljardia euroa (30). Sijoitussidonnaisien vakuutussäästöjen määrä kasvoi 13 miljardiin euroon (10). Kotitalouksien vakuutussäästöt kasvoivat 9 prosentilla 23 miljardiin euroon (22) ja niiden osuus alan vakuutussäästöistä oli noin 70 prosenttia (71).

Yksityishenkilöiden ottamien vakuutusten maksutulo kasvoi vuodesta 2009 vajaat 26 prosenttia ja oli 2 668 miljoonaa euroa (2 122). Yritysvakuutusten maksutulo yli kaksinkertaistui ja oli 2 120 miljoonaa euroa (941), josta eläkesäätiöiden vastuunsiirtojen osuus oli noin 623 miljoonaa euroa (42). Kotitalouksien osuus alan maksutulosta laski 56 prosenttiin (69).

Sijoitussidonnaisten eläkevakuutusten maksutulo kääntyi laskuun ja maksutuloa kertyi 549 miljoonaa euroa (555). Säästämistuotteiden eli säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten yhteenlaskettu sijoitussidonnainen maksutulo kasvoi edellisvuodesta 76 prosenttia ja oli 2 235 miljoonaa euroa (1 286). Sijoitussidonnaisten tuotteiden yhteenlaskettu maksutulo nousi 51 prosenttia ja niiden osuus alan kokonaismaksutulosta oli 58 prosenttia (60).

Perustekorollisten säästöhenkivakuutusten maksutulo laski edellisvuodesta ja maksutulo oli 201 miljoonaa euroa (302). Kapitalisaatiosopimusten

maksutulosta perustekorollinen osuus oli 419 miljoonaa euroa (69). Perustekorollisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo aleni ja oli 200 miljoonaa euroa (242). Yksilöllisen eläkevakuutuksen kokonaismaksutulo aleni 684 miljoonaa euroon (742).

Ryhmäeläkevakuutuksen kokonaismaksutulo oli 911 miljoonaa euroa (335). Ilman eläkesäätiöiden vastuunsiirtoja ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo oli 288 miljoonaa euroa (293).

Riskihenkivakuutusten maksutulo ilman työntekijäin ryhmähenkivakuutusta oli 302 miljoonaa euroa (288). Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen maksutulo oli 36 miljoonaa euroa (41).

Toiminnan tulos

Mandatum Lifen konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätös-standardien (IFRS) mukaan. Emoyhtiön erillistilinpäätös on laadittu kansallisia säännöksiä noudattaen. Konsernitilinpäätöksen tulos poikkeaa emoyhtiön tuloksesta pääosin sijoitustoiminnan erilaisista kirjaussäännöistä johtuen.

Mandatum Life -konsernin koko-

naistulos käyvin arvoin verojen jälkeen oli 332 miljoonaa euroa (495), josta käyvän arvon rahaston muutos oli 226 miljoonaa euroa (402).

Konsernin IFRS-kirjanpidon mukainen voitto ennen veroja oli 142 miljoonaa euroa (122) ja tulos verojen jälkeen oli 105 miljoonaa euroa (94). Emoyhtiön kansallisin säännöksiin laskettu tilikauden voitto oli 111 miljoonaa euroa (347).

Pääosa konsernin tuloksesta tuli edelleen perustekorollisen liikkeen sijoitustoiminnasta ja kotimaisesta liikkeestä. Baltian tytäryhtiön tulos oli 1,4 miljoonaa euroa (1,3).

Konsernin IFRS-säännöin laskettu vakavaraisuuspääoma oli 1 339 miljoonaa euroa (930). Emoyhtiön kansallisin säännöin laskettu toimintapääoma oli 1 315 miljoonaa euroa (918), eli lähes kuusinkertainen vaadittuun vähimmäismäärään nähden. Emoyhtiön vakavaraisuusaste oli 25,7 prosenttia (18,6).

Mandatum Life -konsernin taseen loppusumma oli 9 241 miljoonaa euroa (7 888), josta oman pääoman osuus oli 1 070 miljoonaa euroa (738). Omaan pääomaan sisältyy sijoitusten käyvän arvon rahasto, jonka verovelalla oikaistu määrä oli 436 miljoonaa euroa (210).

TULOSANALYYSI

Milj. €	Konserni, IFRS		
	2010	2009	muutos
Vakuutusmaksutulo (omalla vastuulla)	1111	803	308
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	644	628	16
Muut vakuutustekniset tuotot	0	0	0
Maksetut korvaukset	-781	-564	-217
Vastuunmuutos ennen lisäetuja	-761	-648	-113
Liikekulut	-80	-69	-11
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja	133	149	-16
Muut korkokulut	-8	-7	0
Muut tuotot ja kulut	0	0	0
Liikevoitto	125	141	-16
Lisäedut	17	-20	37
Voitto ennen satunnaisia eriä, varauksia ja veroja	142	122	20
Verot	-37	-28	-9
Tilikauden voitto	105	94	11
Käyvän arvon rahaston muutos	226	402	-175
Tulos käyvin arvoin	332	495	-164

Vakuutusmaksutulo

Mandatum Life -konsernin kokonaismaksutulo jälleenvakuuttajien osuutta vähentämättä oli kertomusvuonna 1 117 miljoonaa euroa (809) ja omalla vastuulla oleva maksutulo 1 111 miljoonaa euroa (803). Vastaanotetun jälleenvakuutuksen osuus kokonaismaksutulosta oli 2 miljoonaa euroa. Konsernin ensivakuutuksen maksutulo oli 1 115 miljoonaa euroa (807).

Toiminta kotimaassa

Emoyhtiön vakuutusmaksutulo kasvoi noin 40 prosentilla ja oli 1 097 miljoonaa euroa (782) sisältäen Baltian kapitalisaatiosopimuksen 46 miljoonaa euroa (21). Maksutulosta eläkevakuutusten osuus oli 337 miljoonaa euroa (305), henkivakuutusten osuus 263 miljoonaa euroa (180) ja sijoitussopimuksiin kirjatavien kapitalisaatiosopimusten osuus 454 miljoonaa euroa (279).

Kotimaassa Mandatum Lifen tavoitteena vuonna 2010 oli volyymin ja markkina-aseman vahvistaminen sekä sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa että riskihenkivakuutuksissa. Vuonna 2008 perustetun varainhoito ja sijoitusratkaisut -yksikön onnistuminen yhteistyössä oman yritysmyyntiverkoston kanssa

kasvatti merkittävästi maksutuloa sijoitussidonnaisten vakuutusten segmentissä. Sijoitussidonnaisten vakuutusten maksutulo kasvoi 53 prosentilla 785 miljoonaan euroon (514) ja yhtiön markkinaosuus sijoitussidonnaisesta liikkeestä nousi samalla 28,2 prosenttiin (27,9).

Sijoitussidonnaisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo laski hieman. Maksutuloa kertyi 93 miljoonaa euroa (97). Laskuperustekorkoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo jatkoi supistumistaan alan yleisen kehityksen mukaisesti ja oli 34 miljoonaa euroa (43). Yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo laski siis kokonaisuudessaan 127 miljoonaan euroon (140).

Ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo oli vajaat 211 miljoonaa euroa (165), josta eläkesäätiöiden vastuunsiirtoja oli 101 miljoonaa euroa (11). Painopistealueena olevasta sijoitussidonnaisesta ryhmäeläkevakuutuksesta maksutuloa kertyi noin 42 miljoonaa euroa (35). Perustekorkoisen osan maksutulo puolestaan oli 169 miljoonaa euroa (131).

Henkivakuutuksessa sijoitussidonnaisen liikkeen maksutulo nousi 197 miljoonaan euroon (104). Lisäksi sijoitussopimuksiksi luokiteltavien kapitalisaatiosopimusten maksutulo nousi 454 miljoonaan euroon (279) ja oli lähes kokonaan sijoitussidonnaisesta liikkeestä.

Riskihenkivakuutuksen maksutulo jatkoi kasvuaan ja oli noin 40 miljoonaa euroa (39). Lisäksi työntekijäin ryhmähenkivakuutuksesta kertyi maksutuloa 12 miljoonaa euroa (14).

Yksityisasiakkaiden sijoitussidonnainen maksutulo kasvoi jälleen enemmän kuin alalla keskimäärin. Maksutuloa kertyi 431 miljoonaa euroa (277), ja markkinaosuus nousi edellisen vuoden 19,7 prosentista 20,7 prosenttiin. Myös yritysasiakkaiden sijoitussidonnainen maksutulo nousi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 354 miljoonaa euroa (236) – tosin Mandatum Lifin markkinaosuus tällä yritysvaluuttien yhdellä painopistealueella laski 50,3 prosenttiin (54,3).

Kotimaassa Mandatum Life oli maksutulolla mitattuna markkinajohtaja sijoitussidonnaisissa ryhmäeläkevakuutuksissa sekä koko yritysvaluuttamissegmentissä ilman kertaluonteisia eläkesäätiöiden vastuunsiirtoja. Mandatum Lifin ensivakuutuksen kokonaismarkkinaosuus oli 22 prosenttia (24,8). Alalla kirjattiin osa maksutulosta kahteen kertaan ja kun tämä vähennetään alan kokonaisluvusta, Mandatum Lifin markkinaosuus oli arviolta edellisvuoden tasolla. Kahteen kertaan kirjatulla maksutulolla ei ole vaikutusta sijoitussidonnaisten vakuutusten markkinaosuuksiin.

ENSIVAKUUTUKSEN MAKSUTULO

Milj. €	Konserni, IFRS		
	2010	2009	muutos
Vakuutusopimukset			
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	242	141	101
Muu yksilöllinen henkivakuutus	52	63	-11
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	12	14	-2
Muu ryhmähenkivakuutus	5	4	0
Henkivakuutus yhteensä	311	223	88
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	93	97	-4
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	34	43	-9
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	42	35	7
Muu ryhmäeläkevakuutus	169	111	58
Eläkevakuutus yhteensä	337	285	52
Vakuutusopimukset yhteensä	648	508	139
Sijoitussopimukset			
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	467	279	188
Muu kapitalisaatiosopimus	1	20	-19
Sijoitussopimukset yhteensä	468	299	169
Ensivakuutuksen maksutulo yhteensä	1 115	807	308

Ulkomainen toiminta

Baltian tytäryhtiön nimi muutettiin vuonna 2010 Mandatum Life Insurance Baltic SE:ksi.

Tytäryhtiön toiminnan painopiste on kotimaan tavoin sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa ja riskihenkivakuutuksissa. 2010 Mandatum Life varainhoitopalvelut tuotiin myös Baltian markkinoille. Yhteistyö Danske Bankin kanssa jatkuu emoyhtiön tekemän pitkäaikaisen jakeilyyhteistyösopimuksen mukaisesti myös Baltiassa.

Mandatum Lifen maksutulo kasvoi Baltiassa 42 prosenttia. Mandatum Lifen kokonaismarkkinaosuus Baltiassa on 19 prosenttia (16). Virossa markkinaosuus on 29 prosenttia (24), Liettuassa 15 prosenttia (12) ja Latviassa 19 prosenttia (16), (11 kk:n tiedot).

Baltian tytäryhtiön maksutulo oli yhteensä 60 miljoonaa euroa (42). Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus koko hoidossa olevista 165 miljoonan euron vakuutussäästöistä oli 146 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 46 prosenttia.

Sijoitustoiminta

Mandatum Lifen sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla korkein mahdollinen tuotto. Onnistunut sijoitustoiminta mahdollistaa vakuutuksenottajille hyvän nimelistuonon ja kartuttaa toimintapääomaa sekä täyttää omistajien tuotto-odotukset.

Sekä tuoton lisäämiseksi että riskin pienentämiseksi sijoitussalkku pyritään hajauttamaan sekä maantieteellisesti että eri omaisuusluokkien kesken.

Vuoden 2010 haastava taloudellinen ympäristö tarjosi hyviä sijoitusmahdollisuuksia erityisesti korkosijoituksissa ja osakkeissa. Osake- ja luottoriskiä sisältävien sijoitusten määrää kasvatettiin aktiivisesti. Mandatum Lifen sijoitussalkun arvo nousi vuoden aikana osake- ja luottoriskillisten korkomarkkinoiden suotuisan kehityksen johdosta, myös valuuttamääräiset sijoitukset tuottivat hyvin. Emoyhtiön sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoon vuonna 2010 oli erittäin hyvä 11,1 % (16,8).

Vuoden päättyessä konsernin sijoituskannan markkina-arvo oli 5 867 miljoonaa euroa (5 266). Suomeen sijoitettuna oli 37 prosenttia (44), muulle euroalueelle 8 prosenttia (9) ja muualle ulkomaille 54 prosenttia (47) kaikista sijoituksista.

Korkorisillisiä sijoituksia on sijoituskannasta 61 %. Korkosalkun duraatio 31.12.2010 oli 2,7 vuotta. Vuoden aikana korkosalkkua on edelleen hajautettu rahamarkkinasijoituksista yrityslainoihin. Korkosijoituksista joukkovelkakirjalainat olivat 46 prosenttia (47), korkorahastot neljä prosenttia (4) ja rahamarkkinasijoitukset 10 prosenttia (16) käyvin arvoon lasketusta sijoituskannasta.

Sijoituskannan osakepaino kasvoi vuoden 2010 aikana osakkeiden arvonnousun ja netto-ostojen johdosta ja se oli vuoden lopussa 28 %. Tähän lukuun sisältyvät suorat osakesijoitukset 12 prosenttia (11) ja sijoitukset osakerahastoihin 16 prosenttia (12). Lisäksi osakeriskillisten pääomarahastosijoitusten osuus oli neljä prosenttia (4), sekä

hedge fund -sijoitusten osuus kolme prosenttia (2) sijoituskannasta.

Vuoden lopussa sijoituskannassa oli pääomarahastosijoituksia, jotka sisältävät osakeriskin lisäksi myös kiinteistö- ja korkoriskiä, 552 miljoonaa euroa (359), niihin jäljellä olevia rahastositoumuksia on kaikkiaan 314 miljoonaa euroa (345). Pääoma sitoutuu näihin rahastoihin jatkossa usean vuoden aikana sitä mukaa kuin rahastot tekevät uusia sijoituksia.

Kiinteistösijoitusten osuus oli kolme prosenttia (3) sijoituskannasta. Suoran omistuksen kiinteistöjen kokonaismäärä käyvin arvoon mitattuna oli vuoden lopussa 113 miljoonaa euroa (104). Toimitilakiinteistöjen vajaakäyttöaste oli vuoden lopussa 8,5 prosenttia (4,4) ja net-

SIOJITUKSET

Milj. €	Konserni, IFRS		
	2010	2009	muutos
Kiinteistösijoitukset	115	104	11
Osakkeet	2 357	1 790	567
Rahoitusmarkkinavälineet	3 303	3 335	-32
Talletukset	66	11	55
Lainasaamiset	25	24	1
Muut sijoitukset	1	2	-1
Käypä arvo yhteensä	5 867	5 266	601
Taseen ulkopuoliset arvostuserot			
Kiinteistösijoitukset	17	16	1
Arvostuserot yhteensä	17	16	1
Kirja-arvo yhteensä	5 850	5 250	600

SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO KÄYVIN ARVOIN

Milj. €	Konserni, IFRS		
	2010	2009	muutos
Muu kuin sijoitussidonnainen liike			
Korot	200	217	-17
Osingot	43	27	16
Kiinteistöjen tuotot ja kulut	5	6	-1
Myyntivoitot ja -tappiot	94	133	-39
Arvon alentumiset	-7	-140	134
Kurssivoitot ja -tappiot	0	6	-6
Sijoitustoiminnan liikekulut ja poistot	-13	-11	-2
Muut tuotot ja kulut	-10	31	-41
Yhteensä	311	268	43
Käyvän arvon rahaston muutos (ennen veroja)	306	543	-237
Taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutos	1	-5	6
Yhteensä käyvin arvoon	618	806	-188

tovuokratuotto rakennetulle kannalle 7,2 prosenttia (8,1). Epäsuoria noteeraamattomia kiinteistösiioituksia, kiinteistöpääomarahastoja ja lainainstrumentteja oli kertomusvuoden päättyessä 53 miljoonan euron (68) edestä. Kiinteistösiioitustoiminnan kokonaistuotto oli kertomusvuonna 6,0 % (14,3).

Omana tase-eränään olevat sijoitussidonnaisia vakuutuksia kattavat sijoitukset olivat konsernissa 3 126 miljoonaa euroa (2 366).

Mandatum Life -konsernin sijoitustoiminnan tuloslaskelman mukainen voitto oli 636 miljoonaa euroa (620). Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten osuus voitosta oli 333 miljoonaa euroa (359).

Tilivuoden korkotuotot olivat 200 miljoonaa euroa (217). Pääosin suomalaisiin osakkeisiin liittyvät osingot olivat 43 miljoonaa euroa (27). Tulokseen sisältyy nettomyyntivoittoa 94 miljoonaa euroa (133). Arvonalentumisia kirjattiin 7 miljoonaa euroa (140). Kurssivoitot 0,2 miljoonaa euroa (6) sisältävät valuuttajohdannaisten tulokset sekä joukko-velkakirjalainojen valuuttakurssimuutokset. Muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät muut johdannaissopimusten tulokset.

Yhtiön hallituksen vahvistaman sijoitussuunnitelman mukaisesti käytettiin sijoitustoiminnassa myös johdannaisia. Sijoitustoiminnan osana johdannaisia käytetään aktiivisesti olemassa olevien positioiden ja taseen korkoriskin suojaamiseen sekä lisätuottojen hankkimiseen. Johdannaisia seurataan yhdessä alla olevien sijoitusten kanssa. Johdannaisiin sisältyvä riski lasketaan tarkasteluhetken markkinatilannetta vastaavasti. Johdannaispositio mitoitetaan siten, että salkun kokonaisriski ei ylitä hallituksen vahvistamia rajoja. Johdannaissopimuksia käytetään osake-, korko-, valuutta- ja raaka-ainesijoitusten yhteydessä.

Käytettävät instrumentit ovat pääsääntöisesti termiini- ja optiosopimuksia sekä koron-, luottoriskin- ja valuuttanvaihtosopimuksia. Tilikaudella on sovellettu suojauslaskentaa sekä käyvän arvon että rahavirran suojauksiin. Omaan pääomaan kirjattujen suojausinstrumenttien arvostusta on purettu tulokseen tilikaudella 9 miljoonaa euroa (3). Valuuttamääräisten rahastojen valuuttasuojauksen tuloksena kirjattiin käyvän arvon rahaston sijaan tulokseen voittoa 4 miljoonaa euroa (9) ja joukko-velkakirjalainojen korosta johtuvaa arvostusta kirjattiin suoraa tulokseen 1 miljoonaa euroa (-). Johdannaisiin liittyvät tulokset olivat kaiken kaikkiaan

-5 miljoonaa euroa (63). Nämä sisältyvät eriin valuuttakurssivoitot ja -tappiot, muut tuotot ja kulut sekä korkotuotot ja -kulut.

Omaan pääomaan sisältyvä käyvän arvon rahasto kasvoi tilivuonna 305 miljoonaa euroa. Käyvän arvon rahaston muutoksesta osakkeiden osuus oli 308 miljoonaa euroa ja korkoinstrumenttien osuus -3 miljoonaa euroa suojauslaskennan tulos mukaan lukien. Pysyviksi arvonalentumistappioiksi rahastosta kirjattiin 7 miljoonaa euroa (140).

Vastuovelka ja asiakashyvitykset

Konsernitilinpäätöksessä noudatettujen IFRS-standardiin pohjautuvien sääntöjen vaikutukset vastuovelkaan on selvitetty konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteissa. Vakuutus- ja sijoitussopimusten velan laskennassa noudatetaan pääosin kansallisia vastuuelan laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitusmäärää.

Kansallisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti vakuutus- ja sijoitussopimuksista aiheutuva velka kirjataan vastuuelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksu- ja korvausvastuu.

Mandatum Life -konsernin vakuutus- ja sijoitussopimusten yhteenlaskettu vastuuelka taseessa oli kauden päättyessä jälleenvakuuttajan osuutta vähentämättä 7 534 miljoonaa euroa (6 790), josta sijoitussidonnaisten sopimusten osuus oli 3 124 miljoonaa euroa (2 359). Baltian tytäryhtiön osuus vastuuelasta oli 165 miljoonaa euroa (118), josta 147 miljoonaa euroa (101) on sijoitussidonnaista liikettä.

Valtaosa vakuutus- ja sijoitussopimusten vastuuelasta muodostuu emoyhtiön kotimaisesta vakuutustoiminnasta. Emoyhtiön suomalaisin laskentaperiaattein laskettu vastuuelka ennen jälleenvakuuttajien osuutta oli vuoden 2010 lopussa 7 440 miljoonaa euroa (6 703). Jälleenvakuuttajien osuus vastuuelasta oli 3,6 miljoonaa euroa (3,9).

Emoyhtiön sijoitussidonnaisen sopimuskannan vastuuelka oli kauden päättyessä 3 039 miljoonaa euroa (2 281). Luku sisältää Baltian kapitalisaatiosopimuksen. Sijoitussidonnaisen liikkeen osuus emoyhtiön vastuuelasta oli 41 prosenttia. Vastaanotetun jälleenvakuutuksen vastuuelka oli kauden päättyessä 2,5 miljoonaa euroa (3,1).

Työntekijäin ryhmähenkivakuutusliikkeen vastuuelka oli emoyhtiössä 21,2 miljoonaa euroa (23,5).

Kotimaisessa toiminnassa vastuuelalle hyvitettiin vuonna 2010 tuottoa vakuutuslajista riippuen 3,0–4,5 prosenttia. Tämä merkitsee sitä, että vastuuelkaan siirrettiin laskuperustekorona lisäksi vakuutusten laskuperustekorosta riippuen 0–1,1 prosenttia vastaava asiakashyvitys. Asiakashyvityksissä pyritään jatkuvuuteen pääomamarkkinoiden heilahteluista huolimatta.

Emoyhtiön vastuuelkaan sisältyy vakuutussäästöille tilivuodelta 2010 annettavia asiakashyvityksiä 1,4 miljoonaa euroa (18,3). Asiakashyvitykset on rahoitettu aiempina vuosina tehdyistä asiakashyvitysvarauksista. Edellistä vuotta alhaisempi taso on seurausta vuoden aikana alentuneesta yleisestä korkotasosta, 10-vuotisten riskittömmien korkotasojen ollessa syksyllä alle 2,5 prosentissa. Tulevien lisätujen vastuu oli tilikauden lopussa 0,2 miljoonaa euroa (18,3).

Suurimmassa osassa korkotuottoisia sopimuksia laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myydyissä yksilöllisissä vakuutuksissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia, joka on myös määräraysten mukainen korkein sallittu diskonttauskorko. Näiden vakuutusten vastuuelan diskonttauskorko on alennettu 3,5 prosenttiin, mistä johtuen vastuuelkaa on täydennetty 86 miljoonalla eurolla (95 miljoonaa euroa vuonna 2009). Lisäksi 61 miljoonaa euroa on varattu laskuperustekorona alentamiseen 2,5 prosenttiin vuoden 2011 osalta ja 3,0 prosenttiin vuoden 2012 osalta. Tämä täydennys alentaa vastuuelasta sijoitustoiminnalle tulevan vähimmäistuottovaateen 2,5 prosenttiin vuoden 2011 osalta ja 3,0 prosenttiin vuoden 2012 osalta. Molemmat erät huomioiden Mandatum Lifen vastuuelkaa on kasvatettu alhaisten korkotasojen johdosta yhteensä 147 miljoonalla eurolla (95).

Runasvahinkoisten vuosien varalle kansallisin laskentaperiaatteen lasketuun vastuuelkaan sisältyvä tasoitusmäärä oli vuoden lopussa 9 miljoonaa euroa (10). Konsernitilinpäätöksessä tasoitusmäärä sisältyy omaan pääomaan ja verovelkaan.

Vastuuelan riittävyystestin mukaan vastuuelka on riittävä. Vastuuelan jakautumisesta ja muutoksesta on tarkempi selvitys tilinpäätöksen riskienhallintaa käsittelevässä liitteessä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun mukaan henkivakuutusyhtiössä on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutusso-
pimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisätuihin.

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka olisi vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan korkotason mukainen.

Säästövakuutuksissa tavoitetasona on maturiteetiltaan 5 vuoden ja eläkeva-
kuutuksissa 10 vuoden joukkovelkakirjalainojen korkotasoa vastaava tuotto. Kokonaishyvitys muodostuu lasku-
rustekorosta ja vuosittain määrättävis-
tä lisäeduista.

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallitus päättää lisäedut vuosittain ja niiden määrään vaikuttaa mm. yleinen korkotaso, yhtiön onnistuminen sijoitus-
toiminnassa pitkällä aikavälillä, vakuu-
tuksen laskuperustekorona taso sekä yhtiön vakavaraisuus. Lisäksi lisäetutasossa otetaan huomioon, jos yhtiön tulee ko-
vakuutuslajin osalta varautua tulevaisuuden osalta oletettua korkeampiin korvaus-
menoihin johtuen mm. vakuutettujen kuolleisuuden merkittävästä muutokses-
ta. Yhtiön Internet-sivuilta löytyy yksi-
tyiskohtaisempi kuvaus lisäetutavoittees-
tä sekä selvitys annetuista lisäeduista.

Riskivakuutuksessa kohtuusperiaatetta sovelletaan kuolemantapausturvi-
en osalta korotettujen korvaussummien tai maksunalennusten muodossa. Lisä-
etujen tasossa pyritään jatkuvuuteen.

Tavoitteet ovat voimassa toistaisek-
si. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallituksella on oikeus muuttaa ta-
voitetta ja periaatteita vakuutusyhtiöi-
tä säätelevän lainsäädännön puiteissa. Julkaistut lisäetujen jakoperusteet ja kohtuusperiaatteen soveltaminen eivät ole osa vakuutusso-
pimusta.

Yhtiön vakavaraisuusasema pyri-
tään pitämään sellaisena, että se ei ra-
joita lisäetujen antamista vakuutuk-
senottajille eikä omistajille suunnatta-
vaa voitonjakoa.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vas-
taavaa sääntelyä.

Korvauskulut

Mandatum Life -konsernin omalla vas-
tuulla olevat korvauskulut olivat yhteen-

sä 847 miljoonaa euroa (632). Lukuun
sisältyy korvausvastuun muutos 66 mil-
joonaa euroa (67). Korvauskulut ovat
pääosin kotimaiseen liikkeeseen liitty-
viä. Baltian tytäryhtiön osuus korvaus-
kuluista on 26 miljoonaa euroa (15).

Mandatum Life -konsernista mak-
settiin tilikauden aikana korvauksia yh-
teensä 782 miljoonaa euroa (564), josta
jälleenvakuuttajien osuus oli 4,3 miljoonaa euroa (4,1). Sijoitussidonnaisten va-
kuutusten osuus maksetuista korvauk-
sista oli 344 miljoonaa euroa (153).

Emoyhtiö Mandatum Life maksoi
tilivuonna eläkkeitä noin 60 000 eläk-
keensaajalle yhteensä 305 miljoonaa eu-
roa (292). Näistä ryhmäeläkevakuutuk-
siin liittyi 59 prosenttia (60). Erilaisia
muuta korvauksia maksettiin yhteensä
noin 32 000 kappaletta. Sopimuksen
mukaan erääntyviä säästösummia mak-
settiin 78 miljoonaa euroa (85). Takaisi-
nostojen määrä oli 321 miljoonaa euroa
(117), henkivakuutusten riskikorvausten
62 miljoonaa euroa (60) ja jälleenvakuu-
tuskorvaukset 1 miljoonaa euroa (1).

Liikekulut ja henkilöstö

Mandatum Life -konsernin liikekulut oli-
vat 80 miljoonaa euroa (69). Liikekuluis-
ta Baltian tytäryhtiön osuus oli 5 mil-
joonaa euroa (4). Emoyhtiön liikekulut
olivat 75 miljoonaa euroa (65).

Vuonna 2010 Mandatum Life -kon-
sernin liikekustannussuhde oli 110,4 pro-
senttia (109,3). Kokonaisliikekustannus-
suhde, jossa nimittäjässä on huomioitu
kaikki liikekulujen kattamiseen tarkoi-
tetut tuotot, oli konsernin osalta 90,1
prosenttia (91,8). Konsernin liikekulut
sisältävät hankintakuluja 32 miljoonaa
euroa (28).

Emoyhtiön liikekustannussuhde oli
108,9 prosenttia (108) ja kaikki kulujen
kattamiseen saadut tuotot mukaan luke-
en 89 prosenttia (90,6). Mandatum Life
ei jaksota vakuutusten hankintakuluja
jolloin vakuutuksen ensimmäisen eli
hankintavuoden tulos on yleensä han-
kintakuluista johtuen negatiivinen.

Henkilöstöasioissa vuoden paino-
pisteet olivat yhtiön toimintakulttuurin
ja sisäisen yhteistyön kehittämisessä,
asiakaspalvelun laadun parantamisessa
sekä johtamisen kehittämisessä.

Edellisen vuoden henkilöstötutki-
muksen tuloksia käsiteltiin koko yhtiös-
sä kattavasti. Tärkeimmiksi kehittämis-
kohteiksi nostettiin avoimen viestintä-
kulttuurin, esimiestyön ja johtamisen
sekä palkitsemisen ja uramahdollisuuksien kehittäminen. Näiden teemojen ke-
hittämiseen panostettiin vuoden aikana

ottamalla käyttöön uusia toimintamal-
leja. Vuoden aikana käynnistettiin myös
neljä uutta henkilöstön kehittämisen oh-
jelmaa henkilöstön liiketoiminta- ja joh-
tamisosaamisen kehittämiseksi.

Keväällä 2010 palvelukehitys- sekä
asiakas- ja vakuutuspalveluyksiköis-
sä tehtiin organisaatiomuutos, jonka
tavoitteena oli tukea yhtiön strategiaa
ja vahvistaa asiakaspalvelua. Henkilös-
töä osallistettiin muutokseen ja useille
henkilöille tarjottiin ura- ja kehittymis-
mahdollisuuksia uusissa tehtävissä. Elo-
kuussa koko henkilöstö osallistui yhtei-
seen Mandatum Life United -päivään,
jonka aikana yhdessä keskustellen ra-
kennettiin mandatumlifelaista toiminta-
kulttuuria ja johtamistapaa.

Suomen parhaat työpaikat -tutki-
muksessa henkilöstön työtyytyväisyys-
indeksi nousi edellisvuoden 70 %:sta
73 %:iin. 81 % henkilöstöstä koki, että
Mandatum Life on kaiken kaikkiaan
todella hyvä työpaikka.

Mandatum Life emoyhtiön palveluk-
sessa oli kertomusvuoden aikana koko-
päiväisiksi työntekijöiksi (FTE) muun-
nettuna keskimäärin 364 toimihenkilöä
(340), joiden suoritteita myytiin myös
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevalle.
Mandatum Life -konsernin henkilö-
lukumäärä oli kokonaisuudessaan 470
henkilöä (450), joista myyntihenkilöstöä
154 (137). Baltian tytäryhtiöiden henki-
lömäärä oli 111 (112), joista myyntihenki-
löstöä 41 (43). Baltian tytäryhtiöiden
henkilölukumäärä jakaantui siten, että
Virossa oli 52, Latviassa 31 ja Liettua-
ssa 38 henkilöä. Työntekijöiden määrän
kasvu johtuu pääasiassa kolmesta teki-
jästä: vuonna 2008 perustetun varain-
hoito ja sijoitusratkaisut -yksikön lisäre-
sursoinnista, omien asiakasrajapinnassa
toimivien myyntihenkilöiden lisäämisestä
sekä tietotekniikkapalveluiden osit-
taisesta siirtämisestä Mandatum Lifen
oman henkilöstön haltuun.

Riskienhallinta

Mandatum Lifen riskit muodostuvat
vakuutusteknisistä riskeistä, sijoitus-
toiminnan riskeistä sekä operatiivisista
riskeistä. Yhtiön hallitus hyväksyy
vuosittain koko yhtiön riskejä käsitte-
levän riskienhallintasuunnitelman, jon-
ka laajuus on määritelty muun muassa
Finanssivalvonnan määräyksissä. Ris-
kienhallintasuunnitelmaan liittyy kiinte-
ästi toiminnan jatkuvuuden varmistami-
seksi laadittu jatkuvuussuunnitelma.

Riskeistä ja riskienhallinnasta on
laadittu tilinpäätöksen liitetieto, jossa
on selvitetty Mandatum Life -konsernin

merkittävimmät riskit ja riskienhallinnan yleiset periaatteet.

Konsernirakenne ja omistus

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö on Sampo Oyj:n täysin omistama tytäryhtiö.

Mandatum Lifen tytäryhtiö on virolainen Mandatum Life Insurance Baltic SE, jolla on sivukonttorit Latviassa ja Liettuassa.

Mandatum Lifen konserniin kuuluu lisäksi tytäryhtiöinä 22 (22) suomalaisia asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä sekä osakkuusyhtiöinä Niittymaa Oy (omistus 49 %) sekä SaKa Hallikiinteistöt Oy (omistus 48 %).

Merkittävät tapahtumat tilikauden jälkeen

Ei merkittäviä tapahtumia.

Tulevaisuuden näkymät

Vuosi 2010 oli monelta osin ennätysten vuosi Mandatum Lifelle. Maksutulo kasvoi lähes 40 prosenttia ylittäen ensimmäistä kertaa miljardin euron rajan. Vastuuvelan kokonaismäärä kasvoi myös suuremmaksi kuin koskaan aiemmin, pääasiassa sijoitussidonnaisen vastuun voimakkaan kasvun johdosta. Sijoitussidonnainen vastuuvelka kasvoi 765 miljoonaa euroa, ylittäen kolmen miljardin euron rajan. Voimakas kasvu on seurausta vuosina 2008–2010 tehdyistä panostuksista omaan varainhoito-organisaatioon ja yritysmyyntiin sekä yhdessä Sampo Pankin kanssa tehdyistä panostuksista jakeluyhteistyön osalta.

Yhtiö uskoo, että asiakkaiden kysyntä yhtiön tarjoamille palveluille jatkuu hyvänä myös vuonna 2011. Osan yhtiön vuonna 2010 tekemistä panostuksista odotetaan näkyvän kokonaisuudessaan vasta vuonna 2011, mistä johtuen maksutulon ja vastuun kehityksen odotetaan jatkuvan myönteisenä myös vuonna 2011.

Mandatum Lifen tuloksen kannalta keskeisintä on onnistuminen sijoitustoiminnassa. Sijoitusmarkkinoiden kehitykseen liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä. Yhtiön vuoden 2010 erinomainen onnistuminen sijoitustoiminnassa ja sitä kautta entisestään parantunut vakavaraisuusasema ja vastuun osalta tehty korkotäydennys luovat kuitenkin hyvän pohjan vuoden 2011 sijoitustoiminnalle. Kustannusliikkeen tuloksen, erityisesti sijoitussidonnaisen liikkeen osalta, odotetaan kasvavan muutaman vuoden voimakkaiden panostusten alkaessa tuottaa tulosta myös tällä osa-alueella.

Hallinto

Mandatum Lifen hallinto määräytyy ensisijaisesti vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten pohjalta. Tarkemmat määräykset yhtiön hallinnosta ovat yhtiöjärjestyksessä.

Ylintä päätösvaltaa käyttää yhtiökokous. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 4.3.2010 ja ylimääräinen yhtiökokous 27.5.2010, jossa päätettiin Kiinteistö Oy Oulun Sammonkatu 16:n sulautumisesta Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiöön.

Mandatum Lifen hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään neljä ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenten lukumäärä vuonna

2010 oli viisi jäsentä. Hallituksen jäsenistä olivat erovuorossa Patrick Lapveteläinen ja Jarmo Salonen ja heidät valittiin uudelleen vuonna 2013 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen asti.

Mandatum Lifen hallituksen kokoonpano on: puheenjohtaja konsernijohtaja Kari Stadigh, varapuheenjohtaja johtaja Peter Johansson ja jäsenenä sijoitusjohtaja Patrick Lapveteläinen, fil.maist. SHV Jorma Leinonen ja johtaja Jarmo Salonen. Hallitus piti tilikauden aikana 22 kokousta.

Henkilöstön valitsemana edustajana hallituksen kokouksissa on yhteyspäällikkö Matti Lepistö ja hänen varamiehenään projektipäällikkö Sirpa Mustonen. Henkilöstön edustaja ei ole hallituksen jäsen.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii OTK Petri Niemisvirta ja toimitusjohtajan sijaisena talousjohtaja fil.lis, SHV Jukka Kurki.

Yhtiökokouksen valitsemina tilintarkastajina toimivat Ernst & Young Oy, (KHT-yhteisön vastuullisena tilintarkastajana KHT Heikki Ilkka) ja KHT Kunto Pekkala. Varatilintarkastajina toimivat KHT Eva Bruun ja KHT Kristina Sandin.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Mandatum Lifen tilikauden kansallisin periaattein laskettu tulos on 111 205 378,55 euroa positiivinen voitonjakokelpoisten varojen ollessa 396 815 765,28 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto siirretään voitto- ja tappioutilille ja että osinkoa ei jaeta.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. €	Liite	1-12/2010	1-12/2009	Muutos
Vakuutusmaksutulo		1 117,0	808,9	308,1
Jälleenvakuuttajien osuus		-6,2	-6,4	0,2
Vakuutusmaksutulo, netto	1	1 110,9	802,5	308,3
Sijoitustuotot	2	221,5	234,9	-13,4
Myyntivoitot / tappiot	3	103,6	-11,1	114,7
Nettotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	4	331,3	414,8	-83,6
Liiketoiminnan muut tuotot		0,0	0,1	-0,1
Nettotuotot yhteensä	9	1 767,3	1 441,3	326,0
Korvaukset ja korvausten hoitokulut		-851,2	-635,2	-216,0
Jälleenvakuuttajien osuus		4,0	3,6	0,4
Korvaukset netto	5	-847,2	-631,6	-215,6
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos		-677,9	-599,7	-78,2
Jälleenvakuuttajien osuus		0,0	0,0	0,0
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos, netto	6	-677,9	-599,7	-78,2
Vakuutus- ja sijoitussopimusten hankintakulut		-35,6	-32,0	-3,7
Saadut jälleenvakuutuspalkkiot		1,7	1,4	0,3
Vakuutus- ja sijoitussopimusten hoitokulut		-33,3	-27,8	-5,4
Sijoitusten hoitokulut		-12,7	-11,1	-1,6
Hallinnon kulut		-12,4	-11,0	-1,4
Liiketoiminnan muut kulut		0,0	-0,6	0,6
Muut kulut yhteensä	7	-92,3	-81,2	-11,1
Kulut yhteensä		-1 617,4	-1 312,5	-304,8
Voitto ennen veroja ja rahoituskuluja		149,9	128,7	21,2
Rahoituskulut	8, 9	-7,7	-7,7	0,0
Osuus osakkuusyritysten voitosta / tappiosta		-0,4	0,2	-0,6
Voitto ennen veroja		141,8	121,2	20,6
Tuloverot	10	-36,6	-27,8	-8,8
Tilikauden voitto		105,2	93,5	11,7

Milj. €	Liite	1-12/2010	1-12/2009	Muutos
Tilikauden muut laajan tuloksen erät				
Muuntoerot		0,0	0,0	0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat		314,5	546,0	-231,5
Rahavirtasuojaukset		-8,6	-3,3	-5,3
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		-79,6	-141,1	61,6
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	11, 12	226,4	401,6	-175,2
TILIKAUDEN LAAJA TULOS		331,6	495,1	-163,5
Tilikauden voitosta				
Emoyhtiön omistajien osuus		105,2	93,5	11,7
Määräysvallattomien osuus		0,0	0,0	0,0
		105,2	93,5	11,7
Tilikauden laajasta tuloksesta				
Emoyhtiön omistajien osuus		331,6	495,1	-163,5
Määräysvallattomien osuus		0,0	0,0	0,0
		331,6	495,1	-163,5

KONSERNITASE

Milj. €	Liite	12/2010	12/2009
Varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13	5,4	5,2
Sijoituskiinteistöt	14	94,5	84,5
Aineettomat hyödykkeet	15	11,8	14,2
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	16	0,0	0,4
Rahoitusvarat	17–20		
Osakkeet ja osuudet	21		
Myytavissä olevat		2 356,7	1 785,0
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät		2 429,9	1 923,1
Muut käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt		0,0	4,5
Rahoitusmarkkinavälineet	22		
Myytavissä olevat		3 241,7	3 289,4
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät		550,5	365,2
Muut käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt		61,4	45,6
Lainat ja muut saamiset	23	26,3	25,9
Muut sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät rahoitusvarat	24	146,2	77,6
Johdannaissopimukset	25	58,5	66,1
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	29	3,6	4,0
Muut varat	26	106,2	133,1
Rahavarat	27	151,7	67,6
Varat yhteensä		9 244,4	7 891,5

Oma pääoma ja velat

Oma pääoma

Osakepääoma		40,4	40,4
Ylikurssirahasto ja vararahasto		128,9	128,9
Arvonmuutosrahasto		436,4	210,0
Kertyneet voittovarot		464,1	359,1
Emoyhtiön omistajien osuus		1 069,8	738,3

Määräysvallattomien osuus

0,1

0,1

Oma pääoma yhteensä	28	1 069,9	738,4
----------------------------	----	----------------	--------------

Velat

Velat vakuutus sopimuksista			
Sijoitussidonnaiset sopimukset	29	2 380,9	1 961,5
Muut sopimukset	29	4 388,1	4 374,0
Velat sijoitus sopimuksista			
Sijoitussidonnaiset sopimukset	29	742,9	397,6
Muut sopimukset	29	21,6	56,9
Rahoitusvelat			
Korolliset velat	30	100,0	100,0
Johdannaissopimukset	25	26,0	31,7
Laskennalliset verovelat	31	176,0	96,9
Muut velat	32	302,6	70,2
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		36,3	64,2
Velat yhteensä		8 174,5	7 153,1

Oma pääoma ja velat yhteensä		9 244,4	7 891,5
-------------------------------------	--	----------------	----------------

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Milj. €	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Vararahasto	Voittovarot	Muuntoerot	Myytavissä olevat rahoitus- varat *	Rahavirta- suojaus **	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.2009	40,4	98,9	29,9	265,9	-0,2	-203,0	11,4	243,3
Muutokset omassa pääomassa								
Siirrot oman pääoman erien välillä								0,0
Osakeperusteiset maksut				-0,1				-0,1
Osingonjako								0,0
Kauden laaja tulos				93,5	0,0	404,0	-2,4	495,1
Oma pääoma 31.12.2009	40,4	98,9	29,9	359,3	-0,2	201,0	9,0	738,3
Muutokset omassa pääomassa								
Siirrot oman pääoman erien välillä			0,1	-0,1				0,0
Osakeperusteiset maksut				-0,1				-0,1
Osingonjako								0,0
Kauden laaja tulos				105,2	0,0	232,8	-6,3	331,6
Oma pääoma 31.12.2010	40,4	98,9	30,0	464,3	-0,2	433,7	2,7	1 069,8

* Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 296,6 (388,2) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty 63,8 (-15,8) milj. euroa.

** Kauden aikana ei ole avattu uusia rahavirran suojaussuhteita. Omasta pääomasta on purettu tulokseen 6,3 milj. euroa suojattujen jvk-lainojen maturiteille.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä rahavirtasuojaukseen sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaiikutuksella huomioituja eriä.

RAHAVIRTALASKELMA

Milj. €	2010	2009
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	141,8	121,2
Oikaisut:		
Poistot	7,6	6,1
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	-286,9	-188,1
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	743,9	667,5
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-121,9	-158,5
Muut oikaisut	26,9	39,4
Oikaisut yhteensä	369,6	366,3
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoituskiinteistöt	-10,1	25,2
Rahoitusvarat *	-502,9	-633,7
Muut varat	-5,0	55,8
Yhteensä	-518,0	-552,7
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	12,9	-0,4
Muut velat	181,9	9,5
Maksetut korot ja tuloverot	-101,4	-46,1
Yhteensä	93,3	-37,1
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	86,7	-102,2
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytä- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	-	-
Luovutustulot tytä- ja osakkuusyhtiöosakkeista	-	1,6
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-2,6	-2,9
Investointeihin käytetyt nettorahavarat	-2,6	-1,4
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Maksetut osingot	-	-
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	0,0	0,0
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	0,0	0,0
Rahavirrat yhteensä	84,1	-103,6
Rahavarat tilikauden alussa	67,6	171,2
Rahavarat tilikauden lopussa	151,7	67,6
Rahavarojen nettomuutos	84,1	-103,6
Lisätietoa rahavirtalaskelmaan		
Saadut korot	227,5	256,5
Maksetut korot	-36,3	46,7
Saadut osingot	35,4	27,1

* Rahoitusvarat sisältävät sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.

Rahavirtalaskelmien erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavarat sisältävät kassan 86,1 milj. euroa (56,9) sekä muut lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk) 65,6 milj. euroa (10,7).

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimis- periaatteista

Mandatum Lifen konsernitilinpäätös vuodelta 2010 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, "IFRSs") mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Mandatum Life on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2010 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Kuluneella tilikaudella Mandatum Life otti käyttöön seuraavat liiketoimintaansa liittyvät uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat.

Uudistettu IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen* sisälsi useita merkittäviä muutoksia yrityskauppojen kirjanpito-käsittelyyn sallimalla mm. vähemmistö-osuuden arvostamisen vanhan käytännön mukaisesti suhteellisesti osuutena tytäryhtiön nettovaroista tai käypään arvoon. Kirjanpito-käsittely voidaan valita hankintakohtaisesti, ja sillä on vaikutuksia kirjattavaan liikearvon sekä vähemmistöosuuden määrään. Mandatum Life ei kuluneen tilikauden aikana tehnyt yrityshankintoja, joihin standardia olisi tullut soveltaa, joten uudistetun standardin käyttöönotolla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätösraportointiin.

Uudistettu IAS 27 *Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös* edellyttää mm. omistusosuusmuutoksista aiheutuvien vaikutusten kirjaamista suoraan konsernin omaan pääomaan, mikäli emoyrityksen määräysvalta tytäryhtiössä säilyy. Mikäli määräysvalta menetetään, arvostetaan jäljellä oleva sijoitus käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Uudistuksen käyttöönotolla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätösraportointiin.

IAS 39 *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen* – Suojauskohteiksi hyväksyttävät erät standardin muutos tarkensi ohjeistusta suojauskohteen yksipuolisen riskin sekä inflaatoriskin suojaamisesta, mikäli kyseessä on rahoitusvara tai -velka. Muutoksella ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätösraportointiin.

IFRIC 17 *Muiden kuin käteisvarojen jakaminen omistajille* selvensi muuna

kuin käteisvaroina maksettavan voitonjaon kirjaamista ja arvostamista yhteisön kirjanpidossa. Tulkinnan käyttöönotolla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätösraportointiin kuluneella tilikaudella.

IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset muutokset 2010 – erityyppisiä, vähemmän merkittäviä muutoksia, joita tehtiin kerralla useampiin standardeihin. Konsernin näkemyksen mukaan muutokset eivät ole olleet merkittäviä Mandatum Lifen tilinpäätösraportoinnille.

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisölaissäädäntö sekä viranomaissäännökset.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on alkuperäinen hankintameno lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavia osakeperusteisia maksuja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitilinpäätös esitetään miljoonina euroina pyöristettynä yhden desimaalin tarkkuudella, ellei toisin ole mainittu.

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 8. helmikuuta 2011.

Konsernitilinpäätös

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiönä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytäryhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Määrä, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankinnan kohteen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta, käsitellään liikearvona.

Konsernitilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadintaperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan hankintameno, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyhtiön tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyhtiön velvoitteiden täyttämiseen. Sijoitus osakkuusyhtiöön sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistusosuuden mukaisesti.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eräänään tuloslaskelmassa.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvonalentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvoa kirjaamalla siitä tulosvaikutteinen arvonalentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruuetaan tehty arvonalennus vastaavasti tulosvaikutteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavaluutta, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskipurssiin. Tilinpäätöspäivän ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ei-monetaariset tase-erät, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon, esitetään tapahtumapäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta toimintavaluutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittoa tai -tappioiden tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskipurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muun-

terot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Muuntoerot, jotka ovat syntyneet ennen konsernin IFRS-standardeihin siirtymispäivää 1.1.2004, on IFRS 1 salliman helputuksen mukaisesti oletettu nollassa suuruisiksi.

Konsernitilinpäätöksessä on käytetty seuraavia valuuttakursseja:

1 euro =	Tilinpäätöspäivän kurssi	Tilikauden keskipurssi
Viron kruunu	15,6466	15,6466

Segmenttiraportointi

Mandatum Life -konsernin segmenttiraportointi perustuu kotimaisen liiketoiminnan tuoteryhmäjakoon sekä muihin maakohtaiseen organisaatorakenteeseen. Raportoivat segmentit ovat sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi), muut sopimukset (Suomi) sekä Baltia.

Tuoteryhmien riskit poikkeavat toisistaan sijoitusriskien osalta. Segmenttien tulokset raportoidaan yhtiön johdolle osana johdon raportointia.

Segmentille sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi) on kohdistettu sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset ja näiden tuotto mukaan lukien Mandatum Lifen rahastoyhtiöltä saamat palkkiot. Lisäksi tälle segmentille on kohdistettu toiminnan vaatimaa vähimmäistoimintapääomaa vastaava määrä tase-erästä 'myytävissä olevat rahoitusmarkkinavälineet'. Kyseiselle erälle on tuloslaskelmalla oletettu laskennallinen kuuden kuukauden euriboria vastaava tuotto, joka on vastaavasti vähennetty muut sopimukset -segmentin sijoitustoiminnan nettotuotosta. Liikkekustannusten, mukaan lukien poistot, ja aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden allokointi kotimaisille segmenteille on laadittu yhtiön sisäisen kustannuslaskennan avulla.

Ensisijainen segmenttiraportointi antaa myös olennaisilta osin maantieteellisen jaon, koska toiminta Baltiassa esitetään yhtenä erillisenä liiketoiminta-alueena. Ulkomaisen toiminnan laajetessa maakohtaista jaottelua laajennetaan. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saatat ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluoheistukseen

sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännesääntöön.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja -kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja -kulut jaksotetaan rahoitusinstrumentin juoksuajalle tasaisesti suhteessa instrumentin taseessa olevaan pääomaan.

Osingot kirjataan tuotoksi sinä tilikautena, jona oikeus niiden saamiseen on syntynyt.

Palkkiot

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot ja transaktiokulut kirjataan suoraan tulokseen instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Vakuutusten hankkimisesta aiheutuvat menot käsitellään liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä palkkiokuluina.

Muut palkkiokulut sisältyvät tuloslaskelmaerään Sijoitustoiminnan netto-tuotot.

Vakuutusmaksut

Tuloslaskelmaerä Vakuutusmaksut sisältää vakuutusmaksutulon.

Vakuutusmaksuihin ja sijoitusmaksuihin sisältyvät vastuut ovat pitkäaikaisia, jolloin vakuutusmaksu ja sen perusteella maksettava korvaus eivät yleensä kohtaa samalla tilikaudella. Vakuutusmaksut kirjautuvat maksutuloon vakuutuslajista riippuen pääsääntöisesti maksuperusteisesti. Veloitusperusteisesti kirjautuu osa ryhmäeläkevakuutuksen vakuutusmaksuista.

Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään kuluna erässä Vakuutus- ja sijoitusmaksujen velkojen muutos.

Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden arvostuskäytännön mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin

rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin.

Konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti sijoituksia seurataan ja hallinnoidaan käyvin arvoin mahdollisimman ajantasaisen ja oikean kuvan saamiseksi sijoitustoiminnasta. Sijoitukset myös raportoidaan konsernin johdolle käyvin arvon. Rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset ovat joukkovelkakirjoja ja oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Vakuutus sopimuksia koskevan standardin IFRS 4 mukaan harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten arvostuksessa noudatetaan kansallisia laskentaperiaatteita, tasotusmäärää lukuun ottamatta, eli sopimuksia ei arvosteta käypään arvoon. Näiden sopimusten sekä oman pääoman katteena olevia sijoituksia hallinnoidaan kokonaisuutena ja ne on pääosin luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi on määritetty sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset, jotka esitetään taseessa omana eränään. Myös näitä vastaava velka esitetään omana eränään. Lisäksi ulkomaisen tytäryhtiön rahoitusvaroihin kuuluvat sijoitukset sekä rahoitusinstrumentit, joissa pääinstrumentista ei ole irrotettu kytkettyä johdannaista, on määritetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen, eräpäivään asti pidettävien sijoitusten ja myytävissä olevien rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kauppapäivänä, joka on päivä, jolloin sitoudutaan ostamaan tai myymään kyseinen rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Lainat ja muut saamiset kirjataan taseeseen lainaa nostettaessa.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä vain silloin, kun netottamiseen on laillinen oikeus ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimuserusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden vel-

voitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettaviksi.

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintameno, joka on niistä maksetun tai saadun vastikkeen käypä arvo. Johdannaissopimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Varat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintameno, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo. Taseessa ne arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja -tappioiden, korkotuottojen ja -kuluun sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaissvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset -ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjatta-

essa hankintameno, joka on lainan saajalle annetun vastikkeen käypä arvo, johon on lisätty välittömästi kohdistettavissa olevat transaktiomenot. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaissvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa hankintameno, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättyä hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktio-menoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvonmuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuus erä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai -tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuus erän arvo on alentunut siten, että siitä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johduvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määräisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintameno.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikä-

li kyse on NASDAQ OMX:ssä noteera-
tuista osakkeista. Myös johdannaissopi-
mukset arvostetaan viimeiseen kaupan-
teko hintaan. Mikäli rahoitusinstrumen-
tille on olemassa sen markkinariskin
kumoava vastaerä, arvostuksessa käyt-
etään tältä osin keskikurssia.

Jos rahoitusinstrumentille kokonai-
suutena ei ole olemassa julkista notee-
rausta, mutta sen osatekijöille on ole-
massa toimivat markkinat, käypä arvo
määritetään osatekijöiden markkinahin-
tojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai
arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä
arvo määritetään markkinoilla yleises-
ti hyväksytyjen arvostusmenetelmien
avulla. Arvostus tehdään käyttämällä
asiaa tuntevien, liiketoimintaan haluk-
kaiden osapuolten välisten viimeaikais-
ten markkinatransaktioiden hintoja,
toisen olennaisilta osin samanlaisen
instrumentin tilinpäätöshetken käypää
arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetel-
mää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omai-
suuserän käypää arvoa ei ole mahdol-
lista määrittellä, hankintamenon katso-
taan olevan riittävän lähellä oleva arvio
käyvästä arvosta. Tällaisten rahoitusva-
rojen määrä konsernin taseessa on epä-
olennainen.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioi-
daan, onko objektiivista näyttöä siitä,
että muun kuin käypään arvoon tulos-
vaikutteisesti arvostettavan rahoitusva-
roihin kuuluvan erän arvo on alentunut.
Kun arvonalentumisesta on objektiivis-
ta näyttöä yhden tai useamman alkupe-
räisen kirjaamisen jälkeisen toteutu-
neen tappion synnyttävän tapahtuman
seurauksena ja näillä tapahtumilla on
luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus
rahoitusvaroista tulevaisuudessa
saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kir-
jataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentu-
misesta pidetään esimerkiksi liikkee-
seenlaskijan tai velallisen merkittäviä
taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat
maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä,
että asiakas ei todennäköisesti selviy-
dy maksuveloitteistaan konsernille.
Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin
yksinään merkittävien rahoitusvarojen
osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai

ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitus-
varojen osalta, jotka eivät yksinään ole
merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä,
että jaksotettuun hankintameno-
taseeseen merkityistä rahoitusvaroista
on syntynyt arvonalentumistappiota,
tappion suuruus määritetään saamisen
kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitu-
jen kerrytettävissä olevien tulevien ra-
hvirtojen nykyarvon erotuksena. Dis-
konttauskorona käytetään saamisen
alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus
kirjataan arvonalentumistappioksi tu-
loslaskelmaan. Arvon alentuminen arvi-
oidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion mää-
rä pienenee myöhemmin ja vähennyk-
sen voidaan objektiivisesti katsoa liitty-
vän arvonalentumistappion kirjaamisen
jälkeiseen tapahtumaan (kuten rahoitu-
sinstrumentin liikkeeseenlaskijan luot-
tokelpoisuusluokituksen paranemiseen),
arvon alentumistappio peruutetaan tu-
losvaikutteisesti.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillis-
tarkasteluun, joka tehdään, kun liik-
keeseenlaskijan luottoriskiluokitukses-
sa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään
tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai
osuuden käypä arvo laskee merkittävästi
tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen
hankintamenon.

Päätös siitä, onko arvon alentumi-
nen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii
johdon harkintaa. Päätös tehdään ta-
pauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioi-
daan laadullisten kriteerien lisäksi mm.
osakkeen arvon historiallisia muutok-
sia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen
käypä arvo on ollut hankintamenoa al-
haisempi. Mandatum Life -konsernissa
arvon alentuminen katsotaan yleensä
merkittäväksi, kun julkisesti noteeratun
osakkeen tai osuuden käypä arvo alit-
taa keskimääräisen hankintamenon 20
prosentilla ja pitkäaikaiseksi, kun käypä
arvo on alittanut hankintamenon yli 12
kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille
ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla
markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden
arvo pyritään määrittämään markki-
noilla yleisesti hyväksytyjen arvostus-
menetelmien avulla. Merkittävin notee-
raamattomien osakkeiden ja osuuksien
erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pää-
omarahastosijoitukset arvostetaan yleis-
esti alalla vallitsevan käytännön, Inter-
national Private Equity and Venture Ca-
pital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyyttä

ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viime-
ksi mainituissa tapauksissa tapauskoh-
teisesti ottaen huomioon sijoitukseen
liittyvät erityistekijät ja olosuhteet.
Mandatum Life tekee pääomarahasto-
sijoituksensa pitääkseen ne rahaston
elinkaaren loppuun asti, jolloin rahas-
ton tyyppilliseksi toimijaksi muodostuu
10–12 vuotta. Arvio koko rahaston mah-
dollisesta arvon alentumisesta voidaan
yleensä perustellusti tehdä vasta elin-
kaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi
kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että
sijoituksesta ei sitä myytäessä saada
hankintamenoa vastaavaa määrää, kir-
jataan arvonalennus.

Saamistodistusten arvon alentu-
misesta tappion suuruus määritetään
pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla
oikaistun hankintamenon ja tarkastelu-
hetken käyvän arvon välisenä erotuk-
sena, vähennettynä aikaisemmin tulos-
vaikutteisesti kirjatulla arvonalentumis-
tappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitus-
varoihin kuuluvan saamistodistuksen
tai osakkeen tai osuuden arvonalentu-
misesta on saatu objektiivinen näyttö,
muihin laajan tuloksen eriin kirjattu
kertynyt tappio siirretään omasta pää-
omasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena
arvon alentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusva-
roihin kuuluvan saamistodistuksen käy-
pää arvo myöhemmin nousee ja nousun
voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän
arvon alentumistappiokirjauksen jälkei-
seen tapahtumaan, arvonalentumistap-
pio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskel-
maan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalen-
tumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnou-
su kirjataan suoraan muun laajan
tuloksen eriin. Arvon edelleen laskiessa
alle hankintamenon kirjataan tulosvai-
kutteen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kau-
pankäyntitarkoituksessa pidettäviin so-
pimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja
ne sisältävät korkojohdannaiset, valuut-
tajohdannaiset, osakejohdannaiset sekä
hyödykejohdannaiset. Johdannaissopi-
mukset arvostetaan niitä alun perin kir-
janpitoon kirjattaessa käypään arvoon.
Kaikki johdannaissopimukset kirjataan
taseeseen varoiksi, kun niiden käypä
arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käy-
pää arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset

Johdannaisopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä johdannaisopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja -tappiot yhdessä korkotuottojen ja -kuluja kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi johdannaisiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 -standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaisopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 -standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisen ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkajalla. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana siten, että suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Kuluneella tilikaudella on sovellettu sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen tai velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihto-, yhdistettyä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia sekä korko-optioita. Johdannaisopimukset, jotka on doku-

mentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ylimenevä tehoton osuus kirjataan suoraan tulokseen.

Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Kun suojaava johdannainen erääntyy, myydään, suojaussuhde päätetään tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, omaan pääomaan suojauksen loppumishetkeen mennessä kertynyt käyvän arvon muutos jää omaan pääomaan, kunnes se kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaisopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otetut arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruiseksi velaksi lainanantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otetun hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä olennainen osa säilyy vuokralle antajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi ja ne sisältyvät vuokralle antajan taseeseen. Muun vuokrasopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan tasaerinä vuokratuloluiksi vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernin vuokralle antaman hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa säilyy konsernilla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät tase-erään. Sijoituskiinteistöt ja niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuotoiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintameno määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summasta. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenoista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja ar-

vonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Atk-ohjelmistot 4-10 vuotta
Muut aineettomat
hyödykkeet 3-10 vuotta

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan neliömäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koituu vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollassa suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoajoja oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset20-60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset30-60 vuotta
Rakennusten ainesosat . . . 10-15 vuotta
Atk-laitteet ja autot. 3-5 vuotta
Muut koneet ja kalusto. . . . 3-10 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot mukaisesti*.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvo la tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan omaisuuserän taloudellinen vaikutusarvo arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamiskohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenuamalla käyttäen kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen. Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tulevien tuottoihin ja markkinaehtoisin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukauppoihin perustuvaa kauppa-arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkina-

toiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos velvoitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutus- ja sijoitussopimukset käsitellään IFRS 4 -standardin mukaisesti joko vakuutus- ja sijoitussopimuksina tai sijoitussopimuksina. Standardin mukaan vakuutus- ja sijoitussopimukset luokitellaan vakuutus- ja sijoitussopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan välillä merkittävää vakuutusriskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitusriskiä eikä merkittävää vakuutusriskiä, luokitellaan sopimus sijoitussopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitussopimukseksi määrää sen arvostuskäytännön.

Mandatum Life käsittelee sopimuksesta syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää sekä sen muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta-osiossa.

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimukset

Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutus- ja sijoitussopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvausta toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvausvelvolliseksi muiden tekemiensä vakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella. Jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten perusteella saatavat suoritukset on kirjattu taseessa erään Saamiset jälleenvakuutus- ja sijoitussopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuutus-

kuuttajien osuuden konsernin jälleenvakuutettujen vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Muissa varoissa ovat lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuuttajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutusopin perusteella toiselle vakuutusyhtiölle, kirjataan velka tase-erään Muut velat.

Jälleenvakuutuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutussaamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vakuutus- ja sijoitussopimusten luokittelu

Henkivakuutustoiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus- ja sijoitussopimuksiksi tai sijoitussopimuksiksi. Vakuutus- ja sijoitussopimukset ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutusriski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutusopin oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimukseen ei sisälly vakuutusriskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitussopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (Discretionary Participation Feature, DPF) on vakuutusopin oikeus perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutuslaskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummia tai alennetaan vakuutusmaksuja. Mandatum Lifin tulokannassa kohtuusperiaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitussidonnaisissa sopimuksissa vakuutusopin kantaa sijoitusriskin valitsemalla sijoituskohteet, joihin sopimusten arvonkehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitussopimusten arvostus

Kaikkiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin ja niihin sijoitussopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitusmäärän ja sen muutoksen kirjaamista.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitussidonnaisia sopimuksia liittyy harkinnanvarainen oikeus ylijää-

mään. Sellaisiin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella vakuutus- ja sijoitussopimuksiksi, liittyy vakuutusopin oikeus vaihtaa säästöjen tuottorakenne sijoitussidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat

Vakuutus- ja sijoitussopimusten velka kirjataan vastuuvelaksi, jonka muodostavat vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu. Henkivakuutustoiminnan vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotavasta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selvittämisestä.

Vastaanotetun jälleenvakuutusopin vastuuvelan muutos on laskettu vaihtuvien kurssien.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuslaskennassa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuslaskennassa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vastuuvelan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen. Ensivakuutuslaskennassa käytetty laskuperustekorko ts. sopimuksille alkamishetkellä taattu vähimmäistuottotakuu vaihtelee vakuutuslaskennan alkamisajankohdan perusteella nolasta 4,5 prosenttiin. Vastuuvalkaa diskontattaessa on käytetty samaa tai alemmaa korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa Mandatum Lifin harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten ansaittujen etujen vastuuvelasta on diskontattu 3,5 prosentilla, joka on myös korkein käytetty diskonttauskorko. Lisäksi vuodeksi 2011 Mandatum Life on alentanut enimmäiskoroksi 2,5 prosenttia ja vuodeksi 2012 3,0 prosenttia.

Vastuuvelan diskonttauskoron ja 4,5 % vähimmäistuottotakuun eron takia vastuuvalkaan on lisätty laskuperustekorona täydennysvastuuta. Tytäryhtiössä Mandatum Life Insurance Baltic SE diskonttauskorko vaihtelee maittain välillä 2,5–4,0 prosenttia ja vähimmäistuottotakuun keskiarvo välillä 2,5–4,0 prosenttia.

Kuolevuuslaskennalla on olennainen vaikutus vastuun määrään erityisesti ryhmäläkevakuutuslaskennassa, jonka vastuu muodostaa noin 37 prosenttia kotimaisen henkivakuutusyhtiön vastuuvalkasta. Ryhmäläkevakuutuslaskennassa käytetään ns. kohorttikuoletusmallia, joka huomioi vakuutetun iän ja sukupuolen lisäksi myös syntymävuoden. Kohorttikuoletus olettaa elinajan odotteen kasvavan yhdellä vuodella kymmenen vuoden aikavälillä.

Sijoitussidonnaisien sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Velkojen ja varojen määrät on esitetty liitetiedoissa. Ensivakuutuslaskennassa korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Vastaanotetun jälleenvakuutusopin korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutuslaskennasta. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vastuuvalkasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisien velan osuus.

Konsernintilinpäätöksen Riskienhallinta-osiossa on kerrottu vastuuvalkan muutos päättyneen tilikauden aikana sekä vastuuvalkan ennustettu vuosittainen erääntyminen.

Velan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään yhtiöittäin kaikista sopimuskannoista ja täydennystarvetta tarkastellaan yhtiöittäin koko vastuuvalkan riittävyysperusteella. Ei-sijoitussidonnaisiin velkoihin kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutuslaskennassa tapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekorona että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetkeen käyttäen swap-korkokäyrää.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Mandatum Lifen tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisuhyvyys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Kokonaisuhyvyys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrättävistä lisäeduista. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä omistajille suunnattavaa voitonjakoa. Tarkemmin periaate on selitetty yhtiön Internet-sivuilla.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

Työsuhde-etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Mandatum Lifen eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävin maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat velvoitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuus pohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä, ne sisältyvät Mandatum Lifen vastuovelkaan ja niiden määrä on epäolennainen.

Etuus pohjaisten järjestelyjen kirjaimisessa taseeseen sovelletaan mallia, jossa vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita, jotka johtuvat laskennallisten oletusten ja toteutumien eroista, ei tulouteta, jos erotus on pienempi kuin 10 prosenttia vastaisen sitoumuksen ny-

kyarvosta tai järjestelyihin kuuluvien varojen käyvästä arvosta, sen mukaan kumpi on suurempi. 10 prosentin rajan ylittävät kertyneet erotukset jaksotetaan tuloslaskelmassa eläkekuluksi sitoumuksen koko keston ajalle. Näin kertyneet tulouttamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan taseeseen nettosaamiseksi tai nettovelaksi.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana voimassa olevia osakeperusteisia kannustinjärjestelmiä, jotka maksetaan käteisvaroina (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2006 II, 2008 I, 2008 II ja 2009 I) ja oman pääoman ehtoisina instrumentteina tai käteisvaroina (Sampo 2006). Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä käteisvaroina maksettavien järjestelyjen osalta myös jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan. Oman pääoman ehtoisina instrumentteina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi tasaerinä oikeuden syntymisajan jakson aikana.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes -hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien osakkeiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimien käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden osakkeiden määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta osakemäärästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisii tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Osakepääoma

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Mandatum Life esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan ei-kassaperusteisten tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviiin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä ehdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen tietoon. Arviointi perus-

tuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteutumattimet voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Mandatum Lifen keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja -velkojen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvoalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat laatimisperiaatteet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuuspohjaiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehdyt arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksytyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätösperiaatteiden kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Tähän liittyy johdon tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottoväestä sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Tilikaudella 2011 käyttöön otettavat

Seuraavat standardimuutokset ja uudistukset konserni ottaa käyttöön tilikaudella 2011, mikäli EU antaa niille hyväksyntänsä:

IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa – Classification of Rights Issues* (voimaan 1.2.2010 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella) tehty muutos koskee muussa kuin liikkeeseenlaskijan toimintavaluutassa olevien osakkeiden, optioiden tai merkintäoikeuksien liikkeeseenlaskun kirjanpitokäsittelyä. Konserni arvioi, että muutoksella ei tule olemaan vaikutusta tilinpäätösraportointiin.

Uudistettu IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* (voimaan 1.1.2011 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella) määrittelee lähipiirin käsitteen entistä tarkemmin. Konsernin arvion mukaan muutoksella ei tule olemaan merkittävää vaikutusta tilinpäätösraportointiin. EU ei vielä tilinpäätöshetkellä ollut hyväksynyt tätä standardiuudistusta.

IFRIC 19 Rahoitusvelkojen kuolettaminen oman pääoman ehtoisilla instrumenteilla (voimaan 1.7.2010 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) selvittää kirjanpitokäsittelyä tapauksissa, joissa yhteisö uudelleenneuvottelujen jälkeen laskee liikkeelle oman pääoman ehtoisia instrumentteja velkojalleen rahoitusvelan kuolettamiseksi osaksi tai kokonaan. Konserni arvioi, että muutoksella ei tule olemaan vaikutusta tulevaan tilinpäätösraportointiin.

Muutettu IFRIC 14 Etukäteen suoritettujen vähimmäisrahastointivaatimukseen perustuvat maksut (voimaan 1.1.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) täsmentää yhteisön oikeutta merkitä taseeseen varoiksi eräitä etukäteen suoritettuja vapaaehtoisuuksia. Konserni arvioi, että muutoksella ei tule olemaan vaikutusta tulevaan tilinpäätösraportointiin.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

Mandatum Life konsernin segmenttiraportointi perustuu kotimaisen liiketoiminnan tuoteryhmäjakoon sekä muuhun maakohtaiseen organisaatorakenteeseen. Raportoivat segmentit ovat sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi), muut sopimukset (Suomi) sekä Baltia.

Tuoteryhmien riskit poikkeavat toisistaan sijoitusriskien osalta. Segmenttien tulokset raportoidaan yhtiön johdolle osana johdon raportointia. Ensisijainen segmenttiraportointi antaa myös olennaisilta osin maantieteellisen jaon, koska toiminta Baltiassa esitetään yhtenä erillisenä liiketoiminta-alueena. Ulkomaisen toiminnan laajetessa maakohtaista jaottelua laajennetaan. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saatavat ja velat eliminoidaan rivi riviltä. Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen laatimisperiaatteiden mukaisesti.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 1.1.2010–31.12.2010

Milj. €	Sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi)	Muut sopimukset (Suomi)	Baltia	Eliminoinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	831,7	270,9	60,4	-46,1	1 117,0
Jälleenvakuuttajien osuus		-5,4	-0,7		-6,2
Vakuutusmaksutulo, netto	831,7	265,5	59,7	-46,1	1 110,9
Sijoitustuotot	18,7	201,5	1,3		221,5
Myyntivoitot / tappiot		103,6	0,0		103,6
Nettotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	319,3	-1,7	17,9	-4,2	331,3
Liiketoiminnan muut tuotot			0,0		0,0
Nettotuotot yhteensä	1 169,8	568,9	78,8	-50,2	1 767,3
Korvaukset ja korvausten hoitokulut	-334,3	-500,8	-26,6	10,5	-851,2
Jälleenvakuuttajien osuus		3,9	0,1		4,0
Korvaukset, netto	-334,3	-497,0	-26,4	10,5	-847,2
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos *	-782,6	111,0	-46,0	39,7	-677,9
Jälleenvakuuttajien osuus		0,0	0,0		0,0
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos, netto	-782,6	111,0	-46,0	39,7	-677,9
Vakuutus- ja sijoitussopimusten hankintakulut	-21,3	-11,6	-2,8		-35,6
Saadut jälleenvakuutuspalkkiot		1,3	0,3		1,7
Vakuutus- ja sijoitussopimusten hoitokulut **	-20,2	-13,0			-33,3
Sijoitusten hoitokulut	-2,6	-9,9	-0,2		-12,7
Hallinnon kulut	-6,8	-3,3	-2,3		-12,4
Liiketoiminnan muut kulut		0,0			0,0
Muut kulut yhteensä	-50,9	-36,4	-4,9		-92,3
Kulut yhteensä	-1 167,8	-422,4	-77,4	50,2	-1 617,4
Voitto ennen veroja ja rahoituskuluja	2,0	146,5	1,4		149,9
Rahoituskulut		-7,7			-7,7
Osuus osakkuusyritysten voitosta / tappiosta		-0,4			-0,4
Voitto ennen veroja	2,0	138,4	1,4		141,8
Tuloverot	-0,5	-36,1			-36,6
Tilikauden voitto	1,5	102,3	1,4	0,0	105,2

* Kotimaisissa segmenteissä on huomioitu vastuun siirtyminen sijoitussidonnaisten ja laskuperustekorollisten sopimusten välillä. Siirtyminen lisää sijoitussidonnaisten sopimusten erää 'vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos' ja vähentää muut sopimukset segmentin vastaavaa erää 27,4 milj. euroa (vuonna 2009 7,5 milj. euroa).

** Sijoitussidonnaisten sopimusten segmentti sisältää myyntiverkoston komissioita 6,5 milj. euroa (vuonna 2009 6,5 milj. euroa).

Milj. €	Konserni
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	
Muuntoerot	0,0
Myytävissä olevat rahoitusvarat	314,5
Rahavirtasuojaukset	-8,6
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-79,6
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettoina verojen jälkeen	226,4
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	331,6
Tilikauden voitosta	
Emoyhtiön omistajien osuus	105,2
Määräysvallattomien osuus	0,0
	105,2
Tilikauden laajasta tuloksesta	
Emoyhtiön omistajien osuus	331,6
Määräysvallattomien osuus	0,0
	331,6

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA LIIKETOIMINTASEGMENTEITTÄIN 1.1.2009 – 31.12.2009

Milj. €	Sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi)	Muut sopimukset (Suomi)	Baltia	Eliminoinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	534,7	231,8	42,5		808,9
Jälleenvakuuttajien osuus		-5,6	-0,8		-6,4
Vakuutusmaksutulo, netto	534,7	226,1	41,7		802,5
Sijoitustuotot	14,5	219,0	1,4		234,9
Myyntivoitot / tappiot		-11,1	0,0		-11,1
Nettotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
kirjattavista rahoitusvaroista	341,7	53,2	20,0		414,8
Liiketoiminnan muut tuotot		0,1	0,0		0,1
Nettotuotot yhteensä	890,8	487,3	63,1		1 441,3
Korvaukset ja korvausten hoitokulut	-147,3	-472,3	-15,5		-635,2
Jälleenvakuuttajien osuus		3,4	0,2		3,6
Korvaukset, netto	-147,3	-468,9	-15,4		-631,6
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos *	-705,0	147,1	-41,8		-599,7
Jälleenvakuuttajien osuus		0,0	0,0		0,0
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos, netto	-705,0	147,1	-41,9		-599,7
Vakuutus- ja sijoitussopimusten hankintakulut	-17,9	-11,7	-2,4		-32,0
Saadut jälleenvakuutuspalkkiot		1,0	0,4		1,4
Vakuutus- ja sijoitussopimusten hoitokulut **	-17,0	-10,8			-27,8
Sijoitusten hoitokulut	-2,4	-8,4	-0,2		-11,1
Hallinnon kulut	-4,4	-4,3	-2,3		-11,0
Liiketoiminnan muut kulut		-0,6			-0,6
Muut kulut yhteensä	-41,7	-34,9	-4,6		-81,2
Kulut yhteensä	-894,0	-356,7	-61,8		-1 312,5
Voitto ennen veroja ja rahoituskuluja	-3,2	130,6	1,3		128,7

* Kotimaisissa segmenteissä on huomioitu vastuun siirtyminen sijoitussidonnaisten ja laskuperustekorollisten sopimusten välillä. Siirtyminen lisää sijoitussidonnaisten sopimusten erää 'vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos' ja vähentää muut sopimukset segmentin vastaavaa erää 7,5 milj. euroa (vuonna 2008 18,6 milj. euroa).

** Sijoitussidonnaisten sopimusten segmentti sisältää myyntiverkoston komissioita 6,5 milj. euroa (vuonna 2008 10,2 milj. euroa).

Milj. €	Sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi)	Muut sopimukset (Suomi)	Baltia	Eliminoinnit	Konserni
Rahoituskulut		-7,7			-7,7
Osuus osakkuusyritysten voitosta / tappiosta		0,2			0,2
Voitto ennen veroja	-3,2	123,1	1,3		121,2
Tuloverot	0,8	-28,6			-27,8
Tilikauden voitto	-2,4	94,5	1,3		93,5
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot					0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat					546,0
Rahavirtasuojaukset					-3,3
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot					-141,1
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettoina verojen jälkeen					401,6
TILIKAUDEN LAAJA TULOS					495,1
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					93,5
Määräysvallattomien osuus					0,0
					93,5
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					495,1
Määräysvallattomien osuus					0,0
					495,1

KONSERNITASE SEGMENTEITTÄIN 31.12.2010

Milj. €	Sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi)	Muut sopimukset (Suomi)	Baltia	Eliminoinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,7	4,7	0,1		5,4
Sijoituskiinteistöt		94,5			94,5
Aineettomat hyödykkeet	7,7	3,3	0,8		11,8
Sijoitukset osakkuusyrietyksissä		0,0			0,0
Rahoitusvarat					
Osakkeet ja osuudet					
Myytavissä olevat		2 356,7			2 356,7
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät	2 346,1		145,7	-61,8	2 429,9
Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt			0,0		0,0
Rahoitusmarkkinavälineet					
Myytavissä olevat	25,3	3 216,4			3 241,7
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät	550,5				550,5
Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt		40,9	20,5		61,4
Lainat ja muut saamiset		26,3			26,3
Muut sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät rahoitusvarat	145,2		1,0		146,2
Johdannaissopimukset		58,5			58,5
Saamiset jälleenvakuutusopimuksista		3,6	0,1		3,6
Muut varat		105,3	0,9		106,2
Rahavarat		145,0	6,7		151,7
Varat yhteensä	3 075,5	6 055,0	175,8	-61,8	9 244,4

Oma pääoma ja velat
Oma pääoma

Osakepääoma					40,4
Ylikurssirahasto ja vararahasto					128,9
Käyvän arvon rahasto					436,4
Kertyneet voittovarot					464,1
Emoyhtiön omistajien osuus					1 069,8
Määräysvallattomien osuus					0,1
Oma pääoma yhteensä					1 069,9

Velat

Velat vakuutusopimuksista					
Sijoitussidonnaiset sopimukset	2 248,5		132,4		2 380,9
Muut sopimukset		4 369,8	18,3		4 388,1
Velat sijoitussopimuksista					
Sijoitussidonnaiset sopimukset	790,6		14,1	-61,8	742,9
Muut sopimukset		21,6			21,6
Rahoitusvelat					
Korolliset velat		100,0			100,0
Johdannaissopimukset		26,0			26,0
Laskennalliset verovelat		176,0			176,0
Muut velat		301,7	0,9		302,6
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		36,3			36,3
Velat yhteensä	3 039,1	5 031,4	165,8	-61,8	8 174,5

Oma pääoma ja velat yhteensä
9 244,4

KONSERNITASE SEGMENTEITTÄIN 31.12.2009

Milj. €	Sijoitussidonnaiset sopimukset (Suomi)	Muut sopimukset (Suomi)	Baltia	Eliminoinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1,5	3,6	0,1		5,2
Sijoituskiinteistöt		84,5			84,5
Aineettomat hyödykkeet	8,7	5,0	0,5		14,2
Sijoitukset osakkuusyhtiöissä		0,4			0,4
Rahoitusvarat					
Osakkeet ja osuudet					
Myytavissä olevat		1 785,0			1 785,0
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät	1 824,4		98,7		1 923,1
Muut käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi määritetyt			4,5		4,5
Rahoitusmarkkinavälineet					
Myytavissä olevat	23,2	3 266,2			3 289,4
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät	364,4		0,8		365,2
Muut käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi määritetyt		34,8	10,8		45,6
Lainat ja muut saamiset		25,9			25,9
Muut sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät rahoitusvarat	76,5		1,2		77,6
Johdannaissopimukset		66,1			66,1
Saamiset jälleenvakuutusopimuksista		3,9	0,1		4,0
Muut varat		132,3	0,8		133,1
Rahavarat		56,4	11,2		67,6
Varat yhteensä	2 298,8	5 464,3	128,5		7 891,5

Oma pääoma ja velat
Oma pääoma

Osakepääoma					40,4
Ylikurssirahasto ja vararahasto					128,9
Käyvän arvon rahasto					210,0
Kertyneet voittovarot					359,1
Emoyhtiön omistajien osuus					738,3
Määräysvallattomien osuus					0,1
Oma pääoma yhteensä					738,4

Velat

Velat vakuutusopimuksista					
Sijoitussidonnaiset sopimukset	1 861,0		100,5		1 961,5
Muut sopimukset		4 355,7	18,3		4 374,0
Velat sijoitussopimuksista					
Sijoitussidonnaiset sopimukset	397,6				397,6
Muut sopimukset		56,9			56,9
Rahoitusvelat					
Korolliset velat		100,0			100,0
Johdannaissopimukset		31,7			31,7
Laskennalliset verovelat		96,9			96,9
Muut velat		69,0	1,2		70,2
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		64,2			64,2
Velat yhteensä	2 258,6	4 774,5	120,0		7 153,1

Oma pääoma ja velat yhteensä
7 891,5

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnan yleiset periaatteet 29

Riskienhallinnan organisointi 29

Mandatum Lifen liiketoiminnan riskit 29

Pääoman hallinta 30

Ulkoinen vakavaraisuusvaatimus 30

Taloudellinen pääoma 30

Markkinariskit ja niiden hallinta ja valvonta 30

Osakeriskit 32

Korkosijoituksiin liittyvät riskit 32

Valuuttakurssiriskit 32

Muut markkinariskit 33

Sijoitustoiminnan riskikeskittymät 33

Luottoriskit 34

Likviditeetti 35

Vakuutusriskit 35

Biometriset riskit 35

Vastuuelan diskonttokorkoon liittyvä riski 36

Muut vakuutusriskit 38

Vakuutusriskien hallinta ja valvonta 38

Operatiiviset riskit 39

Operatiivisten riskien hallinnan tavoite ja organisointi 39

Operatiivisten riskien tunnistaminen ja hallinta 39

Riskienhallinnan näkymät 39

Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riski on oleellinen ja luontainen osa Mandatum Lifen toimintaympäristöä ja liiketoimintaa. Riskienhallintaprosessin avulla toimintaan kohdistuvat erilaiset riskit pyritään mahdollisimman hyvin tunnistamaan. Riskienhallintaprosessin avulla varmistetaan myös siitä, että erilaisia riskejä voidaan arvioida, rajoittaa ja valvoa.

Riskienhallintaprosessin tärkeimpiä tavoitteita on varmistaa pääoman riittävyys suhteessa liiketoiminnan riskeihin sekä rajoittaa taloudellisen tuloksen heilahtelua, varmistaa tehokkaat ja jatkuvat liiketoimintaprosessit kaikissa olosuhteissa ja rajata riskit Mandatum Lifen hallituksen hyväksymälle tasolle kaikkien toimintojen osalta.

Vakuutusosakeyhtiö Mandatum Life on Sampo Oyj:n kokonaan omistama tytäryhtiö. Mandatum Life noudattaa Sampo-konsernin riskienhallintaperiaatteita, joissa myös Mandatum Lifea koskevat henkivakuutusyhtiön erityispiirteet on huomioitu. Mandatum Lifen Baltian tytäryhtiössä noudatetaan vastaavia periaatteita riskienhallinnan osalta. Tässä riskienhallintaliitteessä esitetyt luvut koskevat pääsääntöisesti Mandatum Life emoyhtiötä.

Riskienhallinnan organisointi

Mandatum Life -konsernissa hallitus vastaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan riittävydestä. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintasuunnitelman, sijoitussuunnitelman ja muut yleisohjeet, joiden mukaan riskienhallinta ja sisäinen valvonta organisoidaan liiketoiminnoissa.

Mandatum Lifen toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan toteuttamisesta hallituksen ohjeiden mukaisesti. Liiketoiminta-alueet ovat vastuussa omien operatiivisten riskiensä tunnistamisesta, arvioinnista, seurannasta ja hallinnasta.

Riskienhallintakomitea koordinoi ja valvoo kaikkia Mandatum Lifen riskejä. Komiteaa johtaa toimitusjohtaja. Riskit on jaettu pääryhmiin, joita ovat vakuutusriskit, markkinariskit, operatiiviset riskit, lakiasiat ja compliance sekä maine- ja businessriskit. Baltian tytäryhtiön riskejä seurataan myös komiteassa. Jokaisella riskialueella on oma vastuuhenkilönsä.

Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvoo, että sijoitustoimintaa hoidetaan hallituksen hyväksymän sijoitussuunnitelman mukaisesti. Se valvoo

myös pääomien riittävyttä suhteessa taseen markkinariskeihin. Tasehallintakomitea raportoi hallitukselle ja kokoontuu vähintään kuukausittain. Hallitus tekee merkittävät sijoitusriskiä koskevat päätökset.

Operatiivisten riskien komitea valvoo, että operatiivisten riskien hallinta on järjestetty liiketoimintayksiköissä riittävällä tavalla ja varmistaa riskienhallintaan liittyen riittävän tiedonkulun liiketoimintayksiköiden kesken. Lisäksi komitea koordinoi operatiivisten riskien hallintaan liittyviä keskeisiä asioita kuten toimintaohjeita ja suosituksia. Komitea käsittelee myös toimintaohjeita mahdollisesti tehdyt poikkeamat ja seuraa operatiivisten riskien arvioinnista tunnistettuja riskejä sekä toteutuneita riskitapahtumia. Komitea kokoontuu vähintään neljästi vuodessa. Operatiivisista riskeistä raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle vuosineljänneksittäin. Operatiivisten riskien komitea on vastuussa myös Mandatum Lifen jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmiin ylläpidosta ja päivittämisestä.

Vakuutusriskien komitea on vastuussa vastuuvallintaoikeuksien ylläpitämisestä sekä valvoo vastuuvallintaprosessin ja korvausprosessin toimivuutta ja raportoi poikkeamista riskienhallintakomitealle. Vakuutusriskien komitean puheenjohtajana on yhtiön aktuaari, jonka vastuulla on vakuutusten hinnoittelun ja vastuuvallinnan turvaavuus ja näiden laskennassa käytettävien periaatteiden yhteensovittaminen vastuuvallintaprosessin ja korvausprosessin kanssa. Hallitus hyväksyy hinnat ja vastuuvallinnan laskennan keskeisimmät periaatteet. Lisäksi hallitus määrittelee maksimitason omalla vastuulla pidettävillä riskeillä ja hyväksyy jälleenvakuutuspolitiikan vuosittain.

Baltian tytäryhtiöllä on oma riskienhallintajärjestelmänsä. Suurimmat riskitapahtumat raportoidaan myös Mandatum Lifen riskienhallintakomitealle.

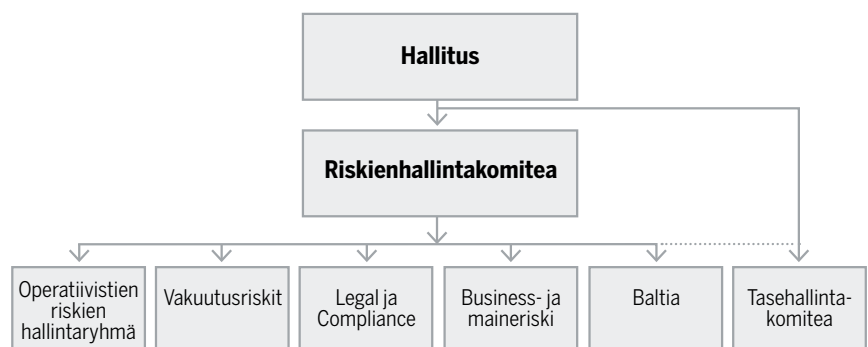
Sisäisen tarkastus omalla toiminnallaan varmistaa sisäisen valvonnan riittävyttä.

Mandatum Lifen liiketoiminnan riskit

Mandatum Life konsernin pääasialliset riskit ovat vakuutus toiminnan riskit sekä taseeseen sisältyvät markkinariskit. Operatiivinen riski ja liiketoimintariski kuuluvat olennaisesti kaikkeen liiketoimintaan.

Henkivakuutus perustuu vakuutustapahtumien ja vakuutus toiminnan vastuisiin sisältyvien riskien kantamiseen ja hallinnointiin. Vakuutustapahtumien riskit ovat kooltaan ja sattumisajankohdiltaan satunnaisia. Suuri osa henkivakuutuksen riskeistä ja tuloksetta tulee sijoitusomaisuudesta. Pitkällä tähtäimellä sijoitusomaisuuden tuoton on katettava vähintään vähimmäistuototakuu (laskuperustekorko), kohtuusperiaatteen mukaiset asiakashyvitykset ja omistajan odotukset. Muut tuotto-komponentit ovat vakuutus toiminnan riski- ja liikekulu ylijäämät. Riski ylijäämä muodostuu vakuutuksenottajilta veloitetusta riskimaksusta vähennettynä toteutuneilla korvauskuluilla. Riski ylijäämää hallinnoidaan mm. huolellisella vastuuvallinnalla ja jälleenvakuutuksella. Liikekulu ylijäämä muodostuu vakuutuksenottajilta veloitetusta liikekulu kuorimituksesta vähennettynä toteutuneilla liikekuluilla. Sitä hallinnoidaan seuraamalla liikekuluja, kehittämällä yhtiön toiminnan tehokkuutta ja käyttämällä

Kuva 1–1 Riskienhallinnan organisaatio

sellaista liikekuluorimitusrakennetta, josta saadaan tuloja läpi vakuutuksen elinkaaren.

Pääoman hallinta

Pääoman hallinnalla varmistetaan käytettävissä olevan pääoman riittävyys suhteessa liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä aiheutuviin riskeihin. Pääomatarvetta arvioidaan vertaamalla käytettävissä olevia pääomia siihen pääomaan, joka tarvitaan nykyisestä liiketoiminnasta ja ulkoisesta toimintaympäristöstä aiheutuvien riskien kattamiseen.

Ulkoisen vakavaraisuusvaatimus

Henkivakuutustoiminta on voimakkaasti säädeltyä liiketoimintaa. Säädökset on asetettu sekä pääoman määrälle että sen rakenteelle. Mandatum Life -konsernin toimintaa valvoo Finanssivalvonta ja lisäksi Baltiassa vastaavat viranomaiset.

EU-direktiivien mukainen vakavaraisuusvaatimus ja toimintapääoman vähimmäismäärä raportoidaan neljännesvuosittain valvoville viranomaisille. Lisäksi Suomessa raportoidaan neljännesvuosittain viranomaisille ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan laajennettu toimintapääoma ja sitä vastaavat pääomavaateet. Ennakoiva vakavaraisuusvalvonta on ollut Suomen vakuutusyhtiölaissa 1.10.2008 alkaen ja sen tarkoituksena on mitata EU-direktiivien mukaista vaatimusta tarkemmin yhtiön todellisia riskejä.

Mandatum Life -konsernin emoyhtiön toimintapääoma oli 1 315,0 miljoonaa euroa (918,0), sitä vastaavan viranomaisen asettaman vähimmäismäärän ollessa 228,2 miljoonaa euroa (224,2). Yhtiö ylitti selkeästi myös ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan mukaiset vaateet. Baltian tytäryhtiön toimintapääoma oli 9,2 miljoonaa euroa (8,0) ja vähimmäismäärä 3,5 miljoonaa euroa (3,2).

Taloudellinen pääoma

Sampo-konsernissa riskien kokonaistilannetta tarkastellaan taloudellisen pääoman (economic capital) avulla. Se kuvaa pääoman määrää, joka tarvitaan kattamaan yhtiön riskit vuodeksi eteenpäin 99,5 prosentin luottamustasoilla. Taloudellisen pääoman määrä on ensisijaisesti Sampo-konsernitason mittari, mutta se on käytössä myös Mandatum Lifessa. Taloudellisen pääoman määrän alittuminen ei kuitenkaan välttämättä

aiheuta lyhyellä aikavälillä Mandatum Lifen osalta toimenpiteitä, jos Sampo-konsernin pääomitus tilanne on riittävä ja samanaikaisesti Mandatum Lifen osalta olisi tarvittaessa pääomaa saatavilla.

Taloudelliseen pääomaan vaikuttavat yhtiön markkina-, luotto- ja vakuutusriskit sekä toimintaan sisältyvät operatiiviset riskit. Taloudellinen pääoma kuvastaa paitsi erityyppisten riskien määrää, myös niiden keskinäistä hajautusvaikutusta. Tämä antaa tarkemman kuvan tarvittavan pääoman kokonaismäärästä, koska on hyvin epätodennäköistä, että kaikki riskit toteutuisivat samanaikaisesti.

Mandatum Lifen taloudellinen pääoma perustuu koko taseen analysointiin, mikä tarkoittaa, että varojen ja velkojen arvot ja riskit määritetään niin markkinaehtoisesti kuin on mahdollista. Velkojen markkinaehtoinen arvo arvioidaan käyttämällä stokastista simulointia. Laskentamalli ja keskeisimmät parametrit vastaavat soveltuvin osin Solvenssi II:n neljännessä kvantitatiivisessa vaikutustutkimuksessa (QIS 4) käytettyjä malleja ja parametreja.

Taloudellista pääomaa verrataan ns. muokattuun vakavaraisuuspääomaan, jossa on normaalin vakavaraisuuspääoman lisäksi huomioitu arvio markkinaehtoisesta vastuuvelan ja kirjanpidon vastuuvelan erotuksesta. 31.12.2010 tilanteessa Mandatum Lifen konsernin muokattu vakavaraisuuspääoma oli 1 589 miljoonaa euroa (1 294) ja sitä vastaava 99,5 prosentin luottamustasolla laskettu taloudellisen pääoman vaade 1 119 miljoonaa euroa (930). Muokattua vakavaraisuuspääomaa kasvatti sijoitustoiminnan erinomainen käyppien arvojen tulos, kun taas korkojen alentumisesta seu-

rannut markkinaehtoisesta vastuuvelan kasvu vaikutti päinvastaiseen suuntaan pienentäen vakavaraisuuspääomaa. Taloudellisen pääoman vaade kasvoi pääosin osakepainon kasvamisesta seuraavasta osakeriskin kasvamisesta sekä valuuttariskin merkittävästä kasvusta edelliseen vuoteen nähden.

Lähes 80 prosenttia taloudellisen pääoman vaateesta muodostuu markkinariskeistä. Markkinariski muodostuu pääosin korko- ja osakeriskistä. Vakuutusriskeistä merkittävimmät ovat pitkäikäisyys- ja raukeamisriski.

Markkinariskit ja niiden hallinta ja valvonta

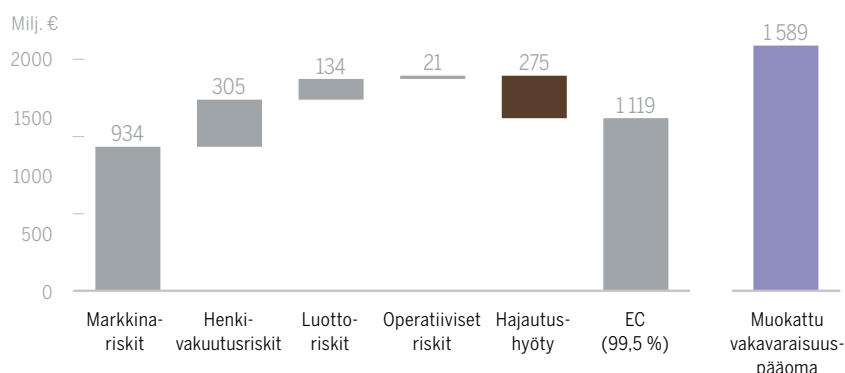
Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen sekä vastuuvelan markkina-arvojen muutosten aiheuttamiin vaikutuksiin yhtiön tuloksessa tai vakavaraisuudessa. Markkinariskejä tarkastellaan sekä koko taseen riskien kannalta että puhtaasti sijoitusomaisuuden riskien kannalta.

Mandatum Lifessa markkinariskien hallintaa lähestytään vastuuvelan odotettujen kassavirtojen, korkotason ja voimassa olevan vakavaraisuusaseman pohjalta. Kaikille laskuperuste-korkoisille vastuuvelan erille yhteinen ominaisuus on laskuperustekorko sekä kohtuusperiaatteen mukaan maksettavat asiakashyvitykset. Mandatum Lifen vastuuvelan kassavirrat ovat suhteellisen hyvin ennakoitavissa, koska sopimusten takaisinostot tai ylimääräiset lisäsijoitukset eivät ole mahdollisia suurimmassa osassa yhtiön laskuperustekorkoisia vakuutuksia.

Mandatum Lifen markkinariskit aiheutuvat pääasiassa osakesijoituk-

Kuva 3–1 Taloudellisen pääoman ja muokattun vakavaraisuuspääoman jakauma 31.12.2010

Taloudellinen pääoma (EC) ja muokattu vakavaraisuuspääoma 31.12.2010

sista sekä korkosijoitusten ja peruste-korkoisen vastuuvelan kokonaiskor-koriskistä. Henkivakuutustoiminnan merkittävin korkoriski on se, ettei kor-kosijoituksilla saavuteta vastaavalle vakuutustekniselle vastuuvälille taat-tua vähimmäistuottoa pitkällä aika-välillä. Tämän riskin todennäköisyys kasvaa tilanteessa, jossa markkinako-rot laskevat ja pysyvät alhaisella tasol-la. Henkivakuutuksen vastuuvelan ja korkosijoitusten välistä duraatoriskiiä seurataan ja hallitaan jatkuvasti.

Mandatum Life on varautunut matalaan korkotasoon muun muassa alentamalla uusien sopimusten lasku-perustekorkoa ja täydentämällä vas-tuuvakaa alentamalla vastuuvelan dis-konttokorkoa. Tämän lisäksi olemassa olevia sopimuksia on muutettu siten, että jälleensijoitusriski on paremmin hallittavissa.

Mandatum Lifen hallitus hyväksyy vuosittain sijoitussuunnitelman, joka määrittää sijoitustoiminnan periaat-teet ja limiitit. Sijoitussuunnitelmassa täsmennetään myös mittarit ja rajat markkinariskin osalta hyväksyttäväl-le enimmäismäärälle. Nämä perustu-vat sekä Solvenssi I että Solvenssi II -tyyppiseen lähestymistapaan. Sol-venssi I -tyyppisen lähestymistavan osalta on määritelty sijoitusomaisuuden VAR-analyysin kautta seuranta-rajat yhtiön toimintapääomalle suh-teessa vähimmäistoimintapääomaan. Solvenssi II -tyyppisessä taloudellisen pääoman kehikossa asetetut seuranta-rajat perustuvat erilaisiin luottamus-väleihin konsernissa käytössä olevan 99,5 prosentin lisäksi. Seurantarajojen alittuessa tasehallintakomitea infor-moi asiasta hallitusta ja hallitus tekee pääomituksen ja taseen markkinaris-keihin liittyvät päätökset. Tavoitteena on saavuttaa vaadittava vakavarai-suustaso ja varmistaa, että sijoitus-omaisuus on riittävä ja rakenteeltaan sopiva vastuuvelan kattamiseen.

Sampo Oyj:n sijoitusyksikkö te-kee Mandatum Lifen päivittäiset si-joituspäätökset, jotka perustuvat si-joitussuunnitelmassa määritellyille periaatteille. Kaikki merkittävimmät sijoituspäätökset tehdään kuitenkin hallituksen toimesta. Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvoo säännöllis-esti sijoitussuunnitelmassa määritel-tyjen periaatteiden ja limiittien nou-dattamista sekä raportoi sijoitusris-keistä yhtiön hallitukselle.

Sijoitusyksikkö ja Mandatum Life tuntevat pohjoismaiset markkinat ja sijoituskohteet, joten yhtiön suorat si-joitukset tehdään pääasiassa pohjois-

maisiin arvopapereihin. Pohjoismaiden ulkopuolelle tehtävät sijoitukset to-teutetaan pääasiassa sijoitusrahasto-jen kautta. Sijoitusrahastoja käytetään ensisijaisesti työkaluna taktisen sijoi-tusallokaation toteutuksessa ja toissi-jaisesti hajautuksen aikaansaamiseksi. Riittävä hajautus omaisuuslajien vä-lillä ja kunkin omaisuuslajin sisällä on yksi sijoitustoiminnan tavoite.

Vuonna 2010 Mandatum Lifen sijoi-tustoiminnan nettotuotto oli 11,1 pro-senttia (16,8 prosenttia vuonna 2009). Osakesijoitusten osuus kasvoi 23 pro-sentista 28 prosenttiin. Rahamarkki-nasijoitusten osuus pieneni joukko-velkakirjalainojen osuuden pysyessä

lähes ennallaan. Koko korkosalkun du-raatio on 2,7 vuotta (2,6).

Rahoitusvarojen ja -velkojen arvot ovat herkkiä eri markkinoilla tapahtu-ville muutoksille. Rahoitusvarojen ja velkojen käypien arvojen herkkyyssa-nalyysi eri markkinariskiskenaariois-sa on kuvattu alla olevassa taulukossa (taulukko 4–1). Vaikutukset kuvaavat yksilöidyssä markkinamuuttujassa ta-pahtuvan yhtäkkisen muutoksen vai-kutusta rahoitusinstrumenttien käy-pään arvoon 31.12.2010. Lisäksi kaik-kien valuuttojen samanaikainen heik-keneminen euroa vastaan vähentäisi yhtiön omaa pääomaa ennen verovai-kutusta 84 miljoonalla eurolla.

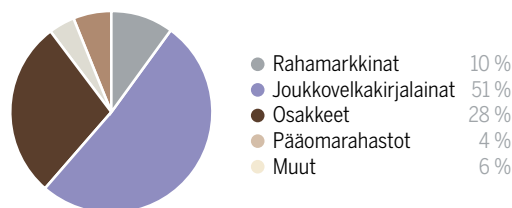
Taulukko 4–1 Mandatum Lifen rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyy markkinaskenaarioille

	Riski Milj. €			
	Korko		Osake	Muut
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vuosi 2009	71	-80	-247	-98
Vuosi 2010	115	-113	-337	-125

Kuva 4–1 Sijoitussalkun allokaatio 31.12.2010 ja 31.12.2009

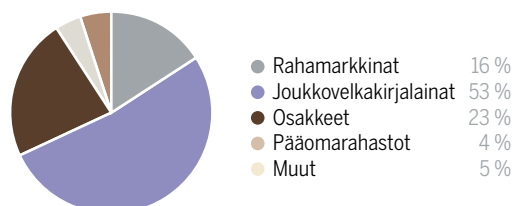
Sijoitusallokaatio 31.12.2010

5 957 milj. €

Sijoitusallokaatio 31.12.2009

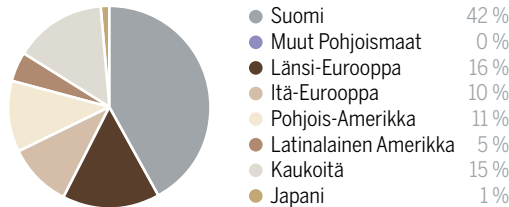
5 449 milj. €

Kuva 4–2 Mandatum Life osakesijoitusten allokaatio 31.12.2010

Osakesijoitusten maantieteellinen jakauma

1 686 milj. €

Kuva 4–3 Korkosijoitukset instrumenttityypeittäin 31.12.2010

	Osuus korkosalkusta	Keskimääräinen maturiteetti
Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	16,8 %	0,2
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	3,0 %	27,5
Katetut joukkovelkakirjalainat	3,6 %	5,0
Investment grade joukkovelkakirjalainat	38,1 %	2,8
High yield joukkovelkakirjalainat	21,8 %	4,0
Omaisuusvakuudelliset joukkovelkakirjalainat	0,5 %	4,0
Heikomman etuoikeuden lainat	14,6 %	3,0
Korkojohdannaiset	1,0 %	0,9
Vakuutuskirjalainat	0,7 %	3,8
Yhteensä	100,0 %	3,5

Osakeriskit

Osakeriski liittyy osakehintojen vaihtelusta aiheutuviin mahdollisiin tappioihin. Mandatum Lifen osakesijoitukset olivat vuodenvaihteessa 1 686 miljoonaa euroa (1 235 miljoonaa euroa vuonna 2009).

Mandatum Lifen osakesalkkua hoidetaan aktiivisesti. Osakesalkun ja siihen liittyvien johdannaisten aiheuttamat positiot ja riskit eivät saa ylittää sijoitussuunnitelmassa määritettyjä rajoja. Sampo-konsernin sijoitusyksikkö hoitaa pohjoismaista sijoitussalkkua, kun taas Pohjoismaiden ulkopuolisia osakesijoituksia hoidetaan pääosin rahastojen tai ulkopuolisten omaisuudenhoitajien kautta. Tämän sivun taulukosta (kuva 4–2) nähdään osakesijoitusten maantieteellinen jakauma.

Tämän osion kappaleessa Sijoitus-toiminnan riskikeskittymät on lisäksi listattu kymmenen suurinta osakesijoitusta ja kappaleessa Luottoriskit on kuvattu suorien osakesijoitusten jakauma toimialoittain.

Korkosijoituksiin liittyvät riskit

Mandatum Lifen korkosijoituksiin liittyvät riskit ovat markkinakorkojen muutoksiin liittyvä korkoriski ja luottoriski omaavien korkosijoitusten riskimarginaalin vaihtelusta seuraava sijoitusten arvon heilahtelu (spread-riski).

Mandatum Lifen merkittävin korkoriski on se, ettei korkosijoituksilla saada vastaavalle vakuutustekniselle vastuuvälille taattua vähimmäistuottoa pitkällä aikavälillä. Tämä riski kasvaa tilanteessa, jossa markkinakorot laskevat ja pysyvät alhaisella tasolla. Nykyisellä taserakenteella Solvenssi I -kehikossa vakavaraisuusasema lyhytaikaisesti paranee korkotason madaltuessa, mutta sekä yhtiön sisäisissä malleissa että ennakoivassa vakavaraisuuskehikossa vakavaraisuusasema heikkenee korkojen alentuessa. Mandatum Lifen sijoituspolitiikan mukaisesti sijoitussalkun muodostamisessa huomioidaan vakuutusvastuiden luonne suhteessa korkoja inflaatoriskeihin. Mandatum Lifen vastuuvelan ja korkosijoitusten välistä

duraatoriskiä valvotaan ja hallitaan jatkuvasti ja sisäisillä malleilla turvataan pääomien riittävyttä erilaisissa markkinatilanteissa.

Mandatum Lifen vastuuvelan keskimääräinen duraatio (pois lukien sijoitussidonnaiset vastuut) oli vuoden lopussa 8,6. Korkosijoitusten duraatio oli vuoden lopussa puolestaan 2,7.

Vastuuvelan osalta Mandatum Life on varautunut matalaan korkotasoon mm. alentamalla uusien sopimusten laskuperustekorkoa ja kasvattamalla korkotäydennystä. Tämän lisäksi olemassa olevia sopimuksia on muokattu siten, että jälleensijoitusriski on paremmin hallittavissa ja vastuuvelkaa on täydennetty korkotäydennyksillä. Korkotäydennyksistä tarkemmin Vakuutusriskit -osiossa.

Valtaosa yhtiön korkosijoituksista on tehty yritysten liikkeelle laskelmiin velkainstrumentteihin, jolloin myös luottoriskimarginaalien levenemistä seuraava arvonmuutosriski on merkittävä. Tämän sivun taulukossa (kuva 4–3) on kuvattu paitsi korkosijoitusten jakauma eri instrumenttien osalta, mutta myös keskimääräinen maturiteetti. Maturiteetti kuvaa duraatiota paremmin yhtiön altistumista spread-riskille, varsinkin vaihtuvakorkoisten korkosijoitusten osalta. Kuvassa 5–1 on esitetty sijoitusomaisuus instrumentteittain jaoteltuna toimialan ja luottokelpoisuuden perusteella.

Kuva 4–3 esittää Mandatum Lifen korkosijoitusten jakautumisen eri instrumentteihin. Vuoden 2010 aikana rahamarkkinasijoitusten määrä laski, 23 prosentista 17 prosenttiin, varojen siirtymässä pääasiassa osakesijoituksiin sekä pidempiaikaisiin korkosijoituksiin.

Taulukko 7–3 vakuutusriskiosiossa näyttää Mandatum Lifen vakuutus- ja sijoitussopimusten maturiteetin ja keskimääräiset duraatiot.

Valuuttakurssiriskit

Mandatum Lifen emoyhtiön ensivakuutuksista syntyvä laskuperustekorkoinen vastuuvelka muodostuu kokonaan euronääräisistä sitoumuksista. Tästä johdettua yhtiölle syntyy valuuttariskiä sijoitettaessa euroalueen ulkopuolelle. Mandatum Lifen valuuttastrategia perustuu aktiiviseen valuuttaposition hallintaan. Toiminnan tavoitteena on sijoitussuunnitelman limiittien puitteissa absoluuttisen lisäarvon tuottaminen suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttamääräisiin sijoituksiin liittyvä valuuttariski on täysin suojattu. Alla olevassa taulukossa esitetään Mandatum Lifen sijoitusten avoin valuuttapositio (milj. €) per 31.12.2010.

Muut markkinariskit

Korko-, osake- ja valuuttakurssiriskien lisäksi Mandatum Lifen sijoitusomaisuuteen liittyy kiinteistö-, pääoma- ja riskirahastosijoitusten (hedge fund) markkinariskit. Mandatum Lifen sijoitussuunnitelmassa on määritetty maksimipainot tämän tyyppisille sijoituksille. Vuoden 2010 lopussa näiden sijoitusten yhteenlaskettu osuus Mandatum Lifen sijoitusvarallisuudesta oli noin 10 prosenttia.

Ulkopuoliset omaisuudenhoitajat hoitavat pääomasijoituksia sekä sijoituksia riskirahastoihin. Pääomasijoitus-

salkku on hajautettu rahastojen tyyppin ja maantieteellisen alueen mukaan. Riskirahastosijoitukset sisältävät sekä suoria sijoituksia yksittäisiin rahastoihin että sijoituksia rahastojen rahastoihin, jotta saavutetaan riittävä hajautus rahastojen ja sijoitustapojen välillä.

Sampo-konsernin kiinteistöyksikkö vastaa Mandatum Lifen kiinteistöinvestoiminnasta. Kiinteistöalkkuun kuuluu suoria ja epäsuoria sijoituksia päätetyn allokaation mukaisesti. Kiinteistöinvestoiminnan riskejä rajoitetaan hajauttamalla sijoitukset sekä alueellisesti että kiinteistötyypeittäin.

Sijoitustoiminnan riskikeskittymät

Mandatum Lifen sijoitussuunnitelmassa on määritelty rajat sijoituksille yksittäisiin yhtiöihin. Rajoja asetettaessa otetaan huomioon vastuuvelan kateasetukset sekä sijoituskohteen luottoluokitus. Riskikeskittymiä seurataan säännöllisesti. Taulukossa 4-4 on kuvattuna Mandatum Lifen markkina- ja luottoriskien keskittymät yksittäisten vastapuolten osalta omaisuuslajeittain.

Alla olevassa taulukossa on vielä erikseen kymmenen suurinta osakesijoitusta ja näiden osuus kaikista suorista osakesijoituksista. Suorien kotimaisten osakesijoitusten lisäksi yhtiö sijoittaa ulkomaisiin osakkeisiin rahastojen kautta. Rahastojen kautta tehdyt sijoitukset ovat yli 55 prosenttia koko osakesijoitusomaisuudesta.

Taulukko 4-3 Valuuttakurssiriskit

Valuutariski- nettoasema	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	EEK	LTL	LVL	Muut
Sijoitukset	1 084	22	171	16	31	16	5	17	5	1	271
Johdannaiset	-675	-41	-144	54	56	-16	0	0	0	0	-30
Nettopositio yhteensä	409	-19	27	70	87	0	5	17	5	1	241

Taulukko 4-4 Markkina- ja luottoriskien keskittymät yksittäisten vastapuolten osalta omaisuuslajeittain

Käypä arvo, miljoonaa euroa	Yhteensä	PITKÄAIKAISTEN KORKOSIJOITUSTEN ERITTELY							
		Osuus koko omaisuudesta	Pitkäaikaiset		Seniorivelka	Tier 2	Tier 1	Osakkeet	Johdannais- instrumentit
			Lyhytakaiset korko- sijoitukset	korko- sijoitukset yhteensä					
Svenska Handelsbanken	350	5,9 %	184	166	70	95	0	0	0
Pohjola Pankki	271	4,6 %	153	119	60	58	0	0	0
Nordea	269	4,5 %	141	127	47	70	10	0	0
UPM-Kymmene	227	3,8 %	0	188	188	0	0	39	0
Skandinaviska Enskilda Banken	199	3,3 %	57	141	71	22	48	0	0
Den Danske Bank	188	3,1 %	39	141	100	18	23	0	7
DnB NOR Bank	126	2,1 %	0	126	87	4	35	0	0
YIT	104	1,7 %	0	7	7	0	0	97	0
Stora Enso	101	1,7 %	0	79	79	0	0	21	0
USA	96	1,6 %	0	96	96	0	0	0	0
10 suurinta keskittymää yhteensä	1 930	32,4 %	573	1 191	807	268	116	158	8

10 suurinta osakesijoitusta, 31.12.2010

	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista osakesijoituksista	% kaikista sijoituksista
YIT	97	13,3 %	1,6 %
Alma Media	55	7,6 %	0,9 %
Fortum	52	7,2 %	0,9 %
UPM-Kymmene	39	5,4 %	0,7 %
Metso	36	4,9 %	0,6 %
Lassila & Tikanoja	33	4,5 %	0,6 %
Kemira	31	4,2 %	0,5 %
Elisa	24	3,3 %	0,4 %
Amer Sports	23	3,2 %	0,4 %
Tikkurila	22	3,1 %	0,4 %
10 suurinta keskittymää yhteensä	413	56,6 %	6,9 %
Muut suorat osakesijoitukset	317	43,4 %	5,3 %
Suorat osakesijoitukset yhteensä	730	100,0 %	12,2 %

Luottoriskit

Luottoriskit liittyvät mahdollisiin tappioihin tai taloudellisen aseman heikentymiseen, jotka johtuvat arvopapereiden liikkeellelaskijoiden, johdannaissopimusten vastapuolten tai muiden velallisten luottokelpoisuudessa tapahtuvista muutoksista. Luottoriskiä aiheutuu sekä sijoituksista että vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimuksista.

Sijoitustoiminnan luottoriski on riski siitä, että liikkeellelaskijana toimiva valtio tai yritys ei vastaa sitoumuksistaan tai muutoin estää velallisten maksusuurituksia erityisesti korkosijoitusten yhteydessä. Sijoitustoiminnan luottoriskit voidaan jakaa liikkeellelaskija- ja vastapuoliriskeihin. Liikkeellelaskijariski on sitä, että yhtiön omistaman arvopaperin liikkeellelaskija ajautuisi maksukyvyttömäksi, jolloin riskinä on koko sijoituksen arvon menettäminen. Vastapuoli-

riski puolestaan syntyy johdannaissopimuksen toisesta osapuolesta, jolloin ainoastaan johdannaisten mahdollinen positiivinen markkina-arvo on alttiina riskille.

Sijoitusomaisuuteen liittyvien luottoriskien lisäksi luottoriskiä aiheutuu jälleenvakuutus sopimuksista. Nämä luottoriskit syntyvät osittain jälleenvakuuttajilta olevista saamisista ja osittain jälleenvakuutetusta vastuuvelan osasta. Mandatum Lifen osalta jälleenvakuuttajiin liittyvät luottoriskit ovat sijoituksiin liittyvän luottoriskin rinnalla vähäisiä.

Luottoriskiä hallitaan Mandatum Lifen sijoitussuunnitelmassa asetetuilla luottoriskirajoilla. Sijoitussuunnitelmassa on määritetty sallitut enimmäismäärät yksittäisille liikkeellelaskijoille ja johdannaisten vastapuolille pääosin luottokelpoisuusluokkiin perustuen.

Luottokelpoisuus arvioidaan perusteellisesti ennen kuin sijoitetaan uuteen ar-

vopaperiin tai ennen kuin johdannaisten vastapuolen kanssa tehdään sopimuksia. Liikkeellelaskijoiden ja vastapuolten luottokelpoisuuden arvioimisen tukena käytetään pääasiassa Standard & Poor's-, Moody's- ja Fitch-luottoluokituslaitosten antamia luokituksia.

Salkun kehitystä ja vastapuolten luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti. Luottoriskeistä raportoidaan tasehallintakomitealle. Luottoriskien raportointi perustuu ensisijaisesti liikkeellelaskija- ja instrumenttikohdaisiin luokituksiin sekä liikkeeseenlaskijoiden tai vastapuolten toimialoihin.

Mandatum Lifessa käytetään johdannaisten vastapuoliriskin hallintaan ns. ISDA-puitesopimuksia. Lisäksi pitkäaikaisten korkojohdannaisten osalta käytetään myös ns. Credit Support Annex -sopimuksia.

Taulukko 5–1 Sijoitusten luottoluokitusjakauma toimialoittain 31.12.2010

Mij. €	Korkosijoitukset					D	Luokittelematon	Korkosijoitukset yhteensä			Johdannaisten (Vastapuoliriski)		Yhteensä
	AAA	AA+ – AA–	A+ – A–	BBB+ – BBB–	BB+ – C			Osakkeet	Muut	Yhteensä	Yhteensä		
Arvopaperistetut joukkovelkakirjat	0	0	4	3	0	0	12	18	0	0	0	18	
Perusteollisuus	0	0	4	50	278	0	126	458	169	4	0	631	
Pääomahyödykkeet	0	3	121	61	0	0	7	192	155	0	0	347	
Kulutustavarat	0	0	28	66	3	0	65	162	53	7	0	221	
Vakuudelliset joukkovelkakirjat	90	42	0	0	0	0	0	133	0	0	0	133	
Energia	0	0	15	0	0	0	48	63	19	0	0	82	
Rahoitus	0	694	813	93	71	0	20	1 691	19	23	26	1 759	
Valtiot	107	0	0	0	0	0	0	107	0	0	0	107	
Indeksiin sidotut joukkovelkakirjat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vakuutus	0	0	28	20	0	0	25	73	17	0	0	89	
Media	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	0	59	
Kiinteistöala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	143	0	143	
Palvelut	0	0	0	7	17	0	0	24	50	9	0	83	
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	18	0	0	14	31	83	0	0	115	
Telekommunikaatio	0	0	52	90	0	0	0	142	24	0	0	167	
Liikenne	0	0	0	0	0	0	32	32	6	0	0	38	
Yhdyskuntapalvelut	0	13	167	67	0	0	0	248	54	0	0	302	
Muut	0	0	7	0	0	0	24	31	2	0	0	33	
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	210	0	13	223	976	438	0	1 638	
Yhteensä	198	753	1 239	474	580	0	384	3 627	1 686	624	26	5 963	

Likviditeettiriski

Likviditeettiriski on riski siitä, ettei Mandatum Life pystyisi realisoimaan sijoituksiaan tai muita omaisuuseriään pystyäkseen suoriutumaan maksuvelvoitteista niiden erääntyessä.

Suhteellisen pieni osa henkivakuutusvastuista on takaisinostettavissa, mikä tekee mahdolliseksi antaa luotet-

tavia, lyhyen aikavälin korvausennusteita. Tämän lisäksi varat ovat likvidejä, joten likviditeettiriski ei ole nykyisellään Mandatum Lifen osalta merkittävä.

Vakuutusriskit

Henkivakuutustoiminnan riskit sisältävät biometriset riskit, vastuuvelan

diskonttokorkoon liittyvän riskin sekä muut henkivakuutustoiminnan riskit kuten keskeytysriskin, takaisinostoriskin ja kustannusriskin. Tässä osiossa käsitellään näiden henkivakuutustoiminnan riskien kehitys vuonna 2010. Lisäksi osiossa esitellään henkivakuutustoiminnan riskienhallintaperiaatteet.

Taulukko 6-1 Vastuuvelan ja rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit

Milj. €	KIRJANPITOARVO			KASSAVIRTA						
	Kirjanpitoarvo yhteensä	Kirjanpitoarvo ilman eräpäivää	Kirjanpitoarvo – Sopimukseen perustuva maturiteetti	2011	2012	2013	2014	2015	2016–2025	2026–
Rahoitusvarat	5 902	2 357	3 545	1 178	466	562	727	249	589	159
joista koronvaihtosopimuksia	32	0	32	26	7	4	0	0	0	0
Rahoitusvelat	193	0	138	-30	-5	-105	0	0	0	0
joista koronvaihtosopimuksia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuutustekninen vastuuvelka	4 262			-566	-490	-444	-409	-375	-2 585	-2 161

Biometriset riskit

Henkivakuutustoiminnan biometriset riskit syntyvät pääasiassa siitä, että vakuutetuille maksettaisiin enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia, tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä maksettaisiin vakuutettujen odotettua korkeammasta eliniästä johtuen pidempään (pitkäikäisyysriski) kuin vakuutusten hinnoitteluhetkellä on oletettu.

Näitä riskejä kasvattaa se, että sopimukset ovat pitkiä ja hinnoittelun muuttamiseen sopimuksen elinkaaren aikana sisältyy rajoitteita. Mikäli vakuutusmaksut osoittautuvat riittämättömiksi, eivätkä ole muutettavissa, niin vastuuvulkaa täydennetään odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Taulukossa 7-1 esitetään Mandatum Lifin Suomen toiminnan riskiliikkeen tulos. Toteutuneen korvausmenon suhde laskuperusteiden mukaiseen korvausmenoon oli 78 prosenttia vuonna 2010 (87 prosenttia vuonna 2009). Vuoden 2010 riskiliikkeen tulos pitää sisällään vajaan viiden miljoonan euron kertaluonteisen positiivisen erän johtuen korvausvastuun laskuperusteiden muuttamisesta.

Taulukosta 7-1 voi myös arvioida riskiliikkeen herkkyyttä. Esimerkiksi henkivakuutuksen osalta kuolevuuden kaksinkertaistuminen nostaisi maksetut korvaukset vajaasta 15 miljoonasta euroon vajaaseen 30 miljoonaan euroon.

Pitkäikäisyysriski on Mandatum Lifin biometrisistä riskeistä merkittävin. Ryhmäeläkekanta muodostaa suurimman osan pitkäikäisyysriskistä. Olennaisimmat epävarmuustekijät ryhmäeläkkeen kuolevuudessa liittyvät vakuutuskannan sosio-ekonomisen taustan vaikutuksiin sekä kuolleisuuden tulevaan kehitykseen suhteellisesti vanhojen vakuutettujen keskuudessa. Yksilöllisten eläkevakuutusten osalta pitkäikäisyysriski on merkittävästi pienempi kuin ryhmäeläkevakuutuksissa, sillä yksilölliset vakuutukset ovat pääosin määräaikaisia ja niihin liittyvät henkivakuutukset kompensoivat pitkäikäisyysriskin.

Pitkäikäisyysriskin osalta vuotuista riskiliikkeen tulosta ja kuolleisuustrendiä analysoidaan säännöllisesti. Vuoden 2010 pitkäikäisyyden riskiliike oli ryhmäeläkkeen osalta 3,9 miljoonaa euroa voitollinen (taulukko 7-1), mutta vuosien 2009–2010 osalta pitkäikäisyysriski on yhteensä lievästi tappiollinen. Ryhmäeläkevakuutusten vakuutusmaksuihin ja vastuuvulkaan sisältyvää elinajan odotetta kasvatettiin vuonna 2002 ja vuonna 2007 tehtiin lisää muutoksia.

Henkivakuutuksen *kuolevuusliike* on voitollista (taulukko 7-1) ja trendi on yhtiölle suotuisa. Merkittävin riski kuolevuusliikkeen heikkenemiselle on mahdollinen pandemia.

Muiden biometristen riskien osalta riskiliike on ollut kokonaisuutena voi-

tollista, vaikkakin eri riskien välillä on voimakasta vaihtelua. Työkyvyttömyys- ja sairauskuluvakuutuksissa riskiä pienentää se, että yhtiöllä on oikeus korottaa vakuutusmaksuja olemassa olevien sopimusten osalta, mikäli vakuutuskorvausten määrässä tapahtuu epäsuotuisaa kehitystä.

Mandatum Lifin vakuutuskanta on varsin hyvin hajautunut, eikä sisällä merkittäviä riskikeskittymiä. Yhtiön otamalla katastrofi-jälleenvakuutuksella pienennetään riskikeskittymien merkitystä entisestään.

Edellä mainittujen biometristen riskien lisäksi Mandatum Life altistuu vakuutus sopimustensa kautta myös vastuuvelan diskonttokorkoon liittyväle riskille, keskeytysriskille sekä takaisinostoriskille. Näitä riskejä on kuvattu seuraavissa kappaleissa.

Taulukko 7–1 Mandatum Lifen emoyhtiön omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita

Milj. €	2010			2009		
	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde
Henkivakuutus	37,9	21,7	57 %	40,5	24,8	61 %
Kuolevuus	23,4	14,2	61 %	26,8	15,4	57 %
Sairastavuus	14,5	7,5	52 %	13,7	9,4	69 %
Eläkevakuutus	61,0	55,5	91 %	49,9	53,9	108 %
Yksilöllinen eläke	9,5	10,0	106 %	9,9	10,4	105 %
Ryhmäeläke	51,5	45,5	88 %	40,0	43,5	109 %
Kuolevuus	46,2	42,3	92 %	34,9	39,4	113 %
Työkyvyttömyys	5,3	3,2	60 %	5,1	4,1	80 %
Yhteensä	98,9	77,2	78 %	90,4	78,7	87 %

Vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvä riski

Vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvä riski on merkittävin vastuuvelan riittävyyteen liittyvä riski. Sopimuksiin sisältyvä laskuperustekorko on päätetty koko sopimusajalle, jolloin markkina-korkojen ja tulevien tuottonäkyminen laskiessa saatetaan joutua tilanteeseen, jossa vastuuvelkaa on täydennettävä. Varoihin ja velkoihin liittyvää korkorisikiä on käsitelty erikseen tämän vuosikertomuksen Markkinariskit-osiossa.

Suurimmassa osassa laskuperustekorkoisia sopimuksia laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myydyissä yksilöllisissä vakuutuksissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia, joka on myös määräysten

mukainen korkein sallittu diskonttauskorko. Mandatum Lifessa näiden vakuutusten vastuuvelan diskonttauskorko on alennettu 3,5 prosenttiin, mistä johtuen vastuuvelkaa on täydennetty 86 miljoonalla eurolla (95 miljoonaa euroa vuonna 2009). Lisäksi 61 miljoonaa euroa on varattu vuoden 2011 osalta vastuuvelan laskuperustekorkovaatimuksen alentamiseksi 2,5 prosenttiin ja vuoden 2012 osalta 3,0 prosenttiin. Näin ollen Mandatum Life on suhteellisten alhaisten markkina-korkojen vuoksi lisännyt vastuuvelkaansa yhteensä 147 miljoonalla eurolla.

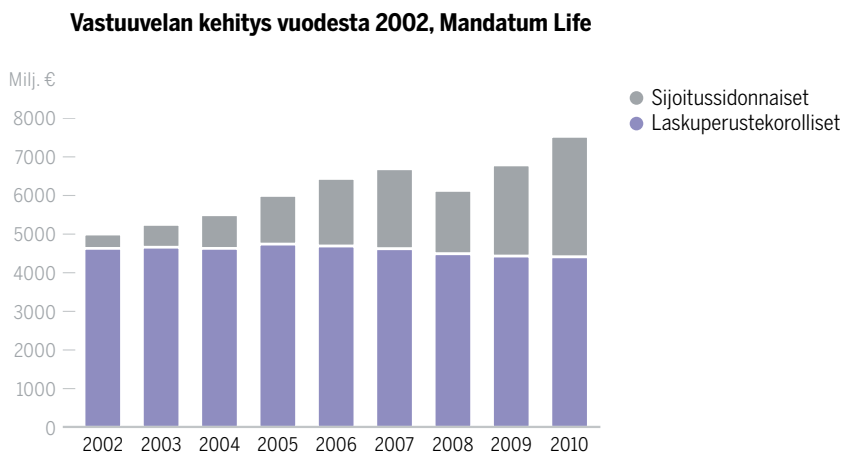
Kuhunkin vakuutuslajiin ja laskuperustekorkoon liittyvät vastuuvelat on esitetty taulukossa 7-2. Taulukossa näkyy myös kunkin luokan vastuuvelan muutos vuonna 2010.

Laskuperustekorollisiin sopimuksiin liittyvä vastuuvelka on edelleen sijoitus-

sidonnaisiin sopimuksiin liittyvää vastuuvelkaa suurempi. Sijoitussidonnaisen sopimusten vastuuvelka on kuitenkin ollut selkeässä kasvussa finanssikriisistä aiheutunutta notkahdusta lukuun ottamatta. Vastaavasti laskuperustekorollinen vastuuvelka on pysynyt vakaalla tasolla viime vuosina. Tämän johdosta sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvän vastuuvelan osuus kokonaisvastuuvelasta on kasvamassa. Mandatum Lifen vastuuvelan rakenteen ja määrän kehitystä on kuvattu alla olevassa kuvassa 7-3.

Henkivakuutuksen vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntymisen ja duraatio on esitetty taulukossa 7-4. Vastuuvelan herkkyyks erilaisten diskonttokorkojen osalta on arvioitavissa taulukon duraatioiden avulla.

Kuva 7–3 Mandatum Lifen laskuperustekorkoisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys 2002–2010.

Taulukko 7–2 Vastuuvelan muutoksen analyysi vuonna 2010

MANDATUM LIFE KONSERNIN VAKUUTUS- JA SIIJOITUSSOPIMUSTEN VELKA*

Milj. €	Velka 2009	Maksut	Korvaukset***	Kuormitus-tulo	Takuu-tuotot	Asiakas-hyvitykset	Muut	Velka 2010	Osuus %
MANDATUM LIFE emoyhtiö									
Sijoitussidonnainen velka	2 258	786	-320	-36	0	0	288	2 977	40
Yksilöllinen eläkevakuutus	646	93	-7	-12	0	0	109	829	11
Henkivakuutus	1 032	197	-129	-11	0	0	89	1 178	16
Kapitalisaatiosopimukset**	398	454	-181	-9	0	0	66	729	10
Ryhmäeläke	183	42	-3	-4	0	0	23	241	3
Laskuperustekorollinen velka	4 413	271	-436	-36	158	1	21	4 391	58
Ryhmäeläke	2 456	169	-186	-8	84	1	-15	2 500	33
Laskuperustekorko 3,5 %	2 419	159	-184	-7	83	0	-12	2 458	33
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	37	10	-2	-1	1	0	-3	42	1
Yksilöllinen eläkevakuutus	1 383	34	-145	-8	61	0	-4	1 322	18
Laskuperustekorko 4,5 %	1 202	24	-126	-7	55	0	-14	1 134	15
Laskuperustekorko 3,5 %	150	7	-15	-1	5	0	8	154	2
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	32	4	-4	0	1	0	2	34	0
Yksilöllinen henkivakuutus	351	36	-53	-10	12	0	-2	335	4
Laskuperustekorko 4,5 %	87	6	-10	-2	4	0	-2	83	1
Laskuperustekorko 3,5 %	214	13	-34	-4	7	0	-1	195	3
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	51	17	-9	-4	1	0	1	57	1
Kapitalisaatiosopimukset**	57	1	-37	0	1	0	0	21	0
Laskuperustekorko 3,5 %	49	0	-34	0	1	0	0	15	0
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	8	1	-3	0	0	0	0	6	0
Tulevien lisäetujen vastuu	18	0	0	0	0	0	-18	0	0
Korkotäydennys	95	0	0	0	0	0	52	147	2
Tuleva jälleenvakuutus	3	2	-1	0	0	0	-1	3	0
Muu velka	49	30	-14	-11	1	0	9	64	1
MANDATUM LIFE emoyhtiö yhteensä	6 671	1 057	-756	-72	158	1	309	7 369	98
Mandatum Life Insurance Baltic SE	119	60	-26	-3	1	0	15	165	2
Sijoitussidonnainen velka	100	58	-24	-3	0	0	15	147	2
Muu velka	18	3	-2	-1	1	0	-1	18	0
Mandatum Life konserni	6 790	1 117	-782	-75	159	1	323	7 534	100

* Ennen jälleenvakuuttajan osuutta

** Sijoitussopimukset

*** Ei sisällä korvaustoiminnan liikekuluja

Taulukko 7–4 Mandatum Lifen vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen 31.12.2010

MANDATUM LIFE KONSERNIN VAKUUTUS- JA SIOJITUSSOPIMUSTEN VELAN ERÄÄNTYMINEN ENNEN JÄLLEENVAKUUTTAJIEN OSUUTTA

Milj. €	Duraatio	2011-2012	2013-2014	2015-2019	2020-2024	2025-2029	2030-2034	2035–
MANDATUM LIFE emoyhtiö								
Sijoitussidonnainen velka yhteensä	8,1	555	424	800	522	375	257	363
Yksilöllinen eläkevakuutus	11,5	41	73	195	182	154	113	142
Henkivakuutus	5,2	363	216	322	145	81	47	39
Kapitalisaatiosopimukset**	8,1	141	118	225	135	89	60	109
Ryhmäeläkevakuutus	13,1	10	18	58	61	50	37	72
Laskuperustekorollinen ja muu velka yhteensä	8,6	1 129	868	1 644	1 156	833	582	946
Ryhmäeläkevakuutus	10,3	496	467	1 025	827	638	479	833
Laskuperustekorko 3,5 %	10,3	483	458	1 012	817	631	474	819
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	8,9	13	9	13	9	7	5	14
Yksilöllinen eläkevakuutus	6,4	334	323	498	274	160	81	82
Laskuperustekorko 4,5 %	6,4	290	283	435	238	135	66	66
Laskuperustekorko 3,5 %	7,0	35	33	53	30	21	13	12
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6,9	8	7	9	6	4	2	4
Henkivakuutus	5,3	143	58	92	41	27	17	28
Laskuperustekorko 4,5 %	7,4	24	18	29	13	11	7	15
Laskuperustekorko 3,5 %	4,2	105	29	42	19	11	7	10
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	5,9	14	11	21	9	4	3	3
Kapitalisaatiosopimukset **	2,7	16	1	2	1	1	2	0
Laskuperustekorko 3,5 %	0,5	15	0	0	0	0	0	0
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	8,9	1	1	2	1	1	2	0
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	1,0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotäydennys	3,7	77	17	25	14	7	3	4
Tuleva jälleenvakuutus	0,5	3	0	0	0	0	0	0
Muu velka	0,8	60	2	2	0	0	0	0
Mandatum Life emoyhtiö yhteensä	8,4	1 684	1 292	2 444	1 678	1 208	839	1 309
Tytäryhtiö SE Sampo Life Insurance Baltic		35	15	41	29	12	19	33
Sijoitussidonnainen velka		31	13	35	24	10	19	32
Muu velka		4	2	6	5	2	1	1
Mandatum Life konserni yhteensä		1 720	1 306	2 485	1 707	1 220	859	1 342

* Ennen jälleenvakuuttajan osuutta

** Sijoitussopimukset

Muut vakuutusriskit

Muista riskeistä merkittävimpiä ovat vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät. Asiakkailta on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (*keskeytysriski*), tai mahdollisuus lopettaa vakuutussopimus enneaikaisesti (*takaisinostoriski*). Keskeytys- ja takaisinostomäärien pitäminen alhaisella tasolla on keskeinen menestystekijä erityisesti sijoitussidonnaisen liiketoiminnan kustannusliikkeen kannalta. Tasehallinnan riskien kannalta takaisinostoriski ja keskeytysriski ovat vähemmän merkittäviä, koska Mandatum Lifessa noin 90 prosenttia laskuperustekorkeisista vakuutuksista muodostuu eläkevakuutuksista, joissa takaisinosto on mahdollinen ainoastaan poikkeustapauksissa. Tasehallinnan kannalta todellista takaisinostoriskiä

on näin ollen vain laskuperustekorkeissa sijoitusvakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa, joissa tasehallinnan riskiä pienentää sopimusten verrattain lyhyt maturiteetti. Vastuuvelan täydennyksiä ei myöskään makseta takaisinoston yhteydessä, mikä osaltaan pienentää laskuperustekorkeiseen kantaan liittyvää takaisinostoriskiä.

Yhtiö on altistunut lisäksi *kustannusriskeille*, sillä kuormitukset eivät välttämättä riitä kattamaan toteutuneita kuluja.

Vakuutusriskien hallinta ja valvonta

Henkivakuutuksien biometrisiä riskejä rajoitetaan huolellisella vastuuvainnalla, riski- ja kustannusvastaavalla hinnoittelulla, asettamalla ylärajoja myönnettävillä turville sekä jälleenvakuutuksella.

Vakuutusriskeihin liittyvä vastuuvainninta on osa Mandatum Lifen päivittäistä toimintaa. Mandatum Lifen vastuuvainnintapolitiikassa (Underwriting Policy) on määritetty periaatteet riskin valinnalle ja limiitit vakuutettaville summille. Periaatteiden ja limiittien noudattamista valvotaan jatkuvasti.

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan erityisesti yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Hallitus päättää vuosittain suurimmista omalla vastuulla pidettävistä korvausmääristä. Mandatum Lifessa tämä määrä on 0,5 miljoonaa euroa vakuutettua kohden. Mahdollisten katastrofien vaikutusten pienentämiseksi Mandatum Life osallistuu suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden yhdessä ottamaan katastrofijälleenvakuutukseen.

Riskiliikkeen tulosta seurataan tiiviisti ja arvioidaan vuosittain perus-

teellisesti. Yhtiö mittaa riskinvalinnan tehokkuutta ja hinnoittelun riittävyttä keräämällä tietoa toteutuneiden korvausvaatimusten kuluista kultakin tuote- ja riskialueelta. Toteutuneita kuluja verrataan vakuutusmaksuja asetettaessa oletettuihin kuluihin kunkin eri riskiturvan osalta. Myös hallinnollisia ja vakuutusten hankintakuluja seurataan vuosittain.

Vakuutusteknistä vastuuvulkaa analysoidaan ja mahdollisia täydennystarpeita arvioidaan säännöllisesti. Vastuuvulkaan liittyviä keskeisimpiä oletuksia tarkistetaan vuosittain. Vastuiden riittävyttä testataan neljännesvuosittain. Näihin vastuuvulan ja riskiliikkeen analyysiin ja testeihin perustuen asetetaan hinnat uusille vakuutus sopimuksille, päivitetään vastuuvulintapolitiikka sekä tarvittaessa muutetaan olemassa olevaan vakuutuskantaan perustuvaa vakuutusteknistä vastuuvulkaa. Hallitus arvioi ja hyväksyy vuosittain hinnat, jälleenvakuuttamista koskevat periaatteet sekä vastuuvulan määräytymisperiaatteet.

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappion riskiä, joka aiheutuu puutteellisista tai epäonnistuneista prosesseista tai järjestelmistä, ihmisistä ja järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista. Tämä määritelmä sisältää juridiset riskit mutta ei sisällä strategisista päätöksistä johtuvia riskejä. Riskit voivat realisoitua seuraavien tapahtumien johdosta:

- sisäiset rikkomukset;
- ulkoiset rikkomukset;
- riittämätön henkilöstöjohtaminen;
- puutteellisuudet toimintaperiaatteissa asiakkaita, tuotteita tai liiketoimintoja koskien;
- fyysisen omaisuuden vahingot;
- toimintojen keskeytyminen ja järjestelmähäiriöt; sekä
- virheet toimintaprosesseissa.

Operatiivinen riski voi toteutua lisä kustannuksina, aiheutettujen vahinkojen korvauksina, maineen menetyksenä, riskiasemaan liittyvän väärän informaation antamisena ja siitä seuraavina tappioina sekä liiketoimintojen keskeytymisenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoite ja organisointi

Operatiivisten riskienhallinnan tavoite Mandatum Lifessa on varmistaa toimintojen oikeellisuus, tehokkuus ja laatu, varmistaa, että toiminnot noudattavat

lakia ja säännöksiä ja varmistaa liiketoimintojen jatkuvuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Liiketoiminta-alueet ovat vastuussa omien operatiivisten riskien tunnistamisesta, arvioinnista, seurannasta ja hallinnasta. Operatiivisten riskienkomitea valvoo ja koordinoi operatiivisten riskien hallintaan liittyviä keskeisiä asioita kuten toimintaohjeita ja suosituksia. Komitea varmistaa, että liiketoiminta-alueiden riskit on tunnistettu ja hallinta järjestetty riittävällä tavalla. Komitea käsittelee myös toimintaohjeita mahdollisesti tehdyt poikkeamat ja seuraa operatiivisten riskien arvioinnissa tunnistettuja riskejä sekä toteutuneita riskitapahtumia. Komitea kokoontuu vähintään neljästi vuodessa. Operatiivisista riskeistä raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle vuosineljänneksittäin.

Riskien tunnistaminen ja hallinta

Operatiivisia riskejä tunnistetaan useiden eri lähteiden ja menetelmien avulla:

- *Makroympäristön analyysi:* Ennen vuotuista strategiaprosessia liiketoimintaympäristön keskeiset trendit tunnistetaan. Näihin kuuluu osaltaan makrotason operatiivisten riskien liiketoiminta-analyysi. Liiketoimintaympäristöä seurataan jatkuvasti ja muutoksiin reagoidaan mahdollisimman nopeasti.
- *Itsearviointi:* Keskeisten operatiivisten riskien sekä niiden todennäköisyyksien ja mahdollisten vaikutusten kartoitus ja arviointi toteutetaan vuotuisen itsearviointiprosessin avulla. Tässä yhteydessä arvioidaan myös näihin liittyvä sisäinen valvonta ja ohjeistuksen riittävyys.
- *Tapahtumien analyysi:* Operatiivisten riskien komitea kerää ja analysoi liiketoimintayksiköiden raportit toteutuneet operatiiviset riskit ja ”läheltä piti” -tilanteet. Liiketoimintayksiköt ovat vastuussa toteutuneiden operatiivisten riskien raportoinnista komitealle.
- *Sisäiset tarkastukset.*

Henkivakuutustoiminnan merkittävimpiä operatiivisten riskien itsearviointiprosesseissa tunnistettuja riskejä ovat mm. seuraavat: ulkoisen toimintaympäristön muutokset, tietotekniikka ja erityisesti tietojärjestelmien vanheneminen, prosessien manuaaliset työvaiheet, avainhenkilöiden menetykset sekä vakuutusten väärinmyynti ja virheellisten tietojen antaminen asiakkaalle.

Operatiivisten riskien rajoittamiseksi Mandatum Lifessa on hyväksytty useita eri toimintaohjeita, kuten turvallisuusohjeita, jatkuvuus- ja varautumissuunnitelma, ulkoistamispolitiikka, asiakasvalitusten käsittelyohje sekä useita muita toimintaohjeita. Eri toimintaohjeista tehtyjä poikkeamia seurataan liiketoimintayksiköissä ja niistä raportoidaan operatiivisten riskienkomitealle.

Prosesseihin sisältyvä sisäinen valvonta estää negatiivisia tapahtumia. Kaikki toteutuneet riskit tai läheltä piti tilanteet raportoidaan operatiivisten riskienkomitealle.

Riskienhallinnan näkymät

Euroopan parlamentti hyväksyi uusia vakavaraisuusvaatimuksia koskevan direktiivin, Solvenssi II, keväällä 2009. Uuden, taloudelliseen riskiin perustuvan vakavaraisuusjärjestelmän tavoitteena on syventää vakuutus- ja jälleenvakuutusmarkkinoiden integraatiota, parantaa vakuutuskenottajien ja edunsaajien suojaa, parantaa EU-alueen vakuuttajien ja jälleenvakuuttajien kilpailukykyä ja edistää parempaa säätelyä. Solvenssi II:n pääomavaatimusten tulisi ottaa nykyistä Solvenssi I:stä paremmin huomioon kunkin yrityksen riskiprofiilin. Tämä kannustaa yrityksiä panostamaan riskienhallintaan ja sisäisen valvonnan menettelyihin, mikä puolestaan lisää riskitietoisuutta koko organisaatiossa.

Mandatum Lifessa on luotu teknisiä valmiuksia Solvenssi II -uudistusta varten jo usean vuoden ajan. Samoin Solvenssi II:n odotettavissa olevia vaatimuksia riskienhallintaan on huomioitu kehitettäessä riskienhallintaa. Näiden toimenpiteiden kautta varmistetaan täysimääräinen valmius noudattaa Solvenssi II -vaatimuksia viimeistään vuoden 2012 aikana.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1 VAKUUTUSMAKSUT

1.1 VAKUUTUSMAKSUTULO

Vakuutusmaksutulo sisältää kaikki vakuutus- ja sijoitussopimusten maksut. Nämä on eritelty alla olevissa taulukoissa.

Milj. €	2010	2009
Vakuutus sopimukset	647,7	508,2
Jälleenvakuutus sopimukset	1,6	2,1
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	649,4	510,3
Jälleenvakuuttajien osuus	-6,2	-6,4
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	643,2	504,0
Sijoitussopimukset	467,6	298,6
Vakuutusmaksutulo yhteensä *	1 110,9	802,5

* Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä nro 6, "Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos".

1.2 VAKUUTUSMAKSUTULON JAKAUTUMINEN

Milj. €	2010	2009
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	270,9	231,2
Vakuutusmaksutulo unit-linked vakuutus sopimuksista	376,3	272,6
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	0,6	4,4
	647,7	508,2
Jälleenvakuutus sopimukset	1,6	2,1
Sijoitussopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	0,7	20,0
Maksutulo unit-linked sopimuksista	466,9	278,5
	467,6	298,6
Yhteensä	1 117,0	808,9
Jälleenvakuuttajien osuus	-6,2	-6,4
Vakuutusmaksutulo yhteensä	1 110,9	802,5

1.3 ENSIVAKUUTUSMAKSUT MAANTIETEELLISEN SEGMENTIN MUKAISESTI

Milj. €	2010	2009
Suomi	1 055,0	764,3
Baltian maat	60,4	42,5
Yhteensä	1 115,4	806,7

1.4 KERTA- JA JATKUVAT VAKUUTUSMAKSUT ENSIVAKUUTUKSESTA

Milj. €	2010	2009
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutus sopimukset	391,9	380,7
Kertamaksut, vakuutus sopimukset	255,9	127,5
Kertamaksut, sijoitussopimukset	467,6	298,6
Yhteensä	1 115,4	806,7

1.5 ENSIVAKUUTUKSEN MAKSUTULO VAKUUTUSLAJEITTAIN

Milj. €	2010	2009
Maksutulo vakuutusopimuksista		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	241,6	141,1
Muu yksilöllinen henkivakuutus	52,1	63,5
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	12,0	13,8
Muu ryhmähenkivakuutus	4,8	4,5
	310,6	222,8
Eläkevakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	92,8	96,8
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	33,8	43,2
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	41,8	34,7
Muu ryhmäeläkevakuutus	168,7	110,6
	337,2	285,3
Yhteensä	647,7	508,2
Maksutulo sijoitusopimuksista		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	466,9	278,5
Muu kapitalisaatiosopimus	0,7	20,0
Yhteensä	467,6	298,6
Maksutulo vakuutus- ja sijoitusopimuksista yhteensä	1 115,4	806,7

2 SIJOITUSTUOTOT

Milj. €	2010	2009
Rahoitusvaroista		
Eräpäivään asti pidettävistä rahoitusvaroista		
Rahoitusmarkkinavälineet		
Korkotuotot		0,0
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	3,5	4,1
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Rahoitusmarkkinavälineet		
Korkotuotot	151,1	183,5
Osakkeet ja osuudet		
Osingot	42,5	26,7
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Vuokratuotot	15,0	15,8
Hoitokulut	-7,7	-6,9
Poistot	-2,8	-3,0
Palkkiotuotot	19,8	14,5
Yhteensä	221,5	234,9

3 MYyntIVOITOT / TAPPIOT

Milj. €	2010	2009
Lainoista ja muista saamisista		
Voitot/tappiot	0,0	0,3
Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Rahoitusmarkkinavälineet		
Voitot/tappiot	38,4	5,4
Osakkeet ja osuudet		
Voitot/tappiot	71,5	109,1
Arvonalentumiset	-6,9	-140,4
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0,4	14,6
Arvonalentumiset	0,2	0,0
Yhteensä	103,6	-11,1

4 NETTOTUOTOT KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVISTA RAHOITUSVAROISTA

Milj. €	2010	2009
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Johdannaissopimukset		
Korkotuotot/-kulut	41,9	26,0
Voitot/tappiot	-49,2	23,9
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Rahoitusmarkkinavälineet		
Korkotuotot/-kulut	3,0	3,2
Voitot/tappiot	2,5	2,3
Osakkeet ja osuudet		
Voitot/tappiot	0,5	0,4
Osinkotuotot	0,0	0,0
Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten katteena olevista sijoituksista		
Rahoitusmarkkinavälineet		
Korkotuotot/-kulut	27,1	12,8
Voitot/tappiot	21,0	29,9
Osakkeet ja osuudet		
Voitot/tappiot	281,4	313,6
Osingot	2,3	0,4
Muista rahoitusvaroista		
Voitot/tappiot	0,5	0,7
Osingot	0,3	1,7
Yhteensä	331,3	414,8

Johdannaissopimusten tuotot ja kulut sisältyvät kokonaisuudessaan erään Johdannaissopimusten voitot ja tappiot. Voitot ja tappiot sisältävät realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Muutokset arvomuutosrahastossa (ennen veroja)

Arvomuuutosrahasto 1.1.	283,8	-259,0
Rahavirran suojaus:		
Omaan pääomaan tilikaudella merkitty määrä	-8,6	-3,3
Myytävissä olevat rahoitusvarat:		
Käyvän arvon muutos	400,8	524,6
Tuloslaskelmaan siirretty määrä	-86,2	21,4
Muutos yhteensä	306,0	542,7
Arvomuuutosrahasto 31.12.	589,8	283,8
Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy		
Sijoitustoiminnasta aiheutuvia kurssieroja	9,2	1,1

Käyvän arvon rahaston muutoksesta osakkeiden osuus oli 308,3 (383,0) miljoonaa euroa ja korkoinstrumenttien osuus -2,3 (159,7) miljoonaa euroa suojauslaskennan tulos mukaan lukien.

Pysyviksi arvonalentumistappioiksi rahastosta kirjattiin 6,9 (140) miljoonaa euroa.

5 KORVAUKSET

Korvaukset sisältävät kaikki vakuutus- ja sijoitussopimusten korvaukset. Nämä on eritelty alla olevissa taulukoissa.

5.1 KORVAUSKULUT

Milj. €	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Vakuutusopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-68,8	-76,6	1,2	-1,9	-67,5	-78,5
Muut vakuutukset	-0,3	-2,0	0,0	0,0	-0,4	-2,0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-153,5	-121,4	-2,4	1,0	-155,9	-120,4
	-222,6	-200,0	-1,2	-0,9	-223,8	-200,9
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-333,0	-308,0	-63,9	-65,0	-396,9	-373,0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-10,3	-5,6	-0,9	-1,3	-10,3	-5,6
	-343,3	-313,6	-64,9	-66,4	-408,1	-380,0
Jälleenvakuutus						
	-0,9	-0,6	0,3	0,0	-0,6	-0,6
Vakuutusopimukset yhteensä	-566,8	-514,2	-65,7	-67,3	-632,5	-581,5
Jälleenvakuuttajien osuus	4,3	4,2	-0,4	-0,5	4,0	3,7
Vakuutusopimukset yhteensä (netto)	-562,5	-510,0	-66,0	-67,8	-628,5	-577,8
Sijoitussopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Sopimukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-37,1	-27,0	-	0,0	-37,1	-27,0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-181,6	-26,8	-	-	-181,6	-26,8
Sijoitussopimukset yhteensä	-218,7	-53,8	-	0,0	-218,7	-53,8
Korvauskulut yhteensä	-781,2	-563,8	-66,0	-67,8	-847,2	-631,6

5.2 MAKSETUT KORVAUKSET KORVAUSLAJEITTAIN

Milj. €	2010	2009
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-8,5	-14,7
Kuolemantapauskorvaukset	-25,6	-23,9
Säästösummien takaisinmaksut	-26,5	-31,8
Vahingonselvittelykulut	0,0	0,0
Muut	-8,4	-8,3
Yhteensä	-69,1	-78,6
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-90,5	-71,5
Kuolemantapauskorvaukset	-22,6	-21,1
Säästösummien takaisinmaksut	-40,4	-28,7
Vahingonselvittelykulut	-	0,0
Muut	-	0,0
Yhteensä	-153,5	-121,4

Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-304,7	-292,5
Takaisinostot	-24,1	-8,9
Kuolemantapauskorvaukset	-4,2	-6,6
Vahingonselvittelykulut	0,0	0,0
Muut	0,0	0,0
Yhteensä	-333,0	-308,0
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-1,7	-1,4
Takaisinostot	-6,7	-3,3
Kuolemantapauskorvaukset	-1,8	-0,9
Vahingonselvittelykulut	-0,1	0,0
Yhteensä	-10,3	-5,6
Jälleenvakuutus sopimukset	-0,9	-0,4
Vakuutus sopimukset yhteensä	-566,8	-514,1
Jälleenvakuuttajien osuus	4,3	4,1
Vakuutus sopimukset yhteensä (netto)	-562,5	-510,0
Sijoitussopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-23,2	-1,3
Säästösummien takaisinmaksut	-13,8	-20,9
Yhteensä	-37,1	-22,2
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-179,1	-29,6
Säästösummien takaisinmaksut	-2,5	-2,1
Yhteensä	-181,6	-31,7
Sijoitussopimukset yhteensä	-218,7	-53,8
Maksetut korvaukset, brutto	-785,5	-567,9
Maksetut korvaukset, netto	-781,2	-563,8

6 VAKUUTUS- JA SIJOITUSSOPIMUSTEN VELKOJEN MUUTOS

Milj. €	2010	2009
Vakuutus sopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	16,3	19,3
Muut sopimukset	-0,3	-0,5
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-176,7	-137,9
	-160,7	-119,1
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	31,8	96,4
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-240,0	-285,2
	-208,2	-188,8
Jälleenvakuutus sopimukset	0,3	0,7
Vakuutus sopimukset yhteensä	-368,7	-307,2

Milj. €	2010	2009
Jälleenvakuuttajien osuus	0,0	0,0
Vakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimukset yhteensä, netto	-368,7	-307,2
Sijoitus- ja sijoitussopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	35,3	6,4
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-344,6	-298,9
Sijoitus- ja sijoitussopimukset yhteensä	-309,2	-292,5
Vakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos yhteensä, brutto	-677,9	-599,7
Vakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos yhteensä, netto	-677,9	-599,7

7 KULUT

TOIMINTOKOHTAISET KULUT

Milj. €	2010	2009
Vakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten hankintakulut		
Ensivakuutuksen palkkiot	-5,3	-4,4
Maksetut jälleenvakuutus- ja sijoitussopimusten palkkiot	-1,2	-1,9
Muut hankintakulut	-29,1	-25,7
	-35,6	-32,0
Saadut jälleenvakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten palkkiot	1,7	1,4
Vakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten hoitokulut	-33,3	-27,8
Hallinnon kulut	-12,4	-11,0
Liiketoiminnan muut kulut	0,0	-0,6
	-44,0	-38,1
Yhteensä	-79,6	-70,1
Sijoitusten hoitokulut	-12,7	-11,1
Korvaustoiminnan hoitokulut *	-3,5	-3,5
Yhteensä	-95,8	-84,7

* Sisältyy kohtaan Korvaukset ja korvausten hoitokulut

KULULAJIKOHTAISET KULUT

Milj. €	2010	2009
Henkilöstökulut	-35,2	-28,7
Tietohallintokulut	-11,0	-11,1
Muut henkilöstökulut	-1,4	-1,1
Markkinointikulut	-4,1	-3,5
Poistot	-4,8	-3,1
Vuokrat	-3,0	-2,8
Ensivakuutuksen palkkiot	-5,3	-4,4
Maksetut jälleenvakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten palkkiot	-1,2	-1,9
Saadut jälleenvakuutus- ja sijoitus- ja sijoitussopimusten palkkiot	1,7	1,4
Muut hallintokulut	-18,6	-18,3
Sijoitusten hoitokulut	-12,7	-11,1
Yhteensä	-95,8	-84,7

HENKILÖSTÖKULUT

Milj. €	2010	2009
Palkat ja palkkiot	-26,6	-23,0
Käteisvaroina toteutettavat osakeperusteiset maksut	-1,7	-0,7
Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	-4,0	-3,4
Muut henkilösivukulut	-2,9	-1,6
Henkilöstökulut yhteensä	-35,2	-28,7

Henkilöstö keskimäärin tilikaudella **470** **450**

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 34.

8 RAHOITUSKULUT

Milj. €	2010	2009
Rahoitusveloista		
Liikkeeseen lasketuista velkakirjoista		
Korkokulut pääomalainoista	-4,8	-6,7
Jälleenvakuutustalleteveloista	-1,7	-0,9
Muista		
Korkokulut	-1,3	-0,1
Yhteensä	-7,7	-7,7

9 RAHOITUSVARAT JA -VELAT

Milj. €	Kp-arvo	2010			
		Korkotuotot/ Korkokulut	Voitot/ tappiot	Arvonal- tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	58,5	41,9	-49,2		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	61,4	3,0	2,9		0,0
Lainat ja muut saamiset	26,3	3,5	0,0		
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 598,4	151,1	109,9	-6,9	42,5
Rahoitusvarat yhteensä	5 744,6	199,5	63,7	-6,9	42,5
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	26,0				
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	100,0	-4,8			
Rahoitusvelat yhteensä	126,0	-4,8			

Milj. €	Kp-arvo	2009			
		Korkotuotot/ Korkokulut	Voitot/ tappiot	Arvonal.- tappiot	Osinko- tuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	66,1	26,0	23,9		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	50,1	3,2	2,6		0,0
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat					
	0,0	0,0	0,0		
Lainat ja muut saamiset					
	25,9	4,1	0,3		
Myytäviksi olevat rahoitusvarat					
	5 074,4	183,5	114,5	-140,4	26,7
Rahoitusvarat yhteensä	5 216,5	216,9	141,3	-140,4	26,7

RAHOITUSVELAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	31,7				
Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat					
	100,0	-6,7			
Rahoitusvelat yhteensä	131,7	-6,7			

Taulukko sisältää taseen Rahoitusvarat lukuunottamatta sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyviä rahoitusvaroja.

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu kategorioittain IAS 39.9 mukaisesti. Taulukko sisältää myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot.

Siirtyviä korkosaamisia ja siirtyviä korkovelkoja ei ole sisällytetty rahoitusvaroihin ja -velkoihin. Siirtyvät korkosaamiset olivat 60,3 miljoonaa euroa (61,4) ja siirtyvät korkovelat 8,4 miljoonaa euroa (18,1).

10 VEROT

Milj. €	2010	2009
Tulos ennen veroja	141,8	121,2
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	36,9	31,5
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	-0,1	-0,5
Verovapaat tulot	-1,6	-1,9
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-0,4	-0,3
Vähennyskelvottomat kulut	1,4	0,0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,4	-1,1
Yhteensä	36,6	27,8

11 TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATUT LAAJAN TULOKSEN MUUT ERÄT

	2010	2009
Muut laajan tuloksen erät:		
Muuntoerot	0,0	0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	314,5	546,0
Rahavirtasuojaukset		
Tilikauden voitot/tappiot	-8,6	-3,3
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-79,6	-141,1
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	226,4	401,6

12 MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

	2010			2009		
	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Muuntoerot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat	314,5	-81,8	232,8	546,0	-142,0	404,0
Rahavirtasuojaukset	-8,6	2,2	-6,3	-3,3	0,8	-2,4
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	306,0	-79,6	226,4	542,7	-141,1	401,6

TASEEN LIITETIEDOT

13 AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Milj. €	2010			2009		
	Maa-alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4,3	5,9	10,2	4,3	5,7	10,0
Kertyneet poistot	-0,4	-4,7	-5,0	-0,3	-4,3	-4,6
Kirjanpitoarvo 1.1.	4,0	1,3	5,2	4,0	1,4	5,5
Tilikausi 1.1.–31.12.						
Kirjanpitoarvo 1.1.	4,0	1,3	5,2	4,0	1,4	5,5
Lisäykset	-	0,6	0,6	-	0,2	0,2
Vähennykset	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Poistot	-0,1	-0,3	-0,4	-0,1	-0,3	-0,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	3,9	1,5	5,4	4,0	1,3	5,2
31.12.						
Hankintameno	4,3	6,5	10,8	4,3	5,9	10,2
Kertyneet poistot	-0,4	-5,0	-5,4	-0,4	-4,7	-5,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	3,9	1,5	5,4	4,0	1,3	5,2

Koneet ja kalusto sisältää atk-laitteet ja toimistokalusteet.

14 SIJOITUSKIINTEISTÖT

Milj. €	2010	2009
1.1.		
Hankintameno	136,6	151,0
Kertyneet poistot	35,7	-37,1
Kertyneet arvonalentumistappiot	-16,3	-16,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	84,5	97,5
Kirjanpitoarvo 1.1.	84,5	97,5
Lisäykset		
Hankinnoista johtuvat	9,6	
Myöhemmin toteutuneista aktivoiduista menoista johtuvat	3,3	0,8
Vähennykset	-0,6	-10,9
Poistot	-2,6	-3,0
Arvonalentumistappiot	0,2	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	94,5	84,5
31.12.		
Hankintameno	148,8	136,6
Kertyneet poistot	-38,3	-35,7
Kertyneet arvonalentumistappiot	-16,1	-16,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	94,5	84,5
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	15,0	15,8

Milj. €	2010	2009
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut sijoituskiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	7,7	5,3
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	9,0	6,8
- yli viiden vuoden kuluttua	6,8	7,1
Yhteensä	23,5	19,2
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat yhteensä	0,2	0,2
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	6,9	6,5
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	0,7	0,3
Yhteensä	7,7	6,8
Sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	110,6	100,0

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella.

Sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

15 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Milj. €	2010	2009
1.1.		
Hankintameno	34,4	31,7
Kertyneet poistot	-20,2	-17,5
Kirjanpitoarvo 1.1.	14,2	14,2
Tilikausi 1.1. – 31.12.		
Kirjanpitoarvo 1.1.	14,2	14,2
Lisäykset	2,0	2,7
Poistot	-4,4	-2,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	11,8	14,2
31.12.		
Hankintameno	36,4	34,4
Kertyneet poistot	-24,6	-20,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	11,8	14,2

Aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista. Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät toimintokohtaisesti tuloslaskelman erään Muut kulut.

16 SIOITUKSET OSAKKUUSRYITYKSISSÄ

Milj. €	2010	2009
Osuudet 1.1.	0,4	1,7
Osuus kauden tuloksesta	-0,4	0,2
Lisäykset	-	0,0
Vähennykset	-	-1,6
Osuudet 31.12.	0,0	0,4

PÄÄOMAOSUUSMENETELMÄLLÄ YHDISTELLYT OSAKKUUSYHTIÖT 31.12.2010

Nimi	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo	Omistus- osuus %	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Niittymaa Oy	0,0	0,0	49,00	16,3/16,3	0,0	-0,5
SaKa Hallikiinteistöt Oy	0,0	0,0	48,00	104,0/104,0	9,5	0,0

PÄÄOMAOSUUSMENETELMÄLLÄ YHDISTELLYT OSAKKUUSYHTIÖT 31.12.2009

Nimi	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo	Omistus- osuus %	Varat/ Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Niittymaa Oy	0,4	0,4	49,00	18,4/17,7	0,0	-0,5
SaKa Hallikiinteistöt Oy	0,0	0,0	48,00	103,4/103,4	7,7	0,0

17 KÄYVÄT ARVOT

	2010		2009	
	Käypä arvo	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo	Kirjan- pitoarvo
Rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet				
Myytavissä olevat	2 356,7	2 356,7	1 785,0	1 785,0
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät	2 429,9	2 429,9	1 923,1	1 923,1
Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt	0,0	0,0	4,5	4,5
Rahoitusmarkkinavälineet				
Myytavissä olevat	3 241,7	3 241,7	3 289,4	3 289,4
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät	550,5	550,5	365,2	365,2
Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt	61,4	61,4	45,6	45,6
Lainat ja muut saamiset	26,3	26,3	25,9	25,9
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät muut rahoitusvarat	146,2	146,2	77,6	77,6
Johdannaissopimukset	58,5	58,5	66,1	66,1
Rahoitusvarat yhteensä	8 871,2	8 871,2	7 582,4	7 582,4
Rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset	26,0	26,0	31,7	31,7
Pääomalainat	100,0	100,0	100,0	100,0
Muut korolliset velat	-	-	0,0	0,0
Rahoitusvelat yhteensä	126,0	126,0	131,7	131,7

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Tiedot esitetään myös niistä rahoitusvaroista ja -veloista, jotka kirjataan käypään arvoon. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optionhinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita käypä arvoja eli täysinä käypä arvoja ilman siirtyvien korkojen osuutta.

18 KÄYPIEN ARVOJEN MÄÄRITYS JA HIERARKIA

Suurin osa konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinhintoihin.

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvarat 31.12.2010				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	32,0	-	32,0
Muut korkojohdannaiset	1,4	0,3	-	1,8
Valuuttajohdannaiset	-	24,7		24,7
	1,4	57,0	0,0	58,5
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet	0,0	-	-	0,0
Rahoitusmarkkinavälineet	12,6	31,0	17,7	61,4
	12,7	31,0	17,7	61,4
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät				
Osakkeet ja osuudet	152,2	6,1	0,3	158,6
Rahoitusmarkkinavälineet	31,0	519,5	0,1	550,5
Johdannaissopimukset	0,0	13,7	-	13,7
Rahastot	1 601,6	612,2	57,4	2 271,3
	1 784,8	1 151,5	57,9	2 994,2
Myytävisissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet	673,5	-	45,5	719,0
Rahoitusmarkkinavälineet	113,2	3 090,6	37,9	3 241,7
Rahastot	777,9	259,2	600,7	1 637,7
	1 564,5	3 349,8	684,1	5 598,4
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	3 363,5	4 589,3	759,7	8 712,4
Rahoitusvelat 31.12.2010				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-2,6	-0,2		-2,8
Muut korkojohdannaiset		-23,3		-23,3
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-2,6	-23,4	0,0	-26,0

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Rahoitusvarat 31.12.2009				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	52,3	-	52,3
Muut korkojohdannaiset	-	10,1	-	10,1
Valuuttajohdannaiset	-	3,7	-	3,7
	0,0	66,1	0,0	66,1
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Rahoitusmarkkinavälineet	0,0	4,4	-	4,5
Rahastot	7,1	23,1	15,4	45,6
	7,1	27,5	15,4	50,1
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitus sopimuksiin liittyvät				
Osakkeet ja osuudet	27,2	100,9	-	128,1
Rahoitusmarkkinavälineet	16,1	348,5	0,6	365,2
Johdannaissopimukset	-	7,9	-	7,9
Rahastot	1 532,4	231,1	53,7	1 817,2
	1 575,7	688,4	54,3	2 318,4
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet	554,1	-	45,0	599,1
Rahoitusmarkkinavälineet	10,4	3,240,5	38,5	3,289,4
Rahastot	624,6	167,4	393,9	1,185,9
	1 189,2	3 407,9	477,3	5 074,4
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	2 772,0	4 189,9	547,0	7 508,9
Rahoitusvelat 31.12.2009				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	-3,1	-	-3,1
Muut korkojohdannaiset	-	-28,6	-	-28,6
Osakejohdannaiset	-	0,0	-	0,0
	0,0	-31,7	0,0	-31,7
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	0,0	-31,7	0,0	-31,7

Rahastot eivät täsmää vuoden 2009 tilinpäätöksessä ilmoitettuihin lukuihin johtuen määrittelyjen täsmentymisestä.

19 TASON 3 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN MUUTOKSET TILIKAUDEN AIKANA

Milj. €	1.1.2010	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.2010	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitusvaroista 31.12.2010
Rahoitusvarat								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Rahoitusmarkkinavälineet	15,4	2,2		0,1			17,7	2,2
	15,4	2,2	0,0	0,1	0,0	0,0	17,7	2,2
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät								
Osakkeet ja osuudet		0,1		0,3	-0,1		0,3	0,1
Rahoitusmarkkinavälineet	0,6	-0,6		0,1			0,1	-0,6
Rahastot	53,5	2,3		26,1	-24,4		57,4	2,3
	54,1	1,7	0,0	26,2	-24,4	0,0	57,9	1,8
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet	45,8	2,0	0,0	0,5	-2,8		45,5	
Rahoitusmarkkinavälineet	38,2	0,7	-2,1	3,1	-2,0		37,9	0,7
Rahastot	393,6	6,9	30,5	243,9	-74,3		600,7	8,2
	477,6	9,6	28,5	247,5	-79,1	0,0	684,1	8,9
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	547,0	13,6	28,5	273,8	-103,6	0,0	759,7	13,0

Milj. €	1.1.2009	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.2009	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitusvaroista 31.12.2009
Rahoitusvarat								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Rahoitusmarkkinavälineet	14,9	0,4					15,4	0,4
	14,9	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	15,4	0,4
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät								
Rahoitusmarkkinavälineet	0,6	0,0					0,6	0,0
Rahastot	54,9	2,4		12,4	-16,2		53,5	2,3
	55,5	2,4	0,0	12,4	-16,2	0,0	54,1	2,3
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet	43,4	-4,9	6,6	6,1	-5,3		45,8	-7,2
Rahoitusmarkkinavälineet	24,3	-0,3	-1,1	20,6	-5,3		38,2	-1,1
Rahastot	377,5	-26,1	-3,0	114,7	-69,5		393,6	-28,3
	445,2	-31,3	2,5	141,3	-80,1	0,0	477,6	-36,5
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	515,7	-28,5	2,5	153,7	-96,3	0,0	547,0	-33,8

Milj. €	2010			2009		
	Realisoituneet voitot /tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä	Realisoituneet voitot /tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan sisältyvät voitot/tappiot	0,8	12,8	13,6	3,9	-32,4	-28,5
Tuloslaskelmaan sisältyvät voitot/tappiot rahoitusvaroista	-0,1	13,1	13,0	-0,5	-33,3	-33,8

20 TASON 3 KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTAVIEN RAHOITUSVAROJEN HERKKYYSANALYYSI

Milj. €	2010		2009	
	Kirjanpito-arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus	Kirjanpito-arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus
Rahoitusvarat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Rahoitusmarkkinavälineet	17,7	0,0	15,4	0,0
	17,7	0,0	15,4	0,0
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät				
Osakkeet	0,3	-0,1		
Rahoitusmarkkinavälineet	0,1	0,0	0,6	0,0
Rahastot	57,4	-11,5	53,7	-10,7
	57,9	-11,6	54,3	-10,8
Myytävässä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet	45,5	-9,1	45,0	-9,0
Rahoitusmarkkinavälineet	37,9	-0,6	38,5	-0,7
Rahastot	600,7	-120,1	393,9	-78,8
	684,1	-129,8	477,3	-88,4
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	759,7	-141,4	547,0	-99,2

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Konserni ei kanna sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta mahdollinen muutos oletuksissa ei aiheuta tulosvaikutusta. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi rahoitusmarkkinavälineiden osalta 0,6 (0,7) miljoonan euron ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 129,2 (87,8) miljoonan euron arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 12,1 % (11,9 %).

21 RAHOITUSVARAT, OSAKKEET JA OSUUDET

Milj. €	2010	2009
Myytävässä olevat		
- julkisesti noteeratut	1 738,0	1 359,8
- muut	618,8	425,2
Yhteensä	2 356,7	1 785,0
Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät		
- julkisesti noteeratut	2 426,1	1 922,0
- muut	3,8	1,2
Yhteensä	2 429,9	1 923,1
Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt		
- julkisesti noteeratut	0,0	1,3
- muut	-	3,2
Yhteensä	0,0	4,5

Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista on pörssiosakkeita 673,5 (554,1) miljoonaa euroa.

Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 551,5 (359,2) miljoonaa euroa.

Myytävässä olevat osakkeet ja osuudet sisältävät arvonalentumistappioita 131,4 (182,9) miljoonaa euroa.

22 RAHOITUSVARAT, RAHOITUSMARKKINAVÄLINEET

Milj. €	2010	2009
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	106,7	33,5
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	-	0,0
Pankkien liikkeeseen laskemat	1 479,8	1 735,8
Muut rahoitusmarkkinavälineet	1 655,2	1 520,1
Yhteensä	3 241,7	3 289,4

Rahoitusmarkkinavälineistä julkisesti noteerattuja 3 154,8 miljoonaa euroa (3 248,7)

Sijoitussidonnaisiin vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyvät

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	43,2	26,6
Pankkien liikkeeseen laskemat	146,4	124,6
Muut rahoitusmarkkinavälineet	362,5	214,0
Yhteensä	552,1	365,2

Rahoitusmarkkinavälineistä julkisesti noteerattuja 412,4 miljoonaa euroa (364,6)

Milj. €	2010	2009
Muut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	18,9	8,6
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	0,4	0,3
Pankkien liikkeeseen laskemat	24,4	21,2
Muut rahoitusmarkkinavälineet	17,7	15,4
Yhteensä	61,4	45,6

Rahoitusmarkkinavälineistä julkisesti noteerattuja 20,3 miljoonaa euroa (7,2)

Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 2 708,7 (2 500,0) miljoonaa euroa ja rahamarkkinasijoituksia 533,0 (789,4) miljoonaa euroa.

Sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 2 096,1 miljoonaa euroa (1 813,5) ja rahoitusmarkkinavälineiden 530,0 miljoonaa euroa (355,5).

23 LAINAT JA MUUT SAAMISET

Milj. €	2010	2009
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1,1	1,5
Lainat	25,2	24,4
Lainat ja muut saamiset yhteensä	26,3	25,9

24 MUUT SIJOITUSSIDONNAISIIN VAKUUTUS- JA SIJOITUSSOPIMUKSIIN LIITTYVÄT RAHOITUSVARAT

Milj. €	2010	2009
Lainat ja muut saamiset	131,4	69,8
Johdannaissopimukset	14,8	7,9
	146,2	77,6

25 JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. €	Kohde-etuus	2010		Kohde-etuus	2009	
		Käypä arvo Saamiset	Käypä arvo Velat		Käypä arvo Saamiset	Käypä arvo Velat
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	760,0	28,0	-	766,5	40,6	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	116,5	0,3	0,2			
OTC-johdannaiset yhteensä	876,5	28,4	0,2	766,5	40,6	0,0
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit	100,0	0,0	1,2	340,0	6,6	-
Korko-optiot, ostetut ja myydyt	300,0	1,4	1,4	300,0	3,5	3,1
Pörssijohdannaiset yhteensä	400,0	1,4	2,6	640,0	10,1	3,1
Korkojohdannaiset yhteensä	1 276,5	29,8	2,8	1 406,5	50,8	3,1
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	1 753,8	23,6	8,1	723,6	2,7	18,1
OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myydyt	120,4	1,1	0,7	128,0	1,0	0,7
OTC-johdannaiset yhteensä	1 874,2	24,7	8,8	851,7	3,7	18,8
Valuuttajohdannaiset yhteensä	1 874,2	24,7	8,8	851,7	3,7	18,8
Hyödykejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Swap-sopimukset	-	-	-	13,9	-	0,0
Raaka-ainejohdannaiset yhteensä	-	-	-	13,9	-	0,0
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset yhteensä	3 150,7	54,5	11,6	2 272,0	54,4	21,9
Suojaavat johdannaisopimukset						
Käypää arvoa suojaavat johdannaisopimukset						
Valuuttatermiinit	461,2	-	14,5	226,7	-	9,8
Koronvaihtosopimukset	33,0	0,7	-			
Rahavirtoja suojaavat johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	88,0	3,3	-	364,5	11,6	-
Suojaamistarkoituksessa pidettävät yhteensä	582,2	4,0	14,5	591,3	11,6	9,8
Johdannaisopimukset yhteensä	3 732,9	58,5	26,0	2 863,3	66,1	31,7

KÄYVÄN ARVON SUOJAUS

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä sekä korkoriskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty valuuttariskiä suojaattaessa termiinisopimusten korkoelementti ja korkoriskiä suojaattaessa luottoriskin osuus koroista.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen valuuttajohdannaisten nettovoitot olivat 3,6 (-9) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuvat nettotappiot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 3,4 (9) milj. euroa.

Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen koronvaihtosopimusten nettovoitot olivat 0,5 (-) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuvat nettotappiot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat -0,6 (-) milj. euroa.

RAHAVIRRAN SUOJAUS

Rahavirtasuojausta on käytetty suojaamaan vaihtuvakorkoisiin varoihin liittyviä korkomaksuja. Suojatut kassavirrat ovat korkomaksuja euromääräisistä joukkovelkakirjalainoista. Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan etukäteen arvioimalla suojausinstrumenttien ja suojausten kohteiden olennaisia ehtoja. Tehokkuustestaus suoritetaan jälkikäteen käyttämällä hypoteettisen koronvaihtosopimuksen menetelmää.

Omaan pääomaan kirjattujen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksesta johtuvien voittojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 3,6 (12) milj. euroa. Nämä voitot kirjataan tuloslaskelmaan, kun suojauksen kohde vaikuttaa tuloslaskelmaan. Alla oleva taulukko kuvaa kausia, joiden aikana rahavirtojen odotetaan toteutuvan ja milloin niiden odotetaan vaikuttavan voittoon tai tappioon.

Suojaavista instrumenteista

	Yhteensä	Enint. 1 vuosi	1–2 vuotta	2–3 vuotta	3–5 vuotta
Saatavat kassavirrat (ennuste)	5,6	3,0	2,1	0,4	0,0
Maksettavat kassavirrat (ennuste)	-1,6	-0,7	-0,7	-0,2	0,0
Netto	4,0	2,4	1,4	0,2	0,0

Pääosa tulee tuloutumaan ensimmäisten kahden vuoden aikana.

26 MUUT VARAT

Milj. €	2010	2009
Korot	60,3	61,4
Saamiset vakuutusentittajilta	5,6	5,8
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	0,2	0,9
Kauppahintasaamiset	5,7	37,9
Muut	34,3	27,1
Yhteensä	106,2	133,1

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

27 RAHAVARAT

Milj. €	2010	2009
Kassa	86,1	56,9
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	65,6	10,7
Yhteensä	151,7	67,6

Yllä olevat käteiset varat vastaavat rahavirtalaskelman mukaisia rahavaroja.

28 OMA PÄÄOMA**OSAKEPÄÄOMA**

Yhtiön osakepääomassa 40,4 milj. euroa tai osakkeiden lukumäärässä 239 998 kpl ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT JA KERTYNEET VOITTOVARAT**Ylikurssirahasto**

Rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitty osakepääomaan. Ylikurssirahastossa 98,9 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Vararahasto

Vararahasto 30,0 milj. euroa sisältää yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta pääomasta siirrettyjä varoja. Vararahastoon siirrettiin tilikauden aikana 0,1 milj. euroa.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissä voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmassa sivulla 12.

OSAKKEET JA ÄÄNIOIKEUS

Mandatum Lifen yhtiöjärjestyksen mukainen osakepääoma on vähintään 30 000 000 euroa ja enintään 120 000 000 euroa. Yhtiön osakepääoma 31.12.2010 oli 40 364 765,03 euroa. Mandatum Lifen osakkeiden lukumäärä 31.12.2010 oli 239 998 kappaletta. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Äänestys-oikeutta yhtiökokouksessa rajoittaa vakuutusyhtiölain säännökset. Sampo Oyj omistaa kaikki osakkeet.

29 VAKUUTUS- JA SIIJOITUSSOPIMUSTEN VELKOJEN MUUTOS

MUIDEN KUIN SIIJOITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUS- JA SIIJOITUSSOPIMUSTEN VELKOJEN MUUTOS

Milj. €	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2010	4 374,0	56,9	4 430,9
Maksut	273,1	0,7	273,9
Korvaukset	-401,2	-36,9	-438,1
Kuormitustulo	-36,8	-0,1	-36,9
Laskuperustekorko	158,0	0,8	158,7
Asiakashyvitykset	1,3	0,1	1,4
Muut	19,7	0,1	19,7
31.12.2010	4 388,1	21,6	4 409,7
Jälleenvakuuttajien osuus	-3,6	-	-3,6
Velka 31.12.2010, netto	4 384,5	21,6	4 406,1
1.1.2009	4 423,2	63,3	4 486,5
Maksut	236,9	20,0	257,0
Korvaukset	-384,6	-26,8	-411,4
Kuormitustulo	-39,1	-0,1	-39,2
Laskuperustekorko	157,2	1,7	158,9
Asiakashyvitykset	18,1	0,2	18,3
Muut	-37,7	-1,4	-39,0
31.12.2009	4 374,0	56,9	4 430,9
Jälleenvakuuttajien osuus	-4,0	0,0	-4,0
Velka 31.12.2009, netto	4 370,0	56,9	4 427,0

SIIJOITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUS- JA SIIJOITUSSOPIMUSTEN VELKOJEN MUUTOS

Milj. €	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2010	1 961,5	397,6	2 359,1
Maksut	376,3	466,9	843,2
Korvaukset	-163,1	-180,8	-343,8
Kuormitustulo	-29,6	-8,6	-38,2
Muut	235,8	67,7	303,6
31.12.2010	2 380,9	742,9	3 123,8
1.1.2009	1 537,8	98,7	1 636,5
Maksut	273,4	278,5	551,9
Korvaukset	-126,3	-26,7	-152,9
Kuormitustulo	-24,7	-1,8	-26,4
Muut	301,2	48,8	350,0
31.12.2009	1 961,5	397,6	2 359,1

Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely löytyy Riskienhallinta-osiosta. Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisäetujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen.

VELAT VAKUUTUS- JA SIIJOITUSSOPIMUKSISTA

Milj. €	2010	2009
Vakuutusopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 465,0	2 513,3
Korvausvastuu	1 906,8	1 844,3
Velka muista vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	13,5	13,2
Korvausvastuu	0,3	0,1
Yhteensä	4 385,6	4 370,8
Jälleenvakuutusopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	0,9	1,2
Korvausvastuu	1,6	1,9
Yhteensä	2,5	3,1
Vakuutusopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 479,4	2 527,7
Korvausvastuu	1 908,7	1 846,3
	4 388,1	4 374,0
Sijoitusopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	21,6	56,9
Sijoitusopimukset yhteensä	21,6	56,9
Velka vakuutus- ja sijoitusopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 501,0	2 584,6
Korvausvastuu	1 908,7	1 846,3
Velka vakuutus- ja sijoitusopimuksista	4 409,7	4 430,9
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	0,0	0,0
Korvausvastuu	-3,6	-4,0
Yhteensä	-3,6	-4,0
Velka vakuutus- ja sijoitusopimuksista yhteensä, netto	4 406,1	4 426,9

Sijoitusopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuvelan riittävyystestistä ei aiheudu lisävaateita.

Tarkempi erittely vakuutus- ja sijoitusopimusten veloista on Riskienhallinnan liitetiedoissa.

Sijoitusopimuksiin, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitusopimukset on arvostettu vakuutusopimusten tavoin.

VELAT SIIJOITUSSIDONNAISISTA VAKUUTUS- JA SIIJOITUSSOPIMUKSISTA

Milj. €	2010	2009
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	2 380,9	1 961,5
Sijoitussidonnaiset sijoitusopimukset	742,9	397,6
Yhteensä	3 123,8	2 359,1

Tarkempi erittely sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitusopimusten veloista on Riskienhallinnan liitetiedoissa.

30 KOROLLISET VELAT

Milj. €	2010	2009
Pääomalainat	100,0	100,0
Muut	0,0	0,0
	100,0	100,0

PÄÄOMALAINAT

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalinamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on 100 %:sti Sampo Oyj:n salkussa.

31 LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA VEROVELAT

LASKENNALLISTEN VEROJEN MUUTOKSET VUODEN 2010 AIKANA

Milj. €	1.1.2010	Tuloslaskelmaan kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	31.12.2010
Laskennalliset verosaamiset				
Vähennyskelpoiset tilapäiset erot	6,7	-0,3	0,0	6,5
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	6,7	-0,3	0,0	6,5
Laskennalliset verovelat				
Poistoero ja muut vapaaehtoiset varaukset	-3,7	0,0		-3,7
Käyvän arvon muutokset	-98,7	2,6	-79,6	-175,6
Tasoisvastuu	-2,6	0,2		-2,4
Muut veronalaiset tilapäiset erot	1,3	-2,0		-0,7
Laskennalliset verovelat yhteensä	-103,7	0,8	-79,6	-182,4
Laskennalliset verosaamiset/verovelat taseessa	-96,9	0,5	-79,6	-176,0

LASKENNALLISTEN VEROJEN MUUTOKSET VUODEN 2009 AIKANA

Milj. €	1.1.2009	Tuloslaskelmaan kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	31.12.2009
Laskennalliset verosaamiset				
Tappiot	62,6	-62,6	-	0,0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,8	5,9	-	6,7
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	63,4	-56,7	0,0	6,7
Laskennalliset verovelat				
Poistoero ja muut vapaaehtoiset varaukset	-3,5	-0,2		-3,7
Käyvän arvon muutokset	-45,1	87,5	-141,1	-98,7
Tasoisvastuu	-5,5	2,9		-2,6
Muut veronalaiset tilapäiset erot	-1,0	2,3		1,3
Laskennalliset verovelat yhteensä	-55,1	92,6	-141,1	-103,7
Laskennalliset verosaamiset/verovelat taseessa	8,3	35,9	-141,1	-96,9

32 MUUT VELAT

Milj. €	2010	2009
Korot	8,4	18,1
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	4,8	5,0
Velat ensivakuutustoiminnasta	4,2	2,2
Kauppahintavelat	66,7	6,4
Johdannaiskaupan vakuudet	176,5	11,5
Muut velat	42,1	27,1
Yhteensä	302,6	70,2

33 EHDOLLISET VELAT JA SITOUKSET

Milj. €	2010	2009
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Merkintäsitoumukset	348,5	369,5

Milj. €	2010		2009	
	Annettu vakuus	Velat/ sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/ sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	0,4	0,0	0,4	0,0

Milj. €	2010	2009
Muut sitoumukset		
IT-hankinnat	1,8	0,4
Ei-purettavissa olevat vuokrasopimukset		
Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat yhden vuoden kuluessa		
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	2,3	1,7
yli viiden vuoden kuluttua	6,1	6,8
yli viiden vuoden kuluttua	-	2,5
Yhteensä	8,4	11,0
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevien saatavien vuokrien kokonaismäärä		
	0,4	0,1
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltyinä		
- vähimmäisvuokrat	3,0	1,8
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0,0	0,2
Vuokratulut yhteensä	-3,0	-1,7

Konserni on vuokrannut toimistotiloja yhteensä 9 349,5 m². Vuokrasopimukset on tehty 3–10 vuodeksi.

Konserni on edelleenvuokrannut em. tiloista 320 m².

Merkintäsitoumuksista 313,5 (345,4) miljoonaa euroa on pääomarahastojen sijoitussitoumuksia. Pääoma näihin sitoutuu jatkossa usean vuoden aikana sitä mukaa kuin rahastot tekevät uusia sijoituksia.

	2010	2009
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Osakkeiden lukumäärä	9 990 868	837 000
Jäljellä oleva hankintameno	111,7	10,3
Käypä arvo	145,1	11,2

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

34 TYÖSUHDE-ETUUKSET

ELÄKE-ETUUKSET

Henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla.

LYHYTAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUKSET

Mandatum Life konsernissa on lyhytaikaisia henkilöstön kannustinjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat vuosittain. Pääosa järjestelmistä on sidottu Mandatum Life konsernin vuositaisiin tulostilanteihin. Tulospalkkiot kirjataan sen kauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio vuodelta 2010 maksettavista tulospalkkioista on 2,7 miljoonaa euroa.

JOHDON JA ASIAANTUNTIJOIDEN PITKÄAIKAISET KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2008 I ja 2009 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut nimitysvaliokunnan tai konserniohjohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Mandatum Life -konsernissa kuului ohjelman 2009 I piiriin 15 henkilöä vuoden 2010 lopussa.

Suorituspalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä ja vakuutusliikkeen tuotosta (IM). Yhden laskennallisen bonusyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskipäivän ohjelmien ehdoissa määrättyä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 16,49–17,26 euroa. Laskennallisen bonusyksikön arvo on maksimissaan 28–28,49 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. Ohjelmien vakuutusliikkeen tuotto-kriteerillä on kolme tasoa. Suorituspalkkio maksetaan kokonaisuudessaan, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 4 prosenttia tai yli. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 2–3,99 prosenttia, palkkiosta maksetaan 50 prosenttia. Mikäli tunnusluku jää tämän alle, suorituspalkkiota ei makseta.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Ohjelmissa suorituspalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita sisäpääomien osana ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana 30 prosentilla saamansa suoritepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen, ja pitää osakkeita omistuksessaan 2008 I -ohjelmassa yhden vuoden ja 2009 I -ohjelmassa kahden vuoden ajan. Suorituspalkkiot saatetaan maksaa ennakkoisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

	2008 I	2009 I
Ehdot hyväksytyt*	16.1.2008	27.8.2009
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2008	480	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2009	336	595
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2010	-	600
Kausi päättyy I 30 %	Q1 2009	Q2 2011
Kausi päättyy II 35 %	Q3 2009	Q2 2012
Kausi päättyy III 35 %	Q2 2010	Q2 2013
Maksuajankohta I 30 %	6/2009	9/2011
Maksuajankohta II 35 %	1/2010	9/2012
Maksuajankohta III 35 %	9/2010	9/2013
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur*	18,23	16,74
Lähtökurssi eur**	17,26	16,49
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2010	14,26	15,49
Sampo A -päättökurssi 31.12.2010	20,05	
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	-	1,3
Velka yhteensä (milj. euroa)	1,3	
Raportointikauden kulu yhteensä (milj. euroa)	1,7	

* Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

** 10 päivän vaihdolla painotettu keskipäivän hyväksymispäivästä

SAMPO 2006 OSAKEKANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Sampo Oyj:n varsinainen yhtiökokous päätti 5.4.2006 Sampo 2006 osakekannustinjärjestelmästä. Ohjelma koski Sampo Oyj:n tai sen tytäryhtiöiden johtohenkilöitä sekä Sammon konsernijohtajaa. 11.5.2006 Sampo Oyj:n hallitus kohdensi 75 000 osaketta Mandatum Life -konsernin palveluksessa olevalle henkilölle.

Maksettavaksi tulevan palkkion määrä perustui puoliksi Sammon A -osakkeen kurssikehitykseen ja puoliksi vakuutusliikkeen tuoton (IM) kehitykseen. Ohjelmassa oli kolme performanssikautta ja ne kattoivat vuodet 2006–2010. Kukin maksuerä vastasi maksimissaan yhtä kolmasosaa osakkeiden kokonaismäärästä. Ohjelman ehdot sisälsivät palkkion määrään liittyvän rajoitteen, minkä mukaan palkkion määrää vähennetään, mikäli Sammon osakekurssi nousee yksittäisellä performanssikaudella yli 160 prosenttia. Palkkiona suoritettaviin osakkeisiin liittyy osittainen kahden vuoden luovutusrajoitus.

Järjestelmän mukainen palkkio suoritettiin kolmessa erässä. Viimeinen erä, 357 186 euroa, maksettiin kannustinjärjestelmän ehtojen mukaisesti joulukuussa 2010. Palkkio suoritettiin rahana siten, että palkkion saajalla on velvoite ostaa Helsingin pörssistä Sammon A-sarjan osakkeita vähintään 50 prosentilla palkkiosta verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen.

Performanssikaudet	Kausi I	Kausi II	Kausi III
Osakekurssi	Q1 2006–Q3 2008	Q4 2006–Q3 2009	Q4 2007–Q3 2010
Vakuutusliikkeen tuotto	2006–9/2008	2007–9/2009	2008–9/2010
Performanssiehdot kausille		Osinkokorjattu osakekurssin nousu	Vakuutusliikkeen tuotto
Vähimmäispalkkion edellytys		26 %	5 %
Enimmäispalkkion edellytys		64 %	10,5 %
Maksu vähimmäisedellytyksen täytyessä kokonaismäärästä		20 %	40 %

Kannustinjärjestelmästä aiheutunut raportointikauden kulu oli 0,04 miljoonaa euroa.

35 LÄHIPIIRITIEDOT

JOHTOON KUULUVAT AVAINHENKILÖT

Mandatum Life konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallituksen jäsenet ja johtoryhmä.

Milj. €	2010	2009
Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio		
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	2,0	1,5
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,4	0,3
Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet	1,2	0,7
Yhteensä	3,7	2,5

Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot. Palkkiot määräytyvät konsernitasoisten ehtojen perusteella. Mandatum Life maksaa palkkioista omien avainhenkilöidensä osuuden. (liite 34)

	2010	2009
Osakkuusyhtiöt		
Rahoitusmarkkinavälineet, myytävissä olevat	294,7	29,1
Siirtosaamiset	2,5	-

36 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Milj. €	2010	2009
KHT-yhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastus	0,2	0,3
Veroneuvonta	0,1	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0
Yhteensä	0,3	0,3

37 OIKEUDENKÄYNNIT

Mandatum Life on osapuolena oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2010. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Asiantuntija-arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että oikeudenkäyntien tuloksena olisi tulossa merkittäviä menetyksiä.

38 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

8. helmikuuta 2011 pidetyssä kokouksessa hallitus päätti ehdottaa 4. maaliskuuta 2011 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

39 SIJOITUKSET TYTÄRYHTIÖISSÄ

KONSERNIN EMO- JA TYTÄRYRITYSSUHTEET OVAT SEURAAVAT:

	Kotimaa	Omistusosuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Emoyritys: Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	Suomi		
Asunto Oy Nastolan Niinitie 36	Suomi	89,55 %	89,55 %
Asunto Oy Nastolan Niinitie 50	Suomi	89,55 %	89,55 %
Asunto Oy Nastolan Niinitie 52	Suomi	89,55 %	89,55 %
Kiinteistö Oy Järvenpään Asemakatu 4	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Apelinkatu 6	Suomi	100,00 %	100,00 %
Hervannan Vuokratontit Oy	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Hyvinkään Sampotalo	Suomi	81,37 %	81,37 %
Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Karhulinna	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Jäkälävaara	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Kaupintie 5	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Laurin-Salpa	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Leppävaaran Säästötammi	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Matinkatu 8	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Nastolan Niinirinne	Suomi	89,55 %	89,55 %
Kiinteistö Oy Nastolan Niinitie	Suomi	89,55 %	89,55 %
Kiinteistö Oy Niittymaanpolku	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Oulun Torikatu 21–23	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Ahti Business Park	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Rautalaani	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Satomaininki	Suomi	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Tampereen Hatanpäänvaltie 18	Suomi	100,00 %	100,00 %
Upon Asunnot Oy	Suomi	100,00 %	100,00 %
Mandatum Life Insurance Baltic SE	Viro	100,00 %	100,00 %
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön emoyhtiö on Sampo Oyj, joka omistaa Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön koko osakekannan.	Suomi		

40 OSAKESIJOITUKSET

MUUT KUIN TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖOSAKKEET JA OSUUDET

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo = Käypä arvo Milj. €
Pörssiosakkeet				
Alma Media Oyj	Suomi	6 655 512	8,87	55,1
Amanda Capital Oyj	Suomi	2 053 296	9,02	3,6
Amer Sports Oyj	Suomi	2 226 302	1,83	23,2
Basware Oyj	Suomi	550 000	4,70	13,6
Comptel Oyj	Suomi	19 569 925	18,28	13,5
Elisa Corporation	Suomi	1 500 000	0,90	24,4
F-Secure Oyj	Suomi	3 416 481	2,17	6,8
Finnlines Oyj	Suomi	773 500	1,65	6,2
Fortum Oyj	Suomi	2 315 886	0,26	52,2
Kemira Oyj	Suomi	2 617 736	1,69	30,6
Konecranes Oyj	Suomi	350 814	0,57	10,8
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	2 231 238	5,75	32,9
Metso Oyj	Suomi	849 483	0,57	35,5
Neste Oil Oyj	Suomi	1 596 000	0,62	19,1
Nokia Oyj	Suomi	1 500 000	0,04	11,6
Nokian Renkaat Oyj	Suomi	692 344	0,54	19,0
Norvestia Oyj	Suomi	1 789 538	11,68	15,0
Oriola KD Oyj	Suomi	3 315 778	2,19	10,6
Outokumpu Oyj	Suomi	900 000	0,49	12,5
Outotec Oyj	Suomi	350 000	0,76	16,2
Pöyry Oyj	Suomi	1 745 287	2,94	16,0
Rautaruukki Oyj	Suomi	890 194	0,63	15,6
Salcomp Oyj	Suomi	3 724 000	9,46	7,3
Stora Enso Oyj	Suomi	2 775 000	0,35	21,3
Teleste Oyj	Suomi	1 679 200	9,23	7,4
Tikkurila Oyj	Suomi	1 354 434	3,07	22,4
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	2 965 474	0,57	39,2
Uponor Oyj	Suomi	800 000	1,09	11,1
Vaisala Oyj	Suomi	766 650	4,21	15,7
YIT Oyj	Suomi	5 207 865	4,09	97,1
Yhteensä				665,4
Muut pörssiyritykset				10,9
Pörssiyritykset yhteensä				676,3
Muut yhtiöt				
Metsä Tissue Oyj	Suomi	553 407	6,07	11,1
Sijoitusrahastot				
Danske Invest Emerging Asia Kasvu	Suomi	2 172 875		75,3
Danske Invest High Yield Kasvu	Suomi	46 267 742		60,9
Danske Invest Japani Osake Kasvu	Suomi	203 618 921		21,7
Danske Invest Trans-Balkan kasvu	Suomi	465 974		5,6
DCF Fund II- Baltic States	Suomi	8 314		13,2
Fourton Odysseus Kasvu	Suomi	161 188		35,6
Taaleritehdas Lyidian Leijona Osake	Suomi	62 638		9,9
Sijoitusrahastot yhteensä				222,3
Pääomarahastot				
Amanda III Eastern Private Equity Ky	Suomi			10,3
Amanda IV West Ky	Suomi			4,6
CapMan Real Estate I Ky	Suomi			12,1
CapMan Real Estate II Ky	Suomi			5,3
MB Equity Fund III Ky	Suomi			5,6
Mandatum Pääomarahasto I Ky	Suomi			12,5
Pääomarahastot yhteensä				50,5
Muut osakkeet ja osuudet				29,4
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				989,6

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo = Käypä arvo Milj. €
Ulkomaiset muut yhtiöt				
EQT IV ISS Co-investment Limited Partnership	Guernsey	872 610	12,52	8,7
BenCo Insurance Holding B.V.	Alankomaat	389 329	6,49	6,8
Ulkomaiset muut yhtiöt yhteensä				15,5
Ulkomaiset sijoitusrahastot				
Aberdeen Global Asia Pacific Equity Fund	Iso-Britannia	1 689 572		87,4
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	28 649		39,2
Brevan Howard Fund B	Cayman saaret	817 500		6,2
Comac Global Macro Fund	Cayman saaret	1 000 000		7,5
Comgest Panda	Luxemburg	19 776		41,7
Danske Invest High Dividend I	Luxemburg	3 120 908		28,8
db x-trackers DAX ETF	Luxemburg	1 220 000		84,0
db x-trackers DJ STOXX 600 Telecommunications	Luxemburg	1 000 000		49,3
GAM Global Rates Hedge Fund	Iso-Britannia	50 300		7,6
Gartmore Latin America A	Iso-Britannia	3 798 776		77,6
Goldman Sachs Asset Management Liquidity Partners 2007	Yhdysvallat	397 734		21,8
GSAMI China Funds X EUR Accumulation Class Shares	Yhdysvallat	700 000		8,1
IShares S&P 500 Index Fund ETF	Yhdysvallat	1 474 990		139,3
Lloyd George Asia Small Companies Fund	Hong Kong	233 008		20,1
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	284 433		27,8
Nektar Bermuda Hedge Fund Class B	Bermuda	2 861		5,0
New Russian Generation Limited	Guernsey	7 134 586		15,3
Prosperity Cub Fund	Guernsey	237 181		78,3
Prosperity Russia Domestic Fund	Guernsey	70 136 000		44,7
SPDR Technology Select Sector ETF	Yhdysvallat	2 724 000		51,4
The Lyxor ETF MSCI India	Ranska	1 210 035		16,3
Ulkomaiset sijoitusrahastot yhteensä				857,3
Ulkomaiset pääomarahastot				
Access Capital L.P.	Guernsey			8,3
Behrman Capital III L.P.	Yhdysvallat			7,3
BOF III CV Investors LP (Gilde Buyout Fund III)	Guernsey			8,3
Capital Structured Solutions No. 1 LP	Guernsey			20,5
CapMan Buyout VIII (Guernsey) L.P.	Guernsey			6,3
CapMan Equity VII B L.P.	Guernsey			6,8
EQT Credit (General Partner) L.P.	Guernsey			19,7
EQT IV (No. 1) Limited Partnership	Guernsey			6,9
EQT V (General Partner) LP	Guernsey			12,4
Fortress Credit Opportunities Fund II L.P.	Cayman saaret			46,1
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Cayman saaret			17,7
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P.	Cayman saaret			16,2
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P. Debt EUR	Cayman saaret			27,2
Goldman Sachs Loan Partners I, L.P. Debt USD	Cayman saaret			86,4
Goldman Sachs Petershill Fund Offshore, L.P.	Cayman saaret			25,0
Highbridge Senior Loan Fund II	Cayman saaret			12,8
Montagu Fund III L.P.	Iso-Britannia			6,7
Mount Kelleet Capital Partners (Cayman), L.P.	Cayman saaret			31,7
Pai Europe IV L.P.	Guernsey			7,6
Permira Europe IV	Guernsey			5,1
Russia Partners II L.P.	Cayman saaret			8,5
VenCap 9 LLC (Preferential Equity Investors II LLC)	Jersey			6,1
Ulkomaiset pääomarahastot yhteensä				393,6
Muut osakkeet ja osuudet				100,7
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				1 367,1
Osakkeet ja osuudet yhteensä				2 356,8

Taulukko sisältää yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyrityksistä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset.

Taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

TUNNUSLUVUT

Milj. €	2010 IFRS	2009 IFRS	2008 IFRS	2007 IFRS	2006 IFRS
Vakuutusmaksutulo	1 111	809	536	624	665
Liikekustannussuhde, %	110 %	109 %	111 %	101 %	102 %
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, %	11,1 %	16,8 %	-7,8 %	5,0 %	9,4 %
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin), %	11,1 %	15,4 %	-6,6 %	5,4 %	9,7 %
Vakavaraisuuspääoma vastuovelasta, %	25,8 %	18,5 %	7,9 %	16,5 %	20,1 %
Markkinaosuus Suomessa, %	22,0 %	24,8 %	19,3 %	19,8 %	20,4 %
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	470	450	428	384	365

VAKAVARISUUSPÄÄOMA

Milj. €	2010 IFRS	2009 IFRS	2008 IFRS	2007 IFRS	2006 IFRS
Oma pääoma	1070	738	243	819	940
Ehdotettu voitonjako	-	-	-	-200	-200
Taseen ulkopuoliset arvostuserot	17	16	21	20	18
Pääomalainat	100	100	100	100	100
Aineettomat hyödykkeet	-12	-14	-14	-11	-6
Taseeseen sisältyvät laskennalliset verovelat	165	90	34	118	181
	1 339	930	384	846	1 033

KOKONAISTULOS

Milj. €	2010	2009	2008	2007	2006
Liikevoitto	125	141	143	382	343
Käyvän arvon rahaston muutos	306	543	-650	-236	91
Taseen ulkopuolisten arvostuserojen muutos	1	-5	1	2	0
	432	679	-506	148	434

SIOJITUSTEN TUOTTO KÄYVIN ARVOIN

Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	2010	2009	2008	2007	2006
Lainasaamiset	1,5 %	2,0 %	4,4 %	7,8 %	0,0 %
Joukkovelkakirjalainat	7,3 %	16,7 %	0,6 %	1,9 %	1,4 %
* josta korkorahastoja	10,3 %	44,3 %	-35,0 %	0,1 %	6,3 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	0,9 %	2,1 %	5,0 %	4,1 %	2,9 %
Osakkeet ja osuudet	20,7 %	29,6 %	-44,4 %	9,8 %	25,7 %
Kiinteistösijoitukset	4,0 %	9,7 %	8,3 %	9,5 %	9,9 %
* josta sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusryhmiä	-0,6 %	-11,0 %	27,7 %	170,9 %	-
Muut sijoitukset	-	-	41,2 %	24,6 %	-5,5 %
Sijoitukset yhteensä	10,8 %	15,9 %	-7,5 %	5,2 %	9,4 %
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut					
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	10,8 %	15,7 %	-7,8 %	5,0 %	9,4 %

Aikapainotettu tuotto vuonna 2010 on 11,1 % (16,8 % vuonna 2009) laskettuna päivätuotoista ns. mukautettua Dietzin kaavaa käyttäen.

SIOJITUSJAKAUMA KÄYVIN ARVOIN

Milj. €	2010	2009	2008	2007	2006
Lainasaamiset	25	24	4	-	-
Joukkovelkakirjalainat	3 077	2 809	2 245	1 628	1 852
* sisältää korkorahastoja	223	157	213	276	277
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	599	800	1 452	2 496	2 025
Osakkeet ja osuudet	2 129	1 608	981	1 389	1 795
Kiinteistösijoitukset	121	104	137	145	142
* sisältää sijoitusrahastoja ja yhteissijoitusryhmiä	6	0	14	5	13
Muut sijoitukset	0	0	2	25	44
Sijoitukset yhteensä	5 950	5 346	4 820	5 684	5 857

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Vakuutusmaksutulo

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Liikekustannussuhde prosentteina

$$\frac{\text{(Liikekulut + korvausten selvittelykulut)}}{\text{Kuorimitustulo}} \times 100$$

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

Sijoitusten tuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan laskettu ns. mukautettua Dietzin kaavaa käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun käypään arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

Kokonaispääoman tuotto prosentteina (käyvin arvoin)

$$\frac{\begin{aligned} &\text{(Liikevoitto} \\ &+ \text{ korkokulut ja muut rahoituskulut} \\ &+ \text{ perustekorkokulu} \\ &+ \text{ käyvän arvon rahaston muutos ennen veroja} \\ &+ \text{ taseen ulkopuolisten sijoitusten arvostuserojen muutos)} \end{aligned}}{\begin{aligned} &\text{(Taseen loppusumma} \\ &- \text{ velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista} \\ &+ \text{ taseen ulkopuoliset sijoitusten arvostuserot)} \end{aligned}} \times 100$$

(nimitäjässä vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuvelasta, IFRS

Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutus- ja sijoitussopimusten velkaan vähennettynä 75 %:lla sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten veloista (%).

Markkinaosuus

$$\frac{\text{Vakuutusmaksutulo}}{\text{Kaikkien henkivakuutusyhtiöiden vakuutusmaksutulo}}$$

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2010. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että nou-

datamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnitellamme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkooneet osakeyhtiölakia, vakuutusyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovelletun tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 2. maaliskuuta 2011

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Heikki Ilkka
KHT

Kunto Pekkala
KHT

MANDATUM HENKIVAKUUTUSOSAKEYHTIÖ
POSTIOSOITE PL 627, 00101 HELSINKI
REKISTERÖITY KOTIPAIKKA JA OSOITE
BULEVARDI 56, 00120 HELSINKI
Y-TUNNUS 0641130-2
WWW.MANDATUMLIFE.FI